

Lutajući krajolik

Vodopija, Mirjana

Doctoral thesis / Disertacija

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:875588>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti

Prof. art. Mirjana Vodopija

LUTAJUĆI KRAJOLIK

Izložba u Muzeju suvremene
umjetnosti u Zagrebu

DOKTORSKI RAD TEMELJEM
UMJETNIČKIH DOSTIGNUĆA

Zagreb, 2023.

Sveučilište u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti

Prof. art. Mirjana Vodopija

LUTAJUĆI KRAJOLIK

Izložba u Muzeju suvremene
umjetnosti u Zagrebu

DOKTORSKI RAD TEMELJEM
UMJETNIČKIH DOSTIGNUĆA

Zagreb, 2023.

University of Zagreb
Academy of Fine Arts

Prof. Mirjana Vodopija

WONDERING LANDSCAPE
An Exhibition in the Museum
of Contemporary Art in Zagreb

DOCTORAL THESIS BASED ON ARTISTIC
ACHIEVEMENTS

Zagreb, 2023

Zahvala

Prije svega, zahvalna sam svojim roditeljima Anđelki i Željku Vodopija jer su mi omogućili da se u životu bavim onim što volim. Za moj rani umjetnički razvoj zaslužan je moj mentor na ALU profesor Miroslav Šutej koji me vodio i podržavao tijekom studiranja, a i kasnije.

Zahvalna sam kustosici Martini Munivrani koja je imala povjerenje u mene te me pozvala da ostvarim ovu izložbu u MSU.

Tijekom realizacije projekta nailazila sam na veliku pomoć obitelji i prijatelja.

Vedran Relja tehnički je osmislio i izveo elektroničke dijelove radova. Tomislav Krajcer i Janet Beriša montirali su video radove. Iva Patarčec ustupila mi je svoj stan za snimanje. Marina Ćurković sašila je haljinu za otvorenje!

Matilda Fatur i Sara Debić odsvirale su glazbene dijelove radova, a članice grupe Gungula Sonja Domitrović, Duga Bavoľjak, Janet Beriša, Margareta Sinković, Matilda Fatur, Mirna Ćupić, Sara Debić i Laura Tandarić akterice su u dva videa u radovima na izložbi. Koncert Gungule stvorio je sjajnu zabavu nakon otvorenja izložbe.

Zahvaljujem mojim vrijednim studenticama na pomoći oko realizacije radova, Ružici Dobranić, Manueli Gospočić, Sari Grubić, Tei Ivković, Ivani Stećuk, Ani Vinković, Sunčani Vran i Luciji Žuti.

Iva Ćurić i Ines Krasić podržavale su me cijelo vrijeme projekta savjetima i praktičnom pomoći.

Damir Fatur pružio mi je tehničku pomoć u izradi i postavi radova.

Aleksa Đokić provodio je sa mnom velik dio Hrvatske, pomagao je prilikom snimanja i savjetovao me u dvojbenim situacijama.

Izložba je ostvarena uz potporu Ministarstva kulture i medija RH i Grada Zagreba.

SAŽETAK

Osnovna tema ovog doktorskog rada je preispitivanje osobne percepcije poimanja granica slobode. Lutajući krajolik problematizira doživljaj fizičkog i mentalnog prostora kroz osjećaj slobode i izloženosti u otvorenim i nezaštićenim prostorima naspram zaštićenosti u interijerima osobne sigurnosti i ugone. Sastoji se od 38 novih ili ranije realiziranih umjetničkih radova tematski podijeljenih u 9 cjelina. (Lutajući) krajolik je motiv koji se provlači kroz sve radove.

Predstavljanju rada na istoimenoj samostalnoj izložbi u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu 2019. godine prethodilo je trogodišnje istraživanje na temu, osmišljavanje i produkcija novih umjetničkih radova. Cilj projekta bio je stvoriti kompleksno i inovativno umjetničko djelo koje pruža doživljaj dojmljiv stručnoj umjetničkoj publici, ali i znanstvenicima te građanstvu svih profesija i uzrasta, što je ostvareno.

KLJUČNE RIJEČI: umjetnost, ambijent, interijer, krajolik, luster

SUMMARY

The basic theme of the exhibition was the re-examination of personal perception and the comprehension of the limits of freedom. *Wandering Landscape* take up the issue of the experience of the physical and mental space through the feeling of freedom and exposure in open and unprotected spaces as compared with that of being protected in interiors of personal safety and comfort. It consists of 38 works, either new or produced earlier, divided according to theme into nine units. The (wandering) landscape is a motif that runs through all the works at the exhibition.

The presentation of the work at the exhibition of the same name at the Museum of Contemporary Art in Zagreb in 2019 was preceded by three years of research into the theme, and the imagining and production of new works of art. The objective of the project was to create a complex and innovative work of art capable of providing an experience impressive to the professional art public as well as to scientists and regular citizens of all professions and age groups, which was achieved.

KEY WORDS: visual art, ambience, interior, landscape, chandelier

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. LUTAJUĆI KRAJOLIK	3
2.1. O radu	3
2.2. Osmišljavanje projekta	4
2.3. Koncept i tema	7
2.4. Raniji radovi koji su uključeni u izložbu	9
2.3. Motivi i njihova simbolika	14
2.4. Mediji, tehnike i proces izrade	19
2.5. Popis i opis radova	26
2.6. Postav	65
3. ZAKLJUČAK	73
4. POPIS LITERATURE	74
5. PRILOZI	77
5.1. Otvorenje izložbe, popratna zbivanja i publikacija	77
5.2. Nagrade	93
5.3. Objave u medijima	100
5.4. Dokumenti	125
6. ŽIVOTOPIS	127

1. UVOD

Htjela sam napraviti izložbu o prostoru, ali negdje u kutu između Jezera i Mimikrije ukazalo se vrijeme. Zatim su listovi zrcalnih knjiga i Nepovratno svaki sa svoje strane obgrlili krajolik izložbe. Prostor ionako nije odvojen od vremena, to je prostor-vrijeme, rekao bi Davor¹, kao i svatko drugi tko o tome išta zna.

Trenuci sastanka s odrazom su kratki. Kazaljke sata su od zrcala, pa ponekad vidim da je sunce mehaničko, a i živo, kao i sve, kao ponekad i ja. Kad sam između, slobodna sam.

Zapušteni bazen u dvorištu osnovne škole tijekom jeseni se punio kišnicom i tada je po površini vode plutalo lišće zastirući odraz neba. Mirisao je na trulež. Vrućina je nekih ljeta iz djetinjstva, kasno ljeto, prije prvih kiša i početka škole. Isprobavanje svih boja novog seta flomastera. Nijanse boja između zelene i plave, okera i zelene, boje i miris friško naštrikane veste. Sve je jednako važno. Zamijetiti jedva primjetan pokret grančice i čep od piva utaban u put. Zrak se ipak ponegdje miče, ali ne vidim to. Predugo čujem približavajuće korake po šoderu iza grma, znatiželja. Prilazi malena djevojka, a zvučala je kao netko velik. Auti kao da kruže oko trga. Ljudi u prijelazu iz prostora u prostor nisu niti tu niti tamo.

Razmišljam o napuklim i loše sastavljenim interijerima, uhvaćenima u promjeni, o putujućim kućama i privremenim skloništima. Otići tamo gdje stvarno nema ničega, gdje to još nisam ja.

Ali muzički instrumenti, potencijalni zvukovi, stoje oko mene i šute. Nisam u planinama jer radim izložbu o planinama. Među ostalim i jednu malenu lažnu planinu, zapravo ambalažu za planinu. Kako ironično. Sigurno mi nedostaje vitamina D.

Molim obojite ostatak ove stranice žuto.²

---

¹ Prof. dr. sc. Davor Horvatić, Zavod za teorijsku fiziku čestica i polja, Fizički odsjek, PMF Sveučilišta u Zagrebu

² Vodopija, Mirjana. 2019. „*Ja sam izvan*“, Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik, katalog izložbe, str. 18., Zagreb: Muzej suvremene umjetnosti

2. LUTAJUĆI KRAJOLIK

2.1. O radu

Doktorski rad *Lutajući krajolik* cjelina je od ukupno 38 umjetničkih radova širokog raspona medija, nastalih od 2001. godine do danas, pri čemu je većina nastala 2018. i 2019. godine. Popis cjelina i radova te podaci o radovima nalaze se pod stavkom 2.7. *Popis i opis radova* na stranici 26.

Tijekom straživanja i izvedbe pojedinih segmenata rada surađivala sam s uspješnim i kreativnim stručnjacima raznih područja kao što su, primjerice, profesor kvantne mehanike i strukture materije s Fizičkog odsjeka PMF-a Davor Horvatić, robotičar Vedran Relja i videoanimator Tomislav Krajcer, a također i sa studentima Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu i mladim jazz glazbenicama. Ova interakcija doprinijela je međusobnom povezivanju kao bazi za moguće buduće suradnje.

Rad je prezentiran javnosti na samostalnoj izložbi *Lutajući krajolik* održanoj u prostoru za povremene izložbe Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu u terminu od 18. lipnja do 20. kolovoza 2019. Kustosica izložbe bila je muzejska savjetnica Martina Munivrana. Prezentacija rada javnosti i interakcija s publikom tijekom dva vodstva po izložbi, integralni su dijelovi rada.

2.2. Osmišljavanje projekta

U proljeće 2016. godine, Martina Munivrana, viša savjetnica u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, pozvala me je da realiziram izložbu u prostoru za povremene izložbe Muzeja.

Kustoska praksa Martine Munivrane posebno je usmjerena na podizanje vidljivosti ženske hrvatske umjetničke scene, s naglaskom na umjetnice samozatajnijih osobnosti. U okvirima ovakve prakse i prateći moj rad od samih početaka djelovanja, ukazala mi je povjerenje da realiziram ovaj istraživačko-izlagački projekt.

Proces koncipiranja izložbe, osmišljavanja izrade i prezentacije projekta trajao je nešto više od tri godine, od 2016. do 2019. godine.

U osmišljavanju osnovnog koncepta veliku ulogu igrali su moji snovi. Mnogo je snova koji su ostavili snažan dojam na mene jer slikovito ocrtavaju i lucidno razotkrivaju i pojašnjavaju moje osjećaje meni samoj.

U jednom od njih, koji je na neki način bio ključan za koncipiranje ove izložbe, provodim veliku većinu radnje sna unutar goleme zgrade s mnogo katova, ali bez prozora i bez ideje da bi oni uopće mogli postojati. Prostorije te zgrade bile su malene i prenatrpane golemom količinom predmeta. Nakon dugih nevažnih zbivanja, u jednoj od prostorija odjednom nailazim na – prozor i bivam apsolutno iznenađena time da zgrada u kojoj živim nije sav svijet, već da postoji i prostor izvan nje. Zaprepaštena, pitam osobu koja očito živi u toj sobi, zna li ona za vanjski svijet, no ona je potpuno nezainteresirana za njega. Vani je, naravno, vrlo privlačno, livade, nebo. Nailazim na prijateljicu kojoj prepričavam što sam našla te zatim nas dvije pokušavamo naći izlaz iz zgrade u čemu nas njeni stanovnici sprečavaju. Nakon mnogo skrivanja i bjegova, uspijevamo pobjeći VAN.

U drugom snu, koji je također ujecao na ovaj rad, živjela sam u jednoj od mnogo sličnih ili istih kamenih izbi smještenih na kamenom platou na visoravni. U drugim izbama živjeli su drugi ljudi. Vraćajući se nakon jednog izlaska, s užasom shvaćam da sam izgubila ključ svoje izbe i dugo ga neuspješno tražim. Međutim, pojavljuje se osoba koja mi govori kako mi je ključ nepotreban, svaka izba u koju uđem bit će moja i smatrat ću je svojom.

Veliki utjecaj na mene ostavile su nadrealne priče koje mi je prabaka pričala u djetinjstvu. Priče su uključivale pojavljivanje preminulih osoba u obliku životinja ili lebdećih baklji koje su je noću pratile.

Jednom sam prigodom u stanju meditacije u šumi umjesto sunca vidjela svjetleći reflektor kako putuje nebom. Tada sam pomislila kako je sve mehaničko, ali da je, jednako tako, sve i živo. Uz to su se pojavile misli da sam sve ja i da je sve iluzija, tek vibracije obučene u nama spoznatljiva obličja. Naša svijest izdvaja doživljeno iz prvotnog jedinstva „odijevanjem“ u predmete, bića i pojmove.

Iz ovih misli nastao je koncept izložbe. Više starijih i postojećih radova (od 2001. do 2016.) svojom se tematikom savršeno uklopilo u koncept, a neke od njih upotpunila sam novim elementima. Krenula sam u izradu 14 novih radova, od kojih su mnogi bili zahtjevni za osmišljavanje i za izradu.

Tematske cjeline radova uključuju odjevenost u krajolike, pojavljivanje lusteru u eksterijerima, mehaničke pokretne lustere, bezgranične interijere, krnje interijere s prozorima, prozore te putovanja (krajolicima).

Lutajući krajolik je kompleksni intediskurzivni i intermedijski projekt u kojemu je umjetničin temeljni predmet interesa, a to je svjetlo, preveden u znak vizualiziran u pojavnosti začudnog lajtmotiva – raskošnog kristalnog lusteru koji doslovce putujući iz prizora u prizor briše granicu između retinalne slike i mentalne predodžbe, a time i granicu između razina svjesnog i nesvjesnog. U tom se brisanju eksterijer, odnosno vizualno percipibilni krajolik stapa s onim interijernim koje postoji ispod razine vidljivosti – krajolikom sjećanja i imaginacije.³

---

³ Kovač, Leonida. 2019. Obrazloženje dodjele Godišnje likovne nagrade Hrvatskog društva likovnih umjetnika za najbolju izložbu u 2019. godini Mirjani Vodopiji, HDLU, Zagreb: <https://www.hdlu.hr/2019/12/dodjela-godisnje-nagrade-hdlu-a-2019/>

Slika 1. Fotografija korištena za vizual izložbe Lutajući krajolik

2.3. Koncept i tema

Osnovna tema projekta *Lutajući krajolik* je istraživanje prostora i njegovih manifestacija kao fizičkog polja i kao prostora uma, odnosno svijesti. Zanimaju me granice osobnog mentalnog prostora pri čemu je jedinstvo apsolutnog prostora sukladno jedinstvu slobodnog i neograničenog uma.

Izabrani stariji radovi, kao i novonastali, suprotstavljaju ili ujedinjuju aspekte neograđenog prostora s ograđenim, unutarnjim pejzažima. Pojedini radovi predstavljaju i razne aspekte istog jedinstvenog pejzaža koji se pojavljuje i nastavlja kroz izložbeni prostor u obliku jedinstvenog horizonta čežnje za cjelovitošću beskraj.

Otvoreni prostor u radovima se pojavljuje u različitim oblicima, kao beskrajna ravnica, planina, plato, litica, cesta, ili kao bjelina, odnosno praznina, u smislu potencijala za stvaranje. Priroda, a posebno jezero pojavljuje se kao zrcalo svijesti o vlastitom identitetu.

*Hodajući od jednog do drugog izložka, fotografije ili objekta, odjednom sam spoznala da mi na toj izložbi ništa nije čudno ili strano da mi je svaki od krajolika pomalo kao dom. Dapače, da sam u suštini ja također lutajući krajolik.*⁴

Ograđeni prostori, interijeri, nasuprot tome, mjesta su fizičke i mentalne sigurnosti i ugone. Fizički se ograđuje pomoću ljuski, opni, zidova i pregrada, a češće nematerijalno i nevidljivo (mentalno). Stvaraju se osobna ili grupna utočišta, mentalni prostori podilazećih ehoa, štitovi osobnosti, stavovi i predodžbe pomoću kojih komuniciramo. Ograđivanje (u bilo kojem smislu) donosi gubitak jedinstva a ponekad i gubitak svijesti o postojanju onoga izvan, prostor obitavanja i svjesnost ograničeni su na izolirani dio.

Svaka ograda, ljuska ili zid, stvara dualnost: između osjećaja slobode ali i izloženosti u otvorenim prostorima naspram osjećaja zaštićenosti u ograđenim prostorima; između pustih pejzaža, naspram manjih prostora intenzivnog obitavanja, a generalno između jedinstva naspram odvojenosti.

---

⁴ Vujović, Olga., 2019. „Krajolik kao dom“, portal Wish, likovna kritika: <https://www.wish.hr/krajolik-kao-dom/?fbclid=IwAR1aHChgOLXTo7kyO71fm1MPtjFq53C05MfpSXbZJQAleY6NMCD4Hu13ww>

Intetrijeri se razlikuju po tome koliko su čvrsto ograđeni, imaju li prozore, puštaju li bilo kakvo drugo svjetlo unutra osim svojeg i mijenjaju li se. Izazivaju li mentalnu klaustrofobiju? U mnogim radovima na izložbi ugrađena je težnja ka promjenjivim prostorima putujućih zidova, nedovršenima ili uhvaćenima u promjeni ili o privremenim skloništima na putu, šatorima. Kroz te radove govorim o odbacivanju sigurnosti, predodžbi i percepcija, zadanih i osobnih okvira i o čežnji prema novim doživljajima i spoznajama, što simbolički predstavljam izlaskom, ili čak, dramatičnije, bijegom iz interijera.

No sve je to iluzija, jer je i ograđenost tek privid koji se razotkriva u zrcaljenju (istosti) vanjskog i unutarnjeg prostora.

Naglašena filozofičnost Vodopijine osobnosti, zaokupljenost egzistencijalnim pitanjima i nesputana mašta i težnja za prekoračenjem granica, doveli su je do nadilaženja granica vidljivoga i granica medija. Svijet je samo lijepa igra prividima, prava stvarnost je nevidljiva, no ipak prisutna uvijek i svugdje, i moguće ju je naslutiti.⁵

---

⁵ Sumpor, Svjetlana. 2006. „Svijet je samo lijepa igra prividima“, tekst povodom dodjele Plakete HAZU Mirjani Vodopiji na 4. hrvatskom trijenalu grafike u Zagrebu, Grafika, br. 10-11, str. 25-30, Zagreb: Galerija Canvas

2.4. Raniji radovi koji su uključeni u izložbu

Navedena promišljanja su se u naznakama ili kao usputna pojavljivala već u ranijim radovima. Jedan od prvih radova u kojima osvještujem interijere na neobičnim mjestima je rad **Frižider, ledara i štednjak** iz 2001. godine, izložen na samostalnoj izložbi *Gradski moćnici* u galeriji Kristofor Stanković Gradske skupštine grada Zagreba. Umjesto funkcionalnih kućanskih aparata, u ova tri objekta prepoznajem ready made osvijetljene interijere.

Slika 2. *Frižider, ledara i štednjak*, 2001. postav u Galeriji Kristofor Stanković u Zagrebu, 2001. (foto. D. Oršić / M. Vodopija, monografija, *Fraktura* 2004., str. 157)

Iste godine na samostalnoj izložbi naziva *Interijer*, održanoj u Galeriji Karas u Zagrebu, predstavljam rad **Prozori**, koji se sastoji od 32 fotografije privatnih interijera grada, od kojih je svaki osvijetljen lusterom ili drugim rasvjetnim tijelom, snimljenih krišom i voajerski, kroz prozor, s javne površine. Ovo je najstariji rad koji sam uključila u izložbu *Lutajući krajolik*. Ponovno sam krenula u snimanje osvijetljenih gradskih interijera 2019. godine i realizirala rad **Prozori II**. U gotovo dvadeset godina razmaka, primjećujem da se karakter rasvjete u gradskim prostorima promijenio.

Sljedeći radovi koji su se savršeno uklapali u koncept bili su **Bršljan** (2006.), u kojem oživljavam kuću odijevajući ju u bršljan i **Mimikrija** (2004.), rad koji je nastao iz već spomenute spoznaje da vidimo ono što jesmo i jesmo ono što vidimo.

Slika 3. *Mimikrija*, 2004., detalj

Motivi lusteru u krajolicima i interijera prirode bili su prisutni u radovima **Mlaka** (2014.), **Luster** (2012./2016.) i **Luster slide** (2008./2016.) te sam i njih uvrstila u izložbu.

Nekima od radova iz serije **Beskonačne unutrašnjosti** (2016.), izloženima na samostalnoj izložbi u galeriji Kula u Splitu 2016., dodala sam krnje makete interijera ili malene litice. Na ovu seriju radova, temom i oblikom nadovezao se rad **Interijer u procijepu** (2018.) koji prikazuje utočište usred pejzaža u sumrak.

Slika 4. Beskonačno – jezero, 2016./2019., detalj dodane makete krnjeg interijera (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 15)

Radu *Tranzicija* (2017.), izloženom na samostalnoj izložbi u Galeriji AŽ u Zagrebu 2017., dodala sam nekoliko novih elemenata: nove ceste, tunel i šator u drugoj sobi te video. Uz njega je i, s njim povezan, rad *Prenočište* iz iste godine i s iste izložbe.

Slika 5. *Tranzicija*, 2017./2019., detalj ceste s automobilom i projekcijom (foto. T. Hartman)

U izložbu sam također uvrstila i postojeće radove koji se, kroz prikaz krajolika, bave percepcijom vremena - *Stara Drava* (2008.) i *Nepovratnost uzaludnost: vjetar* (2013.) koji je bio izložen na samostalnoj izložbi *Nepovratno* u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu 2013. godine.

Slika 6. Nepovratnost, uzaludnost: vjetar, 2013., detalj

2.5. Motivi i njihova simbolika

Tijekom ranijih faza djelovanja (devedesetih godina prošlog stoljeća) promišljala sam i materijalizirala radove ponajviše kroz jednostavne ili pak složenije trodimenzionalne geometrijske oblike s izvorima svjetla. Od 2001. godine, međutim, počinjem u okolini prepoznavati motive koji sa mnom snažno komuniciraju te ih na razne načine i u raznim međuodnosima uključujem u nove radove. Na izložbi Lutajući krajolik u različitim situacijama, kombinacijama i okruženjima pojavljuje se petnaestak, višeslojno simbolički povezanih motiva.

Veličanstvenost svakog pojedinog trenutka postojanja Mirjana uspijeva prepoznati i u naizgled sasvim običnim i malim stvarima. Da bi je pokazala i drugima, te obične stvari transformira i očuđuje neobičnim postupcima. Izdvajanjem naglašava detalje, ponekad ih uvećava, primjenjuje neobične rakurse snimanja.⁶

---

⁶ Sumpor, Svjetlana. 2008. „Sjaj u travi“, Mirjana Vodopija: Bilje, katalog izložbe M.V. u Galeriji Idealni grad, Zagreb, Zagreb: Centar za kulturu i obrazovanje Susedgrad

Motiv koji se najčešće pojavljuje je krajolik, prisutan u 23 od ukupno 38 izloženih radova. U tek nešto manje radova, 22, pojavljuju se biljke, luster je prisutan u 17, jezero u 11, interijer u 10, a ravnica i šuma u 8 radova. U 5 radova se pojavljuje šator, a u 4 rada fotelja, cvjetni uzorak i planina. Snijeg se pojavljuje u 3 rada, automobil, kontrabas i prozor u 2 rada te knjiga u jednom. Simbolika ovih motiva može se pojednostavljeno svesti na po nekoliko pojmova za svaki od njih:

Krajolik – otvoreni, neograničeni prostor (percepcije)

Luster – svijest

Biljke, šuma – život oslobođen od valorizacije

Jezero – zrcalo, samosvijest

Interijer – osobni ograđen mentalni prostor, ego

Ravnica – nepreglednost, sloboda, bezgraničnost, jedinstvo

Šator – krhko i privremeno sklonište unutar otvorenog prostora

Fotelja – ugodna, navike, samopodilaženje

Cvjetni uzorak – imitacija, iluzija, zavaravanje

Planina – pročišćenje, minimalizam, vidici

Snijeg – čistoća, hladnoća,

Automobil – sloboda kretanja, istraživanje

Kontrabas – vibracije, zvuk, glazba

Knjiga – bilježenje (vremena).

LUSTER

Luster je ono što jesmo, svijest, biće i robot. Izvor je šizofrenog svjetla razlomljenog kroz stotine geometrijski brušenih kristala na simetričnim krakovima, kao što je jedinstvo postojanja razumom razdijeljeno u matematičke i logičke pojmove. Izvor ne vidimo, sakriven je u dubini naše psihe. Otkuda zapravo ta svjetlost dolazi?

Svjetlost je ono mjesto u kojem se sabire i iz kojeg se širi vitalna snaga njezinih kreacija. Svjetlost je, zapravo, srce svih ovih krhkih i osjetljivih organizama. Druga važna odrednica njezine poetike jest praznina - međuprostor u kojem suvremena umjetnička praksa iznalazi mogućnost za svoju najnoviju ekspanziju.⁷

Luster osvjetljava granice svog svijeta, do kuda seže naša svijest. Izlaskom iz njega otvara prostor za transformaciju percepcije i nove spoznaje.

Slika 7. Luster na nebu, fotografija korištena za vizuale izložbe Lutajući krajolik

---

⁷ Toman, Boris. 1997. „Kozmografija svjetlosti (Ranjivost lijepoga)“, Mirjana Vodopija, katalog izložbe M.V. u Malom salonu, Rijeka, str. 3-4., Rijeka: Moderna galerija Rijeka

KRAJOLIK

Prostrani pejzaži prirode zrcala su svijesti o vlastitom identitetu. Krajolik se pojavljuje u obliku ravnice, planine, litice, jezera, i drugog. U neke od ovih krajolika ugrađeni su interijeri, dok su neki krajolici, inverzno, ugrađeni u interijere.

Slika 8. Interijer u procijepu, 2018., detalj s interijerom, (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 57)

Konstanta bivanja i dalje ostaje priroda, krajolik koji nas okružuje, velika moćna priroda koja ne mari za granice, umjetne ili virtualne, koja postoji i pruža utočište. Ona nas određuje, određuje naše poimanje samih sebe, kao i poimanje onog vanjskog, određuje naše identitete i osjećaj pripadnosti. Pruža nam utočište i daje nam mir, toliko potreban mir da proniknemo sami u sebe i oslušujemo svoje unutarne ja, koje toliko puta zaboravljamo nesvjesni vlastitog postojanja.⁸

---

⁸ Munivrana, Martina. 2019. *Lutajući krajolik*, Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik, katalog izložbe, str. 5-14, Zagreb: Muzej suvremene umjetnosti

INTERIJER

Interijer je naše mentalno utočište, rezonantna kutija poželjnih ehoa: siguran teritorij ograđen ljuskama ili zidovima, stvaratelj iluzije, scenografija života.

Dijalektika između motiva i forme, osim što u sebi nosi osnovno umjetničko pitanje, u konkretnom slučaju moguće simbolizira dijalektiku, s jedne strane, između čovjeka sazdanog od toliko toga što izmiče svakoj kontroli, uronjenog u svijet također previše složen da bi ga se moglo shvatiti a kamoli obuhvatiti, i s druge ljudskog pokušaja da ga upije, osjeti, razumije, a onda i objasni sebe, to što ga okružuje i vezu koja se pri tom uspostavlja. A upravo to, oblik prenošenja okolnosti stvarnog u cilju što vjernijeg prenošenja proživljenog, jest bitan element autoričinog umjetničkog postupka.⁹

Slika 9. Postav scene za snimanje videa za radove Jezero i Gungula TV i šuma

⁹ Greiner, Boris, 2006. "Mirjana Vodopija: Pejzaži", osvrt na izložbu M.V. u Galeriji SC, Zagreb, Triptih, emitirano 17. listopada 2006., 3. program Hrvatskoga radija. Arhiv HRT i Osvojena područja, vol. 1, str. 66-69, Sveta Nedjelja: Petikat

2.6. Mediji, tehnike i proces izrade

Radovi na izložbi izvedeni su u širokom rasponu medija, sukladno aspektu koji u pojedinom radu želim prikazati, od kojih su neki korišteni na inovativan način.

Mirjana Vodopija svojim radovima, a posebno onima koji uključuju nova tehnološka rješenja i eksperimente, sudjelovala je na nizu eminentnih međunarodnih festivala i izložbi. Njezini su umjetnički izraz i jezik, te mediji koje koristi u svojim radovima, izrazito u duhu vremena. Način na koji ih spaja u cjeline i međusobno isprepliće u narativ stvaraju kompleksne kombinacije koje u gledatelju provociraju nove doživljaje.¹⁰

Popis korištenih medija vrlo je širok i uključuje: ink jet ispis na papiru kaširan na šperploču ili aluminijsku kompozitnu ploču, ink jet ispis na platnu velikih formata (do 7 metara duljine), samostalne videoprojeksijske, videoprojeksijske preko ispisa, videa na monitorima unutar reljefa ili objekta, ready made objekte kao dijelove rada (šator, lusteri, stalci za cvijeće), posebno izrađen namještaj (stolovi, ormar, vitrina) kao dijelove radova, makete, diorame, fotografije, crteže, kombinacije ink jet ispisa i crteža, također i s maketama interijera i reljefima, klasične grafike (sitotisak na papiru), umjetničke knjige kao dijelove rada, objekte od ekspaniranog polietilena, objekte i reljefe od pjenastog betona, pokretne objekte pogonjene programiranim elektromotorima i još mnogo drugog. Više radova uključuje i zvuk.

[...] izražavajući se u crtežu, grafici, stvarajući crteže žarnim nitima, objekte, svjetlosne objekte i ambijente, instalacije i video projekcije, fotografije) Vodopija je intenzivno istraživala i nadilazila konvencionalne pristupe u percepciji odabranog medija, pronalazeći u odmaku od očekivanog uporište za nastanak novih formi, korištenje novih potencijalnih osobina materijala i postupaka na jednoj neočekivanoj osobnoj razini - što je rezultiralo naglašeno autoreferencijalnim karakterom opusa koji svojom maštovitošću

---

¹⁰ Vukmir, Janka. 2021. „Između/Vrijeme preokreta“, Istanje kandidature za povjerenika hrvatskog nastupa na Venecijanskom bijenalu - 59. Međunarodnoj izložbi vizualnih umjetnosti prema konceptu kustosice Cecilie Alemani The Milk of Dreams, Ministarstvo kulture i medija RH

artikulacije ideje i njene izvedbe neupitno pripada visokoj razini ostvarenja u kontekstu suvremene hrvatske vizualne umjetnosti.¹¹

Tehnički najzahtjevniji za izvedbu bili su radovi *Zrcalni interijer*, *Rotirajući luster*, *Titrajući luster*, *Luster u magli* i *Tranzicija*. Ovi radovi zahtijevali su osmišljavanje posebnih tehnologija za njihovu izradu.

Osnova rada *Zrcalni interijer* je luster koji se kreće kroz prostor po tračnici montiranoj na strop galerije prolazeći pritom kroz zid koji razdvaja dvije identične prostorije. Naizmjenično približavanje lusteru stolu s knjigom u svakoj prostoriji aktivira ventilatore skrivene u stolovima koji kreću zapusima vjetra listati stranice knjige. Rad je uključivao programirane elektroničke sklopove i finu mehaniku koju je osmislio i izveo robotičar Vedran Relja.

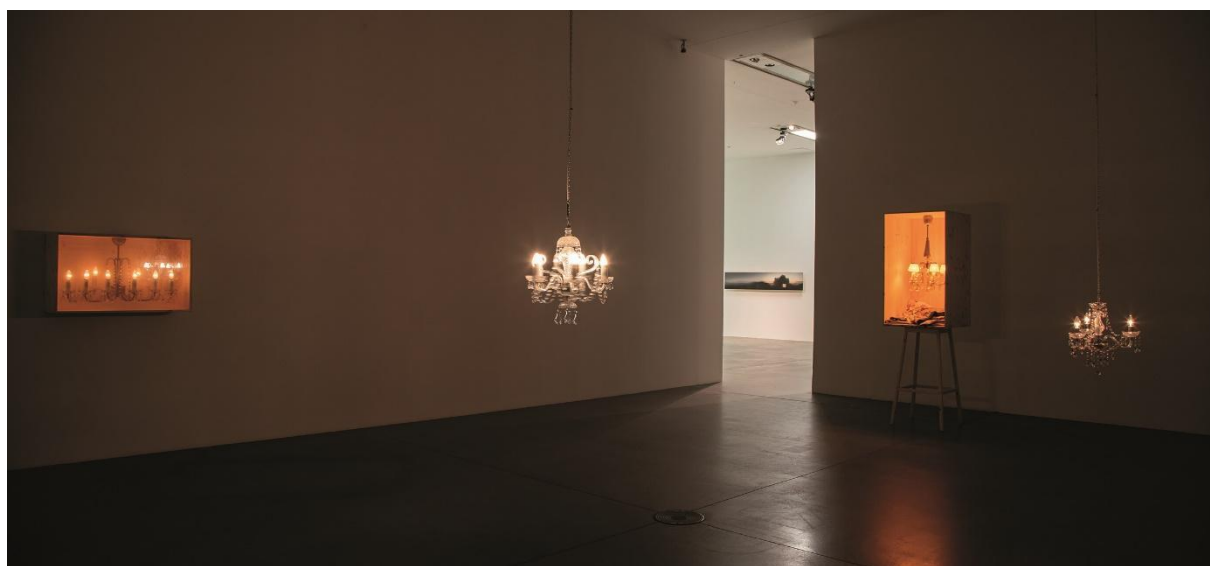
Slika 10. Zrcalni interijer, 2019., detalj prolaska lusteru kroz otvor u zidu (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 50)

---

¹¹ Medić, Ana. 2006. „*Mirjana Vodopija: Puls*“, katalog izložbe M.V. u Kuli Lotrščak, Zagreb., Zagreb: Galerija Klovićevi dvori

Tehničko osmišljavanje i izrada tri rada iz serije radova s lusterima, smještenih u zajednički ambijent, također je bilo zahtjevno. Jedan od njih, *Rotirajući luster* sporo se vrti a na približavanje posjetitelja reagira naglim ubrzavanjem vrtnje Drugi, *Titrajući luster*, u tihom okruženju ne svijetli, ali reagira bljeskanjem na bilo kakve zvukove u prostoriji pri čemu je jačina bljeska sukladna jačini zvuka. Treći rad iz te serije, *Luster u magli*, nalazi se u vitrini koja se sustavno puni maglom pomoću stroja za maglu skrivenog iza zida prostora galerije. Ove radove također je tehnički osmislio i izveo Vedran Relja.

Slika 11. Soba s lusterima, pogled na postav izložbe u MSU (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 28-29)

Rad **Tranzicija** sastoji se od 7 litica od pjenastog betona i 3 ceste koje se postavljaju na zid u duljini od 11 metara, pri čemu jedna „cesta“, prolazi kroz tunel u zidu u drugu (zamračenu) prostoriju izložbenog prostora gdje se nalazi mali, iznutra osvijetljen šator. U liticama se nalaze maleni zvučnici koji emitiraju snimljen zvuk (glazbu), a iznad dviju „cesta“ projekcije su dvokanalnog videa. Jedan od videa, budući da je formatom dvostruko širi od HD formata (omjera 16:9), neprimjetno je spojen od dvije sinkronizirane projekcije. Na izradi ovog rada surađivala sam s Tomislavom Krajcerom koji je montirao i obradio video te ga pripremio za sinkroniziranu projekciju.

Za snimanje radova *Luster u snijegu*, *Jezero* i *Gungula TV i šuma* trebalo je prvo naći odgovarajuće lokacije, odnosno krajolike, a zatim im se vratiti u vrijeme kada su vremenski uvjeti pogodni za snimanje.

Krajoliku za snimanje rada *Luster u snijegu* vratila sam se u vrijeme kada je bio prekriven snijegom. Snimanje je zahtijevalo tehničku razradu i pripremu, budući da je bilo potrebno funkcionalni luster snimiti na raznim mjestima u prostranstvu snježne ravnice. Video i zvuk su snimljeni odvojeno, naknadno su obrađeni i montirani u postprodukciji.

Slika 12. Luster u snijegu, 2019., kadar iz videa

Kako bih našla pogodan ravničarski krajolik uz jezero za snimanje rada *Jezero*, obišla sam gotovo sva jezera i ribnjake sjeverne Hrvatske. Na nađenu lokaciju vratila sam se u više navrata, budući da je krajolik bilo potrebno fotografski snimiti za mirnog dana, a za vjetrovitog dana videom. Prizor sam snimila u segmentima, a zatim sam, kako bi se postigla velika rezolucija koja dopušta promatranje detalja ispisa iz blizine, snimljene fotografije obradila i spojila u jedinstvenu datoteku za ispis duljine 5 metara. Ukupna duljina površine papira na kojemu je prikaz ispisan je 7 metara. Ispis, naime, u desnom dijelu površine papira prelazi u bjelinu na koju se kod postava projicira video. Kako bi se fotografija i video što neprimjetnije spojili, bilo je potrebno prilagoditi boje, kontraste i druge parametre slike u oba medija, obraditi rubove gdje se spajaju, a kod postava precizno namjestiti različiti intenzitet i rubove svjetla. Za snimanje videa svirke i zabave djevojaka iz jazz grupe Gungula bilo je potrebno naći adekvatnu prostoriju i scenografski ju urediti. Video je naknadno obrađen i montiran (u suradnji sa studenticom Janet Beriša).

Slika 13. Jezero, 2019., detalj - fotografija krajolika

Slika 14. Jezero, 2019., kadar iz videa

Rad **Šatorplanina** modeliran je od ekspanzibilnog polietilena. Kod njega je osobito zahtjevna bila veličina (3 x 3 x 3 m). Rad je stoga modeliran iz mnogo slojeva koji su lijepljenjem naknadno spojeni u cjelinu. Pri izradi ovog rada uključile su se tadašnje studentice i alumne moje klase na Akademiji Ružica Dobranić, Manuela Gospočić, Sara Grubić, Tea Ivković, Ivana Stećuk, Ana Vinković, Sunčana Vran i Lucija Žuti.

Slika 15. Šatorplanina, 2019. pogled na postav u MSU, 2019. (foto. D. Žižić)

Rad *Gungula TV i šuma*, uz maketu interijera u mjerilu 1:12, uključuje i dva videa koja se emitiraju na dva ekrana. Jedan od njih je video sviranja djevojaka iz grupe Gungula, sličan onome u radu *Jezero*, a drugi prikazuje šumu u kojoj opada lišće. Snimanje drugog navedenog videa bilo je moguće jedino za vjetrovitog jesenskog dana, u vrijeme intenzivnog opadanja lišća.

Na dio radova iz postojeće serije *Beskonačne unutrašnjosti* dodala sam krnje interijere. Tako rad *Beskonačno - korijenje* sadrži maketu šatora i luster koji svijetli, rad *Beskonačno - jezero*

malenu fotelju, a radovi *Beskonačno – grm* i *Beskonačno - granje* dijelove litica od pjenastog betona.

Rad *Terasa* uključuje dvije litice postavljene u stalke za cvijeće, a iznad jedne od njih visi maketa lustera koji, iako malen tek nekoliko centimetara, svijetli.

Slika 16. Terasa, 2019., detalj minijaturnog lustera s jezercem (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 53)

2.7. Popis i opis radova

Na izložbi je izloženo ukupno 38 radova podijeljenih u 9 tematskih grupa, no teme se isprepliću:

1. ODJEVENOST

- Bršljan, Mimikrija, Jezero

2. KRAJOLICI

- Krajolici

3. BESKONAČNE UNUTRAŠNJOSTI

- Korijenje, Jezero, Šuma, Šumica, Snijeg, Jezerce, Grm, Granje

4. INTERIJERI

- Interijer u procijepu, Gungula TV i šuma

5. PROZORI

- Prozori, Prozori II, Ivine sobe

6. LUSTERI U INTERIJERIMA

- Rotirajući luster, Luster u magli, Luster u ormaru, Titrajući luster, Zrcalni interijer

7. LUSTERI U KRAJOLICIMA

- Mlaka, Luster, Luster slide, Luster u snijegu, Luster, Luster II, Luster uz zid

8. PLANINE I PUTOVANJA

- Prenočište, Tranzicija, Terasa, Šator u snijegu, Šatorplanina, Zalutala litica, Šator/između

9. VRIJEME

- Nepovratnost, uzaludnost: vjetar, Stara Drava.

U nastavku opisujem zasebno svaki rad.

BRŠLJAN

2006., fotografija, digitalni ispis, 300 x 150 cm

Kuća je odjevena u bršljan i time prestaje biti tek neživi objekt obitavanja, već postaje živi organizam.

Slika 17. Bršljan, 2019.

MIMIKRIJA

2004., fotografija, digitalni ispis, 300 x 60 cm

U radu Mimikrija multiplicirana sam u 14 likova od kojih je svaki odjeven u jednu od brojnih haljina s različitim uzorcima cvijeća koje sam naslijedila od majke. Svaki lik snimljen je kako hoda prirodno kroz livadu s cvijećem sličnom onome na uzorku haljine. Mimikrijski se stapam s okolinom, odjevena sam u nju ili se ona zrcali u meni.

U jedinstvu subjekta i objekta percepcije, ono što spoznajemo smo mi sami, vidimo ono što jesmo i jesmo ono što vidimo. Naša je „stvarnost“ iluzija, tek vibracije obučene u nama prilagođena obličja.

Slika 18. Mimikrija, 2004.

JEZERO

2019., fotografija, digitalni ispis, leksan, dvokanalna videoprojekcija: 33'30", loop, zvuk; 2'10" loop, mute, 700 x 150 x 20 cm

Rad se nadovezuje na prethodno navedeni rad Mimikrija (2004.).

Lijevi dio rada je print koji prikazuje mirni ravničarski pejzaž s jezerom. Video projiciran na plohu neposredno ispred printa prikazuje sklonište u velikoj prirodi - utočište ugone.

Šest mladih djevojaka u videu, nova su generacija, koncentrat života i plodnosti. Odjevene u iste haljine s uzorcima cvijeća iz rada Mimikrija, one sviraju, plešu i smiju se u interijeru ispunjenom cvjetnim uzorcima,

Simbolizam cvjetnog preobilja povezuje se s plodnošću i životnom puninom osobe. [...] Cvijet je simbol nestalnosti, ali ne u otrcanom smislu prevrtljivosti žene, nego suštinske nepostojanosti čovjeka u smislu da se i on neprekidno razvija i mijenja idući prema umiranju, a kao i ljepota cvijeta, njegova je ljepota kratkotrajna.¹²

Statični krajolik (print) u pozadini se u svome desnom dijelu neprimjetno pretapa u krajolik u kretanju na vjetru (video). Tamo je sve obrnuto. Grane drveća se kreću na jakom vjetru, a površinom jezera se kreću valovi. Ispred videa je projiciran nepomični kadar iste sobe, samo prazne.

U desnom je dijelu utkana moja čežnja za prazninom, oslobođenjem od natrpanih interijera i posjedovanja. Stvari koje imamo pružaju nam ugodu, ali posjedovanje oduzima energiju i vrijeme, a vremenom ne možemo manipulirati. Ne znamo ni koliko ćemo ga još imati.

Praznine su mjesta novih spoznaja. Ne postoji mjesto gdje stvarno nema ničega, samo to još nisam ja.

---

¹² Kalčić, Silva. 2004. „Ptice umiru pjevajući“, osvrt na izložbu M.V. u Galeriji Križić-Roban u Zagrebu, Zarez, VI/140, 21. listopada 2014., str. 20

Slika 19. Jezero, 2019., pogled na postav u MSU 2019. (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str.40-41)

Slika 20. Jezero, 2019., detalj s projekcijom videa ((foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 42-43)

KRAJOLICI

2018., fotografija, digitalni ispis, crtež, 8 x (70 x 50 cm)

Prvi potez po savršenstvu praznog papira je strašan, kao skok u vrijeme, pa umjesto da povučem prvu liniju, stavljam prvo papir u printer. Papir s ispisom nije više tako savršen. Nastavljam, pokušavajući digitalnom ispisu konkurirati crtežom rukom. Suradujem, popravljam, prekrivam ili oponašam.

Crtaње je zavodljivo i može trajati dok prekrijem cijeli papir. Ipak, stala sam čim sam umjesto nanosa inkjet tinte, pastela, tuša i grafita na papiru ugledala iluziju nekog prostora, nekog upravo nastalog novog krajolika.

Slika 21. Trava, crtež iz serije Krajolici, 2018.

Slika 22. Busen, crtež iz serije Krajolici, 2018.

Slika 23. Loza, crtež iz serije Krajolici, 2018.

BESKONAČNE UNUTRAŠNJOSTI

serija od 8 radova:

BESKONAČNO – ŠUMA

2016., fotografija, digitalni ispis i crtež, šperploča, 100 x 56 cm

Slika 24. Beskonačno – šuma, 2016.

BESKONAČNO - SNIJEG

2016., fotografija digitalni ispis i crtež, metalna ploča, 100 x 56 cm

BESKONAČNO - JEZERCE

2016., fotografija digitalni ispis i crtež, šperploča, 56 x 56 cm

BESKONAČNO – ŠUMICA

2016., fotografija digitalni ispis i crtež, šperploča, 56 x 56 cm

Slika 25. Beskonačno – šumica, 2016.

BESKONAČNO – GRM

2016.-2019., fotografija digitalni ispis i crtež, šperploča, pjenasti beton, 74 x 56 x 5 cm

BESKONAČNO – GRANJE

2016.-2019., fotografija digitalni ispis i crtež, šperploča, pjenasti beton, 61 x 56 x 5 cm

BESKONAČNO – KORIJENJE,

2016.-2019., fotografija digitalni ispis i crtež, šperploča, maketa interijera/eksterijera (šator i luster), 63 x 56 x 15 cm

Slika 26. Beskonačno – korijenje, 2016./2019. (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 65)

BESKONAČNO – JEZERO

2016.-2019., fotografija, digitalni ispis i crtež, šperploča, maketa interijera (fotelja), 100 x 56 x 15 cm

Slika 27. *Beskonačno – jezero*, 2016./2019. (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str.35)

Seriya radova *Beskonačne unutrašnjosti* izjednačava interijer i eksterijer. Na podlozi od ispisatnih fotografija i crteža, makete su polusastavljenih soba, koje su nedovršene, kao neutvrđeni stavovi i nesigurna mišljenja, u preispitivanju i promjeni.

Vodopija se ne bavi kritičkom analizom stvarnosti, ona je naprosto slavi u njenim životnim manifestacijama i ritmu s pozicija humanističkog nazora o čovjekovoj nužnoj uklopljenosti u prirodan, kozmički poredak stvarnosti što, uz hedonizam ljudskog postojanja, kroz shvaćanje jednakovrijednosti svega živog pod kapom nebeskom uključuje i trajnu ljudsku odgovornost za njihovu zemaljsku opstojnost. Smatram da se upravo na ovim ovdje sumarno naznačenim principima može zasnovati tvrdnja da su digitalno zabilježeni, modificirani, montirani i nadograđivani, te stoga virtualni pejzaži koje Vodopija stvara posljednjih godina zapravo realizacija predodžbi njenog unutrašnjeg svijeta, odnosno

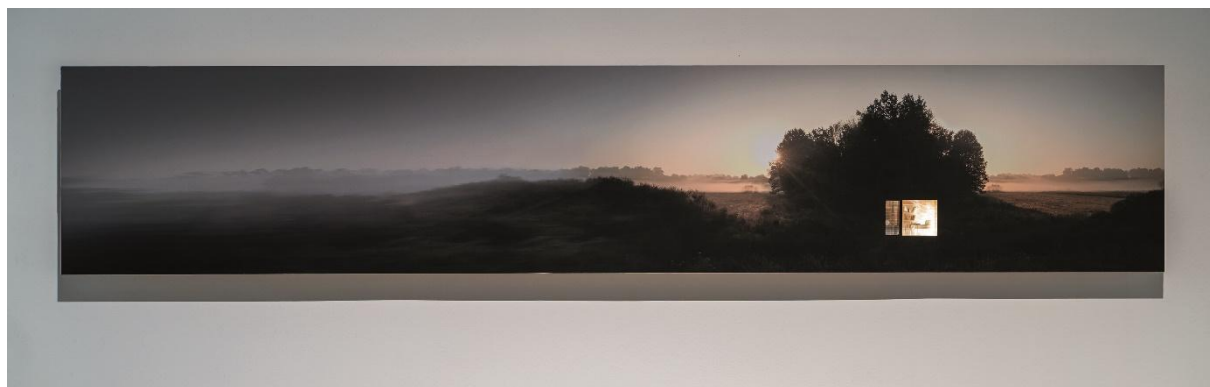
*svojevrnsni interijeri, na što upućuje i sam naziv izložbe, a ne eksterijeri kako bi nas lako mogle zavarati naše oči.*¹³

INTERIJER U PROCIJEPU

2018., fotografija, digitalni ispis, šperploča, reljef, maketa interijera, LED, 250 x 50 x 10 cm

U radu suprotstavljam osjećaj slobode i izloženosti u neograničenim prostorima osjećaju zaštićenosti u ograđenim izoliranim prostorima. Jedinstvo apsolutnog prostora jednako je jedinstvu slobodnog i neograničenog uma, nasuprot izolaciji osobnih fizičkih i mentalnih skloništa, teritorija sigurnosti i ugone. Svjesnost se ograničava na izolirani dio, interijere koji funkcioniraju kao svojevrnsne mentalne akustične kutije poželjnih ehoa.

U površinu minimalističkog ravničarskog pejzaža ugrađen je interijer, mjesto samopodilaženja i ugone.

Slika 28. Interijer u procijepu, 2018. (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 36-37)

---

¹³ Franceschi, Branko. 2016. „*Beskonačne unutrašnjosti Mirjane Vodopije*“, katalog izložbe M.V. u Galeriji Kula, Split, Split: Ustanova za kulturu Galerija Kula

Slika 29. Interijer u procijepu, 2018., detalj – interijer

GUNGULA TV I ŠUMA

2019., objekt / maketa, dvokanalni video, 250 x 47 x 35 cm, 3'45" loop, zvuk.

Krnji interijer s dva ekrana: prozorom u prirodu i ekranom u interijer medija.

Maketa poluprazne sobe s kontrabasom i televizorom i prozorom. U ekranu prozora vidi se šuma u kojoj opada lišće. Na ekranu televizora vidi se soba u kojoj djevojke iz grupe Gungula sviraju jazz. U drugoj generaciji stvarnosti, na videu, drugo je vrijeme. Za vrijeme otvaranja izložbe, iste djevojke, grupa Gungula, svirale su pred Muzejom suvremene umjetnosti.

Slika 30. Gungula TV i šuma, 2019. (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str.34)

Slika 31. Gungula TV i šuma, 2019., kadar iz videa

PROZORI

2001., fotografija, digitalni ispis, 20 x (20 x 30 cm)

Voajerski snimljene fotografije osvijetljenih interijera privatnih prostora dokumentiraju šaroliku unutarnju prostorno - svjetlosnu stvarnost grada. Svaki luster, odnosno interijer, personifikacija je osobe koja u tom skloništu tijela i uma živi, a zajedno tvore privatni, javnosti nedostupan unutarnji živi organizam grada.

Slike 32. i 33. Prozori, 2001. fotografije iz serije

PROZORI II

2019., fotografija, digitalni ispis, 8 x (50 x 80 cm)

Rad se nastavlja na rad Prozori. Zajedno s navikama ljudi u gradskim interijerima, nakon gotovo dvadeset godina, karakter rasvjete u gradskim prostorima se promijenio.

Slika 34. Prozori II, 2001. fotografija iz serije

Slika 35. Prozori i Prozori II, detalj postava na izložbi u MSU (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 32)

IVINE SOBE

2019. fotografija, digitalni ispis, 2 x (80 x 50 cm)

Sve moćniji reflektori osvjetljavaju javne površine grada: prometnice i raskrižja, svjetleće reklame, city light i jumbo plakate. Hipertrofijom urbanog svjetla stanovi, s prozorima koji gledaju na velika raskrižja u sumrak, ne tonu u mrak, već u njima tada danje svjetlo zamjenjuje snažna i agresivna javna rasvjeta.

ROTIRAJUĆI LUSTER

2019., luster, elektronika, 45 x 45 x 45 cm (luster)

Smješten u sredini prostorije, luster se sporo vrti oko svoje osi te pojačava svjetlo i ubrzava vrtnju kada mu se posjetitelj približi.

Slika 36. Rotirajući luster, 2019. (foto. D. Žižić)

LUSTER U MAGLI

2019., objekt s lusterom, 100 x 60 x 42 cm

Luster zatvoren u vitrini punoj magle. Njegovo svjetlo raspršuje se u tisuću kapljica i puni unutarnji prostor.

Slika 37. Luster u magli, 2019. (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 16-17)

LUSTER U ORMARU

2019., luster, ormar, stalak, tkanine, 70 x 70 x 225 cm

Luster svjetala zastrtih platnenim širmovima skriva se u udobnosti interijera svedenog na ormarić ispunjen tkaninama s cvjetnim uzorcima. Prostor obitavanja izoliran je od prirode i natrpan predmetima koji je oponašaju.

Slika 38. Luster u ormaru, 2019. (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 31)

TITRAJUĆI LUSTER

2019., luster, elektronika, 40 x 40 x 35 cm (luster)

Luster koji na prvi pogled ne radi, histerično titra izazvan bilo kakvim zvukovima u prostoriji.

ZRCALNI INTERIJER,

2019., zrcalni ambijent - dvije prostorije, pokretni luster, dva stola s ugrađenim ventilatorima, dvije knjige, 12 listova svaka, 2 x (4 x 4 x 4 m)

Dvojni ambijent. U sredini svake od dvaju identičnih soba nalazi se po jedan stol s knjigom.

Luster se naizmjenice sporo kreće iz jedne prostorije u drugu i nazad, prolazeći pritom kroz zid koji ih dijeli. Ušavši u drugu prostoriju, identičnu prvoj, luster unosi svjetlo, prilazi i zastaje iznad knjige čije se stranice, kao da je udahnuo život, počinju listati naprijed nazad nošene zapusima vjetra. Na svakoj stranici knjiga utisnuti su datum i vrijeme nalik na žigove za označavanje isteka valjanosti proizvoda. Označeno je vrijeme isteka valjanosti svake od 12 savršenih minuta u kojima sam, sjedeći na prvom proljetnom suncu uz rijeku, pomislila kako mogu trajati vječno.

Gledatelj otpušta svoju volju za listanjem, odnosno odabiranjem stranice koju će gledati i prepušta se nasumičnom odabiru stranica, odnosno minuta, kako mu ih donosi vjetar. Otpuštanjem volje, sve minute postaju vječne.

Slika 39. Zrcalni interijer, 2019., pogled na dio postava u MSU (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 51)

MLAKA

2014., fotografija, digitalni ispis, 266 x 150 cm

Za mog djetinjstva bio je to uređeni voćnjak s izvorom i mlakom za napajanje stoke iz koje je tekao potočić. Vlasnica imanja je davno umrla, stoke više nema, a voćnjak se pretvorio u ljudima neprohodnu šikaru i šumu, ali punu života, ispresijecanu putevima divljih životinja do mlake koju koriste kao pojilo. Ovamo dolaze ili su se nastanile srne, zečevi, lisice, fazani, ježevi, bube i kukci i mnoge druge životinje. U čarobnom skrivenom svijetu koji su ljudi ponovno prepustili prirodi i danju je polumračno. Donosim luster, moje subjektivno svjetlo, da na tren osvijetli i osvijesti vodeno srce tog divljeg ambijenta.

Slika 40. Mlaka, 2014.

LUSTER

2012./2016., fotografija, digitalni ispis, digitalni ispis crteža na pleksiglasu, 20 x 90 x 20 cm

Na prikazu je rub šume s pogledom na čistinu. Pogled je to iz interijera prirode, ograđenog zidovima gustog raslinja koji čine sigurno polumračno sklonište u šumarku na otvorenu livadu. U procijepu svjetla koje zasljepljuje oči navikle na tamu šume, ukazuje se sablasni obris lusterera. U prvom planu, odvojen od plohe ispisa i iscrtan vektorskim crtežom, drugi luster bježi iz kadra nošen imaginarnim vjetrom.

Crtež je razmišljanje, crtež je način da se shvati, a fotografija je neposredno bilježenje, direktno utiskivanje, gotovo bez posrednika. Fotoaparatus samo hvata postojeću sliku kao što Vodopijini objekti hvataju uzgibani zrak. Meni je to zanimljivo jer potencira dva paralelna kolosijeka koja su nam dana za dodir sa svijetom: racionalni i doživljajni. Oni naravno nisu idealno paralelni i ponekad se preklapaju. Oni su koncept a ne čisti realitet, ali se ta dvokanalna priroda naše percepcije manifestira svuda oko nas.¹⁴

Slika 41. Luster, 2012./2016. (foto. J. Rasol / kat. MSU 2019., str.49)

¹⁴ Viculin, Marina. 2012. „Zapuh, zamah, smicalica“, katalog izložbe M.V. u Galeriji Waldinger, Osijek, Osijek: Gradske galerije Osijek

LUSTER SLIDE

2008./2016., fotografija, digitalni ispis, digitalni ispis crteža na pleksiglasu, 120 x 60 x 4 cm

Svjetlo je stvoritelj i uništavač vizualnog: ono omogućuje vidljivost, no ovdje svojim pretjeranim intenzitetom briše dijelove prizora. Iluzija slike nestaje u bjelini.

Očna se zjenica, kao i otvor blende fotoaparata, prilagođava intenzitetu svjetla, no sam raspon prihvatljivog intenziteta svjetla jednog njenog statičnog stanja nije velik. Pri prevelikom intenzitetu svjetla prizor se gubi u bjelini, a ukoliko je svjetla premalo, slika nestaje u crnini.

Preko fotografije postavljene su pomične ploče raznih stupnjeva prozirnosti koje omogućuju gledatelju da sam odabere kadar pogleda, a također i da dio prizora zamuti ili da, koristeći sjajnu transparentnu ploču, u prizor unese i odraz svog lika.

Paralelno sa osvještavanjem činjenice ograničenosti osjetila, odvija se i spoznavanje zablude izjednačavanja viđenog sa samom stvarnošću. Ustvari se nikad ništa ne može vidjeti onakvim kakvo zaista jest, nego preostaje samo oslanjati se na interpretaciju stvarnosti, konstruiranu pomoću različitih, uvijek fragmentarnih i iskrivljenih, informacija kojima raspolažemo.¹⁵

Slika 42. Luster slide, 2008./2016. (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 48)

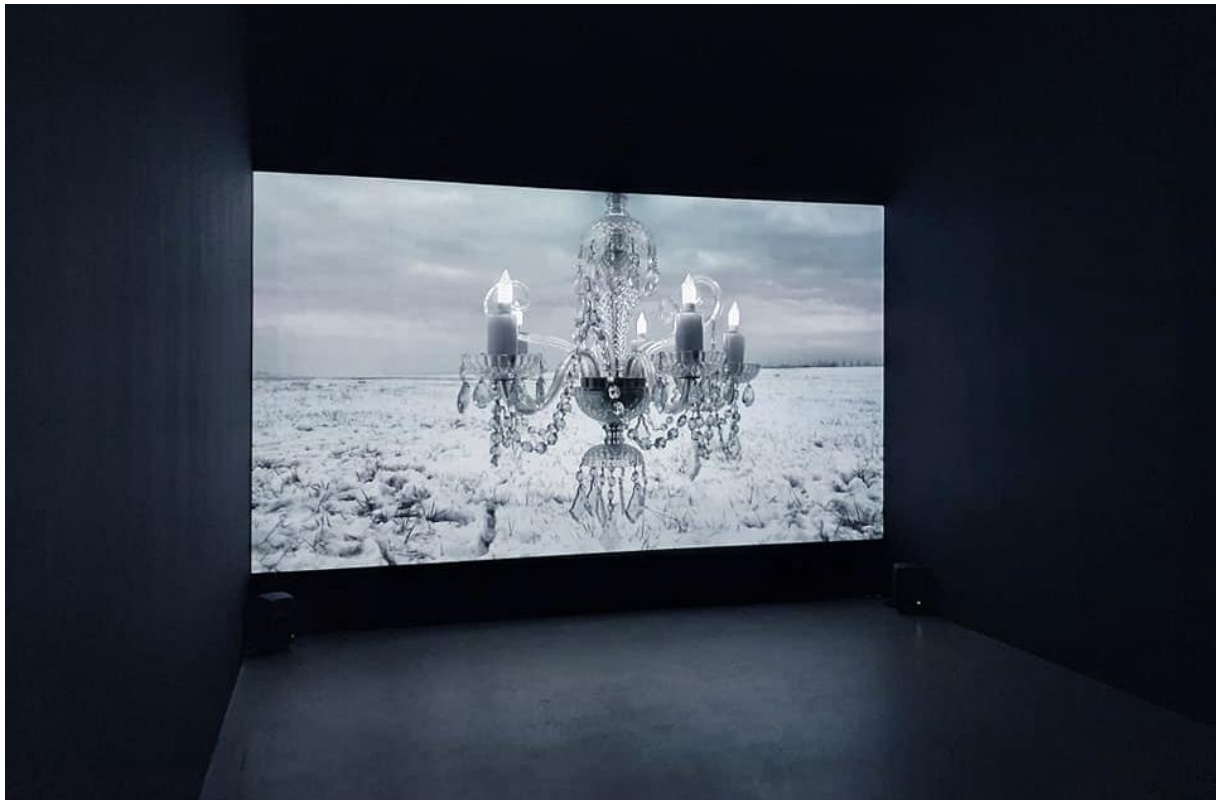
¹⁵ Sumpor, Svjetlana. 2008. „Sjaj u travi“, Mirjana Vodopija: Bilje, katalog izložbe M.V. u Galeriji Idealni grad, Zagreb, Zagreb: Centar za kulturu i obrazovanje Susedgrad

LUSTER U SNIJEGU

2019., videoprojeksija, 9'10", loop, zvuk

Na raznim mjestima u snježnoj ravnici pojavljuje se svjetleći luster praćen nestvarnim zvukom zveckanja kristala.

Slika 43. Luster u snijegu, 2019., pogled na postav videoprojeksije u MSU (foto. L. Land)

Slika 44. Luster u snijegu, 2019., kadar iz videa

Slika 45. Luster u snijegu, 2019., kadar iz videa

LUSTER

2014., sitotisak, 100 x 70 cm

Rad je realiziran za mapu Muzika u izdanju ALU, prigodom otvaranja nove zgrade Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu.

Svjetlo rastače lišće do bjeline papira na kojem se jedva nazire sablasan crtež luster. U suprotnosti s organskim obrisima lišća, preuzetim s fotografije, luster je stvoren iscrtavanjem pravilnih geometrijskih oblika, linijama koje označavaju njegovu odvojenost od okolne površine. Dualnost je to između osjetilnog doživljaja rasuđivanja o njemu.

Slika 46. Luster, 2014.

LUSTER II

2014., sitotisak, 70 x 50 cm

Geometrijski iscrtan luster iz prethodnog rada ovdje je zaustavljen u vjetrom izazvanom pokretu, kao i grane oko njega.

Slika 47. Luster II, 2014.

LUSTER UZ ZID

2014., fotografija, digitalni ispis, 70 x 50 cm

Luster koji je tek započeo svoju avanturu izvan svojeg prirodnog staništa, sobe, smjestivši se tek s vanjske strane zida.

PRENOĆIŠTE

2017., fotografija, digitalni ispis, šperploča, 107 x 42 cm

Pobjeći iz zatvorenih u otvorene prostore s malim skloništem za prenoćiti i minimalno potrepština s popisa koji se s vremenom skraćuje, obrnuto proporcionalno količini predmeta koja se gomila u stanu.

[...] moglo bi se zaključiti kako su brojna putovanja zapravo izvedba konceptualne zamisli, manifestno obrazložene izborom odlaska, odnosno njegovim razlozima. Zato što je te razloge moguće i univerzalno prevesti kao svjetonazorsku platformu koja preporuča izlaz iz svakodnevice, promjenu cjelokupna konteksta, ponovno osvajanje već zaboravljena doživljaja slobode, propitivanje odnosa spram onog što nam navodno nužno treba, pri čemu civilizacija neprestano mijenja taj odnos, povećavajući broj nužnosti. Ovakav izlazak znači otpor prema tom porastu i vraćanje na, reklo bi se, nekakvu početnu razinu.¹⁶

Slika 48. Prenoćište, 2017.

---

¹⁶ Greiner, Boris. 2017. „Mirjana Vodopija: Tranzicija“, deplijan izložbe M.V. u Galerija AŽ, Zagreb, Zagreb: Galerija AŽ i Osvojena područja, volumen 1, str. 66-69, Sveta Nedjelja: Petikat (2011.)

TRANZICIJA

2017./2019., reljef / instalacija (plinobeton, aluminijski profili, suhe biljke, model auta, maketa šatora), dvokanalna videoprojeksija (mute), 2'00“ loop, 1'30“ loop, dvokanalni zvuk, 11 metara

Kroz reljefnu instalaciju govorim o svojoj potrebi za bijegom od interijera opterećenog predmetima i o omogućavatelju tog bijega, autu koji time postaje simbol slobode. U Kangoo stane sve neophodno: malo sklonište - šator i minimalno neophodnih stvari prema popisu koji se s vremenom skraćuje i to možda baš obrnuto proporcionalno količini predmeta koja se nakuplja u mom stanu.

Reljefna instalacija je prikaz putovanja. Ako im se približimo, iz nekih litica možemo čuti skladbe kojih se sjećam iz djetinjstva, u slobodnoj klavirskoj, odnosno saksofonskoj improvizaciji.

Neke su stijene spojene cestama. Jednom od njih auto, kao mostom, prelazi preko ponora, iznad područja praznine koja označava gubitak oslonca u smislu sigurnosti i komoditeta, nužnog da se ostvare prednosti što ih nudi ono s druge strane.¹⁷

Originalnom radu iz 2017. ovom prigodom dodajem tri videa putujućih planina. One su animirane i putuju iznad ceste. Kada putujemo, ne putujemo mi, nego planine putuju pored nas, one ulaze i izlaze iz našeg vidokruga.

Jedna cesta u radu vodi kroz tunel u zidu u drugu, zamračenu, prostoriju. U njoj, na svom kraju, cesta stiže na liticu s malim šatorom, osvijetljenim iznutra, privremenim utočištem, odnosno prenoćištem.

---

¹⁷ Greiner, Boris. 2017. „Mirjana Vodopija: Tranzicija“, deplijan izložbe M.V. u Galerija AŽ, Zagreb, Zagreb: Galerija AŽ i Osvojena područja volumen 5, str. 162-163, Zagreb: Petikat

Slika 49. Tranzicija, 2017./2019. (dio) i Šatorplanina, 2019., pogled na postav u MSU, (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 20-21)

Slika 50. Tranzicija, 2017./2019., detalj ceste s automobilom (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 22)

Slika 51., Tranzicija, 2017./2019, detalj ceste i litice sa šatorom s druge strane tunela (foto. D. Žižić)

Više litica sa šatorima i bez njih, zalutalih ili odbjeglih i još nepovezanih cestom, razasuto je po zidovima raznih prostorija na izložbi. Poneka od njih čak ima i autonomiju samostalnog rada.

ZALUTALA LITICA

2019., objekt, pjenasti beton, biljke, 60 x 40 x 20 cm

Jedna od litica odlutalih s rada Tranzicija u drugu prostoriju izložbe.

Slika 52., Zalutala litica, 2019. (foto. D. Žižić)

TERASA

2019., dva objekta, metalni stalci, pjenasti beton, sušene biljke, model lustera, voda i lišće, 60 x 64 x 97, 35 x 30 x 45 cm

Rad Terasa iz serije je radova koji se bave temom čežnje za bijegom iz sigurnosti interijera prema pročišćenju simboliziranom golom kamenom planinskom liticom. Dvije zalutale litice odbjegli su sa zida iz rada Tranzicija, ali nisu daleko stigle. Izvrnute su i postavljene u stalke za cvijeće te time svedene na ukras za interijer. Jedna od njih, ipak, sadrži maleno jezerce s lišćem koje pluta po površini vode. U dijelu površine vode koji nije zastrt lišćem zrcali se maleni luster koji visi nad jezercetom.

U dvorištu moje osnovne škole nalazio se bazen s vodom koji se u jesenima punio kišnicom i tada je po površini vode plutalo lišće i mirisalo je na trulež. Lišće je zastiralo odraz neba i mene na površini vode. *Trenuci sastanka s odrazom su kratki.*

Slika 53., Terasa, 2019. pogled na postav u Gradskoj galeriji Crikvenica 2020. (foto. S. Švec Španjol)

Slika 54., Terasa, 2019. pogled na postav u MSU (foto. D. Žižić)

ŠATOR U SNIJEGU

2019., fotografija, digitalni ispis, šperploča, 260 x 150 cm

Nesigurno utočište u snijegu.

Slika 55., Šator u snijegu, 2019.

ŠATORPLANINA

2019., ekspandirani polietilen, 300 x 300 x 300 cm

Planina je sloboda i pročišćenje. Penjući se iz doline prema golom kamenu kao da se vraćamo unazad prema nastanku života na zemlji, sve manje je raslinja a na vrhovima je goli kamen. Planina je očišćena do minimalizma kamena, a s njenih litica pružaju se vidici.

Boravkom u stanu u gradu kao fizičkom skloništu, planina postaje imaginarno utočište moje čežnje.

Ova planina je lažna: izrađena od ambalažnog materijala, tek je ambalaža za moju čežnju za otvorenim prostorom. Također je i šuplja. Izvana je planina, iznutra je utočište, špilja, sklonište. Planina je bila stvarna kad sam bila na Mangartu, Krnu, Ojstrici, Triglavu... tada sam to bila ja.

Slika 56., Šatorplanina, 2019., pogled na postav u MSU (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 19)

ŠATOR / IZMEĐU

2015./2019., šator, zvuk, 20'57“

U pravom, ready made šatoru, koji mi je služio kao utočište tijekom mnogih noći provedenih u prirodi i daleko od doma, instalirano je svjetlo i zvučni rad *Između*. Zvučni rad počinje mjerenjem vremena, ritmom sata, a njegov sam tijek izrazila riječima:

Rezultat je negdje na pola puta između muzike i nekontroliranih prirodnih zvukova kao što bi bilo kotrljanje kamenčića niz stijene ili slično. Objektivni ritam sata na početku, postaje na kraju subjektivni ritam disanja. Prijeden je put od vanjskog k unutarnjem, od objektivnog do subjektivnog ritma.¹⁸

Slika 57., Luster u snijegu, Šator/Između i Prenocište, pogled na postav u MSU (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 24-25)

---

¹⁸ Autorica je citirana u: Turković, Evelina. 2015. „*Mirjana Vodopija: Između*“, Slika od zvuka, emitirano 12. prosinca 2015. 3. program Hrvatskog radija. Arhiv HRT i „*Mirjana Vodopija: Između*“, Slika od zvuka 4, radovi 2015.-2018., str. 18-19, 2020. Zagreb: HRT

STARA DRAVA

2008./2019., fotografija, digitalni ispis, šperploča, 225 cm x 90, 90 x 90 cm

Fotografija je spojena od desetak snimaka s istog mjesta na riječnoj obali tijekom 8 sati istoga dana. Time je u njoj, kroz raspon svjetlosnih mijena, zabilježen protok vremena. Originalnom radu iz 2008. u ovom je postavu dodan novi, odvojeni dio rada, u potpuno praznoj bjelini.

Vizualno se tijekom vremena manifestira u svojevrsnoj "panorami" različitih svjetlosnih registara nekoliko razdoblja unutar dana, stopljenih u jedinstvenu kompoziciju, a osnovnu misao upotpunjuje i tihi tok rijeke u srednjem planu. Na samim rubovima fotografije sadržaj nestaje u tmini i bjelini. Osim kontinuiteta i njegove pomoćne razumske predodžbe mjernim instrumentima, vrijeme ima i posve individualnu dimenziju: ponekad se čini rastegnuto poput vječnosti, ponekad sažeto i sabijeno u trenutak.¹⁹

Slika 58., Stara Drava, 2008./2019., detalj

---

¹⁹ Krpačić, Kornelija. 2015. „Mirjana Vodopija“, katalog izložbe iz ciklusa Jedan na jedan, Babić/Vodopija u Galeriji umjetnina, Split, Split: Galerija umjetnina

NEPOVRATNOST, UZALUDNOST: VJETAR

(iz diptiha Vjetar, Hrpa)

2013., fotografija, digitalni ispis, 150 x 600 cm

U videu Hrpa, papiri, nošeni vjetrom, naizmjenice odlijeću i vraćaju se na hrpu s koje su odletjeli. Između dviju hrpa, u fotografiji Vjetar, zaustavljen je utopijski sadašnji trenutak prostorom razasutih papira.

U zamišljenom povratku u prvobitni red, papiri se, nošeni vjetrom, vraćaju na hrpu s koje su odletjeli. Vraćaju se na isto mjesto, ali u novome vremenu. Povratak ne postoji, već uvijek gorimo i stvaramo dalje. Ponekad su naša nastojanja uzaludna, jer se sve vraća u prvobitno stanje. Slažemo hrpu, a vjetar je raznosi. Kao da se unatoč našoj volji ništa ne uspijeva promijeniti, već je samo prijeđen put, zatvoren krug, ili barem spirala koja nas je vratila otprilike tamo gdje smo bili. Je li nastojanje uzaludno, a napredak iluzija?

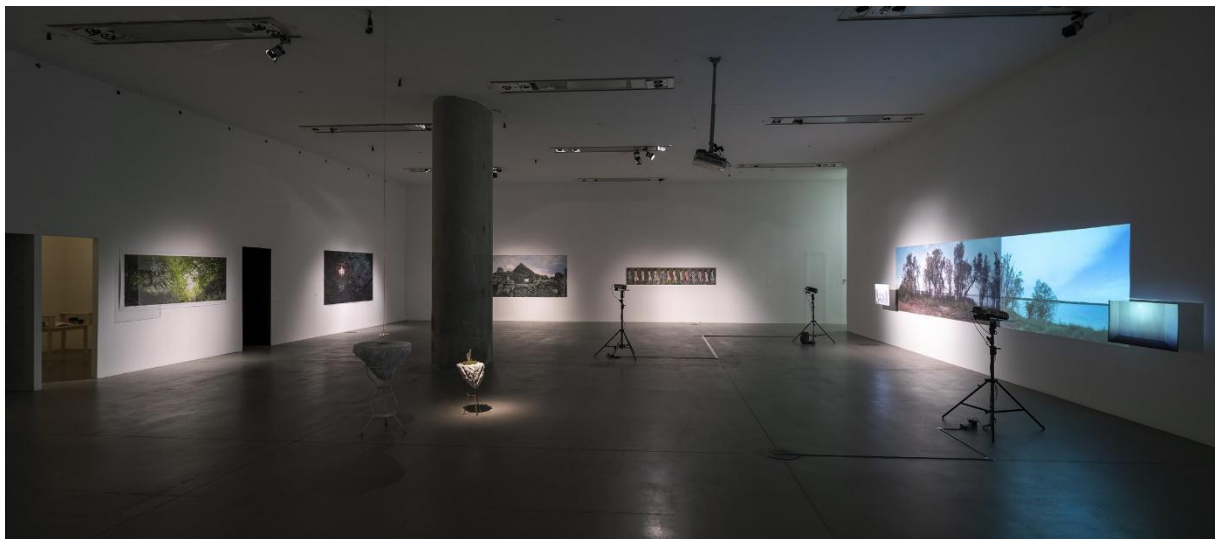
Hrpa može biti pomirenje s uzaludnošću nastojanja ili utopija o ispravljujivosti neželjenih događaja. Razlika je samo u tome smatra li se promjena pozitivnom ili negativnom. Kad bismo bili potpuno ravnodušni prema promjeni, možda ona za nas ne bi niti postojala. Promjena je možda nastala kao posljedica valorizacije, volje i odluke.

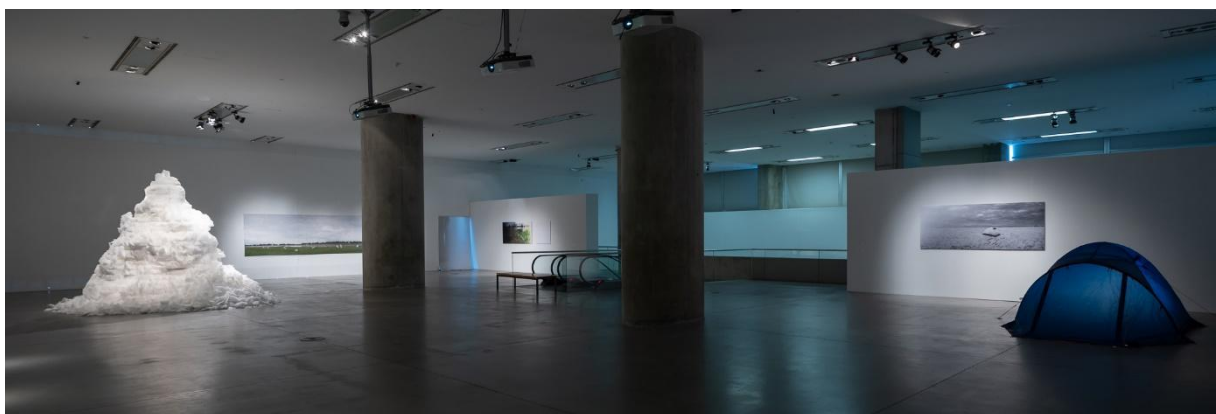
Slika 59., Nepovratnost, uzaludnost: vjetar, 2013.

2.8. Postav

Postavom u galerijski prostor rad je zaokružen u razini koncepta a i tematski. Lutajući krajolik prostirao se na oko 1000 m² razvedenog i zahtjevnog prostora za povremene izložbe Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu. Izložba je sastavljena od gotovo narativnog niza manjih podcjelina i ambijenata fluidnih granica u kojima se radovi međusobno nadovezuju, isprepliću i nadopunjuju.

Slika 60., Pogled na postav izložbe u MSU, prva prostorija (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 38-39)

Slika 61., Pogled na postav izložbe u MSU, posljednja prostorija (foto. D. Žižić)

Budući da je osnovna tema izložbe poimanje ograničenog prostora, interijera, naspram otvorenog, namjera mi je bila da posjetitelj ulaskom u prostor izložbe (p)ostane svjestan zgrade u kojoj se nalazi u odnosu na okolinu,

Rad Gungula TV i šuma u naravi je maketa krnjeg interijera s prozorom u svijet medija i simulacijom prozora u šumu. Zidovi makete su oblijepljeni tapetama s cvjetnim uzorkom. Ovaj objekt je malen, predstavljen na zidu galerije i lako ga čitamo ga kao maketu interijera. Istim cvjetnim uzorkom (pomoću valjka s uzorkom bilja) obojani su i zidovi obaju prostorija dvojnog ambijenta Zrcalni interijer, koji su ujedno i zidovi prostora galerije. Posjetiteljevim ulaskom u te interijere i sama zgrada Muzeja postaje dio izložbe. Naglašeno je to i prolaskom lusteru kroz zid između te dvije prostorije.

Luster se pojavljuje [...] zatim i u glavnoj ulozi složene instalacije što obuhvaća dvije, za ovu priliku izgrađene sobe, a koje zahvaljujući cvjetnom uzorku na zidovima, kao da predstavljaju onaj isti interijer u kakvom su orkestrirale djevojke, a čiji smo nastup vidjeli na tabletu, sada je taj prostor u punoj veličini.²⁰

Slika 62., Gungula TV i šuma, 2019., detalj (foto. D. Žižić / kat. MSU 2019., str. 34)

²⁰ Greiner, Boris. 2019. „Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik“, osvrt na izložbu u MSU, Zagreb, Triptih, emitirano 16. srpnja 2019. 3. program Hrvatskoga radija, Arhiv HRT. Također i Osvojena područja, vol. 7, str. 178-187, Petikat, Zagreb

Slika 63., Zrcalni interijer, 2019., posjetitelji u jednom od dva ambijenta, postav u MSU (foto. D. Žižić)

U radu Tranzicija pak dio rada, cesta, prolazi kroz tunel u zidu između dviju prostorija u galerijskom prostoru.

Zgrada Muzeja i prostor za povremene izložbe tako se može čitati i kao jedan interijer koji u sebi sadrži manje interijere, privremeno ili nepotpuno sastavljen interijer, u kojem se pitamo kreću li se još zidovi i jesu li se zaustavili na pravom mjestu.

Postav radova je zaokružen i tematski.

U prvoj prostoriji, iz koje posjetitelj kreće u obilazak i doživljaj izložbe, postavljeni su radovi iz serije izdvajanja iz jedinstva sveprisutnosti odjevenošću u pojmove.

Na početku izložbe, jedan pored drugog, nalaze se radovi *Mimikrija* i tada novonastali rad *Jezero* između čijih nastanaka je proteklo 15 godina. Haljine koje sam odjenula u radu *Mimikrija* nasijedila sam od svoje majke, a u radu *Jezero* odijeva ih nova generacija djevojaka, među kojima i moja kćer. Vrijeme u pozadini životnog i veselog prikaza je zaustavljeno u fotografiji, ali ono teče u videu na desnoj strani rada.

Mirjanini radovi sa sobom donose auru bezvremenosti i teme koje obuhvaća nisu isključivo vezane za sadašnjost, već su primijenjive u kontekstu protočnosti vremena. Poetičnost njezinih radova kroz ljepotu prikazanog ukazuje i razotkriva mnogo više nego što je vidljivo na samoj površini, njezini radovi pozivaju nas da uronimo dublje te promatrajući i osluškajući dopremo do naznačenog.²¹

---

²¹ Munivrana, Martina. 2019. „Lutajući krajolik“, Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik, katalog izložbe, str. 5-14, Zagreb: Muzej suvremene umjetnosti

Slika 64., Mimikrija, 2004., detalj, autorica u cvjetnim haljinama na cvjetnoj livadi

Slika 65., kadar iz videa u radu Jezero, 2019., djevojke iz grupe Gungula (s autoričinom kćeri) u cvjetnim haljinama u cvjetnom interijeru

Daljnijim obilaskom izložbe, posjetitelj nailazi na lustere izgubljene u krajolicima, a nakon toga i kroz prikaze beskonačnih unutrašnjosti s poluizgrađenim interijerima, da bi se potom našao ispred osvijetljenih prozora grada i nastavio doživljaj ulaskom u ambijent s četiri živomehanička lustera.

U zadnjoj prostoriji, nakon nekoliko radova s prikazom putovanja, dolazi se do radova s tematikom prolaznosti i vremena, *Stara Drava* i *Nepovratno*. Ovim se zatvara krug s prikazom protoka vremena u radovima kojima je posjetitelj na samom početku obilaska uronio u doživljaj izložbe: vremenom između radova *Mimikrija* i *Jezero* i *Zrcalni interijer*. Listovi razasuti vjetrom u *Nepovratnom*, isti su oni uvezani u stranice knjiga Zrcalnog interijera s početka obilaska izložbe.

Prolazimo kraj serija fotografija maglovitog, blijedim svjetlom osvijetljenog prostranstva potopljene šume, zatim serije snježnih pejzaža, dolazimo do pravog horizonta, "Nepovratnost, uzaludnost - vjetar", panoramska fotografija ravnice i oblaka i brojnih lebdećih papira. Beskonačnost tog prizora moguće je usporediti s onim stolom gdje ventilatori vitlaju bilježnicom, što je bilo prvo, ne zna se, no postavom posve razdvojeni, dapače suprotstavljeni, kao da, poput dvije krajnosti istog pravca, obujmljuju sve ono između.²²

---

²² Greiner, Boris. 2019. „Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik“, osvrt na izložbu u MSU, Zagreb, Triptih, emitirano 16. srpnja 2019. 3. program Hrvatskoga radija, Arhiv HRT. Također i Osvojena područja, vol. 7, str. 178-187, Petikat, Zagreb

Slika 66., Zrcalni interijer, 2019., detalj stola s knjigom i ventilatorima koji okreću stranice ((foto. D. Žižić)

Slika 67., Nepovratnost, uzaludnost: vjetar, 2013., detalj s papirima raznesenima vjetrom

3. ZAKLJUČAK

Mirjanini se radovi bave i svjetlom i vidom, i vjetrom i vremenom ali zapravo ničim od toga. To su samo slova njezinog teksta. Ona se bavi mogućim i nemogućim načinima da se sačuva/proizvede doživljaj. Da se opiše bez opisivanja. Da se uroni bez posljedica...²³

Kao i sada u ovom tekstu, pokušala sam mnogim gledateljima objasniti što mi je bila namjera u kojem radu, ali neuspješno. Ako nisu književno, pjesničko djelo, riječi donose samo objašnjenje, ali ne i doživljaj. Marina Viculin je jedna od onih koja je moje radove doživjela mimo bilo kakvih riječi, doživjela je osjećaj koji sam željela izazvati i zatim ga opisala sasvim drugim riječima.

No ovdje bih ju ispravila. Nadam se da je uranjanje u ovu izložbu u posjetiteljima ostavilo posljedice! Nadam da su ju doživjeli i osjetili, i da je ona u njima otvorila nove vidike i spoznaje. Da su primijetili da prostor koji je sav njihov svijet ima zidove, dapače i prozor, da se s prozora vidi dotad neotkriveni prostor i da su spremni tražiti put izlaza iz svog interijera.

---

²³ Viculin, Marina. 2011. „Zapuh, zamah, smicalica“, katalog izložbe M.V. u Galeriji Rigo, Novigrad, Novigrad: Muzej – Museo Lapidarium

4. POPIS LITERATURE

Franceschi, Branko. 2016. „*Beskonačne unutrašnjosti Mirjane Vodopije*“, katalog izložbe M.V. u Galeriji Kula, Split, Split: Ustanova za kulturu Galerija Kula

Greiner, Boris, 2006. „*Mirjana Vodopija: Pejzaži*“, osvrt na izložbu M.V. u Galeriji SC, Zagreb, Triptih, emitirano 17. listopada 2006., 3. program Hrvatskoga radija, Arhiv HRT. Tekst je objavljen i na stranici Petikat, Volumen 1: <http://volumen1.petikat.com/dossier/110/15/pejzazi>, također i Osvojena područja, volumen 1, str. 66-69, Sveta Nedelja: Petikat (2011.)

Greiner, Boris. 2017. „*Mirjana Vodopija: Tranzicija*“, deplijan izložbe M.V. u Galeriji AŽ, Zagreb, Zagreb: Galerija AŽ. Tekst je objavljen i na stranici Petikat, Dossier 17: <http://dossier17.petikat.com/dossier/56/16/tranzicija>, također i Osvojena područja volumen 5, str. 162-163, Zagreb: Petikat

Greiner, Boris. 2019. „*Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik*“, osvrt na izložbu u MSU, Zagreb, Triptih, emitirano 16. srpnja 2019., 3. program Hrvatskoga radija, Arhiv HRT. Tekst je objavljen i na stranici Petikat, Dossier 19: <http://dossier19.petikat.com/dossier/73/15/lutajuci-krajolik>, također i Osvojena područja volumen 7, str. 178-187, Zagreb: Petikat

Kalčić, Silva. 2004. „*Ptice umiru pjevajući*“, osvrt na izložbu M.V. u Galeriji Križić-Roban u Zagrebu, Zarez, VI/140, 21. listopada 2014., str. 20

Krpačić, Kornelija. 2015. „*Mirjana Vodopija*“, katalog izložbe iz ciklusa Jedan na jedan, Babić/Vodopija u Galeriji umjetnina, Split, Split: Galerija umjetnina

Kovač, Leonida. 2019. Obrazloženje dodjele Godišnje likovne nagrade Hrvatskog društva likovnih umjetnika za najbolju izložbu u 2019. godini Mirjani Vodopiji, HDLU, Zagreb: <https://www.hdlu.hr/2019/12/dodjela-godisnje-nagrade-hdlu-a-2019/>

Medić, Ana. 2006. „*Mirjana Vodopija: Puls*“, katalog izložbe M.V. u Kuli Lotrščak, Zagreb, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori

Munivrana, Martina. 2019. „*Lutajući krajolik*“, Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik, katalog izložbe, str. 5-14, Zagreb: Muzej suvremene umjetnosti

- Sumpor, Svjetlana. 2006. „*Svijet je samo lijepa igra prividima*“, tekst povodom dodjele Plakete HAZU Mirjani Vodopiji na 4. hrvatskom trijenalu grafike u Zagrebu, *Grafika*, br.10-11, str. 25-30, Zagreb: Galerija Canvas
- Sumpor, Svjetlana. 2008. „*Sjaj u travi*“, Mirjana Vodopija: Bilje, katalog izložbe M.V. u Galeriji Idealni grad, Zagreb, Zagreb: Centar za kulturu i obrazovanje Susedgrad
- Švec Španjol, Sonja. 2020. „*Odrazi u snijegu, jezeru i kristalima*“, *Umjetnost bez okvira*, str. 29-30, Crikvenica: Centar za kulturu Dr. Ivan Kostrenčić, Gradska galerija Crikvenica, također i na: <https://perceiveart.com/mirjana-vodopija-odrazi-u-snijegu-jezeru-i-kristalima/>
- Toman, Boris. 1997. „*Kozmografija svjetlosti (Ranjivost lijepoga)*“, Mirjana Vodopija, katalog izložbe M.V. u Malom salonu, Rijeka, str. 3-4., Rijeka: Moderna galerija Rijeka
- Turković, Evelina. 2015. „*Mirjana Vodopija: Između*“, Slika od zvuka, emitirano 12. prosinca 2015. 3. program Hrvatskog radija. Arhiv HRT, i „*Mirjana Vodopija: Između*“, Slika od zvuka 4, radovi 2015.-2018., str. 18-19, 2020. Zagreb: HRT
- Viculin, Marina. 2012. „*Zapuh, zamah, smicalica*“, katalog izložbe M.V. u Galeriji Waldinger, Osijek, Osijek: Gradske galerije Osijek
- Viculin, Marina. 2011. „*Zapuh, zamah, smicalica*“, katalog izložbe M.V. u Galeriji Rigo, Novigrad, Novigrad: Muzej – Museo Lapidarium
- Vodopija, Mirjana. 2019. „*Ja sam izvan*“, Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik, katalog izložbe, str. 18., Zagreb: Muzej suvremene umjetnosti
- Vujović, Olga., 2019. „Krajolik kao dom“, *portal Wish*, likovna kritika: <https://www.wish.hr/krajolik-kaodom/?fbclid=IwAR1aHChgOLXT07kyO71fm1MPtjFq53C05MfpSXbZJQAIeY6NMCD4Hu13ww>
- Vukmir, Janka. 2021. „*Između/Vrijeme preokreta*“, Isticanje kandidature za povjerenika hrvatskog nastupa na Venecijanskom bijenalu - 59. Međunarodnoj izložbi vizualnih umjetnosti prema konceptu kustosice Cecilie Alemani *The Milk of Dreams*, Ministarstvo kulture i medija RH

5. PRILOZI

5.1. Otvorenje izložbe, popratna zbivanja i publikacija

5.1.1. Otvorenje izložbe

Izložba Lutajući krajolik otvorena je 18. lipnja 2019. u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu. Izložbu su otvorile ravnateljica muzeja dr. sc. Snježana Pintarić, savjetnica u Uredu za kulturu Grada Zagreba dr.sc. Mirna Rudan Lisak i kustosica izložbe, muzejska savjetnica Martina Munivrana.

Otvorenje je bilo izvrsno posjećeno. Na platou ispred Muzeja održan je koncert jazz grupe Gungula koja je također surađivala u izradi i dio je tri izložena rada, a zabavi su doprinijeli i plesači zagrebačke škole plesa Back to Swing.

Zadovoljstvo nam je pozvati vas na otvorenje izložbe
We kindly invite you to the opening of the exhibition

Mirjana Vodopija

Lutajući krajolik | The Wandering Landscape

U utorak, 18. lipnja 2019. u 20 sati | on Tuesday, June 18, 2019 at 8 p.m.

Muzej suvremene umjetnosti Zagreb | Museum of Contemporary Art, Zagreb

Kroz predstavljanje novih i ranije realiziranih radova Mirjana Vodopija preispituje doživljaj prostora ukazujući na osjećaj slobode, ali i izloženosti u otvorenim prostorima naspram osjećaja zaštićenosti u ogradenim prostorima, interijerima, koji služe kao fizički i mentalni teritoriji osobne sigurnosti i ugone. Umjetnica nas ovom izložbom vodi na putovanje kroz različite krajolike, otvarajući potencijale za osobne doživljaje i percepciju granica slobode.

Through presenting newer and older works, Mirjana Vodopija re-examines the experience of space by indicating the sense of freedom, but also of exposure in open spaces compared to the sense of security in enclosed spaces, interiors, which serve as the physical and mental territories of personal safety and comfort. With this exhibition, the artist takes us on a journey through different landscapes, opening up potentials for personal experiences and perception of the boundaries of freedom.

Na otvorenju izložbe Mirjane Vodopije *Lutajući krajolik* svirat će Gungula, mnogočlani mladi jazz-sastav iz Zagreba.

The opening of Mirjana Vodopija's exhibition *The Wandering Landscape* will feature a performance by Gungula, a young multi-member jazz group from Zagreb.

   muzej suvremene umjetnosti /
museum of contemporary art
— zagreb

Slika 68., Elektronička pozivnica za otvorenje izložbe

Izvadak iz govora savjetnice u Uredu za kulturu Grada Zagreba dr. art. Mirne Rudan Lisak, prigodom otvorenja izložbe Lutajući krajolik u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu:

[...] Već sam naslov izložbe podsjeća nas na to da umjetnik još od antike inspiraciju pronalazi u prirodi, no za razliku od euklidski zatvorene vizije svijeta lutalački karakter prekrasnih djela suvremene umjetnice Mirjane Vodopije ono je što nas upućuje na autoričinu pripadnost zapadnome kulturnom krugu. Naime beskonačnost je prasimbol upravo naše zapadne civilizacije, pa umjetnica u svojoj čežnji za dalekim obzorjima stvara umjetnost koja odiše baroknom infinitezimalnošću, koju ćemo podjednako razabrati i u gusto isprepletenim viticama krošnji stabala i u bogatim neobaroknim lusterima; beskrajne ravnice pritom će nas neobjašnjivo vući u daljinu, a vrhovi planina usmjerit će nas poput katedrala prema zvijezdama; jezera će kriti mističnu dubinu koja nas u sprezi s mikropejzažima podsjeća na to da faustovskoj duši ni vlastita osjetila nikad nisu bila dovoljna, već nam je otkriće mikroskopa i makroskopa bilo neophodno kako bismo srušili sve granice i osvojili cijele nove svemire.

Zato unatoč tomu što ova izložba prikazuje ograđene i zatvorene prostore kao mjesto sigurnosti i ugone naspram beskonačnom prostoru prirode, meni se čini da ni interijeri za umjetnicu nisu prepreka iskazivanju čežnje prema beskonačnosti – oduševilo me to što njezini ambijenti u sebi imaju ugrađene pejzaže ne bi li i u trenutku kad tijelo miruje, njezin duh mogao nesputano lutati. Tada na scenu stupaju nadrealistički snovi dopuštajući nam da se i sami prepustimo neograničenim fantazijama, stoga neka nas večeras ne iznenadi ozračje sna Ivanjske noći u kojoj se nadnaravna bića poigravaju našom percepcijom.

Uvijek sam sretna kad umjetnici ostvare nešto posebno, a Mirjana Vodopija i svi koji su postavljali ovu izložbu večeras su doista uspjeli u tom zadatku. Stoga vas, drage posjetiteljice i dragi posjetitelji, pozivam da zajedno uronimo u ovaj čudesan splet nekoliko suvremenih umjetničkih medija – izložbu proglašavam otvorenom!

dr. art. Mirna Rudan Lisak

Slika 69. Govor na otvorenju izložbe (foto. D. Žižić)

Slika 70. Posjetitelji na otvorenju u prostoru izložbe (foto. D. Žižić)

Slika 71. Posjetitelji na otvorenju na platou ispred Muzeja (foto. D. Žižić)

Slika 72. Posjetitelji na otvorenju na platou ispred muzeja – plesači za vrijeme koncerta grupe Gungula (foto. D. Žižić)

5.1.2. Vodstva po izložbi

Tijekom izložbe održana su dva vodstva po izložbi. Prvo vodstvo održano je 4. srpnja 2019. u obliku razgovora između umjetnice i njenog dugogodišnjeg suradnika fizičara Davora Horvatića pod nazivom *Slojevi skrivenog u prostoru*. Umjetnica i znanstvenik pristupili su radovima s naizgled suprotnih stajališta, umjetničkog i znanstvenog, a putem prema susretu i preklapanju ukazalo se cijelo polje mogućnosti doživljaja, interpretacije i razumijevanja radova, odnosno tematike koje je dovelo do diskusije između prisutnih kustosa, matematičara, fizičara, dizajnera, scenografa, botaničara, profesora i studenata ALU. Kroz ovu interakciju znanosti i umjetnosti produbila se zainteresiranost znanstvenika za umjetnost i obrnuto.

Drugo vodstvo po izložbi održano je 10. srpnja 2019., nakon promocije kataloga izložbe.

Slika 73. Profesor Horvatić za vrijeme vodstva po izložbi (foto. D. Žižić)

5.1.3. Katalog izložbe

Uz izložbu Lutajući krajolik, Muzej suvremene umjetnosti izdao je dvojezični katalog *Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik*, obima od 68 stranica. Katalog sadrži tekst kustosice izložbe Martine Munivrane *Lutajući krajolik*, tekst autorice *Ja sam izvan*, reprodukcije fotografija izloženih radova i pogleda na postav, popis radova i životopis autorice.

10. srpnja 2019. održana je promocija kataloga. Na promociji je govorila kustosica Martina Munivrana i autorica, Mirjana Vodopija.

msu muzej suvremene umjetnosti /
museum of contemporary art
— zagreb

Zadovoljstvo nam je pozvati Vas na promociju kataloga izložbe Mirjane Vodopije *Lutajući krajolik* u prostoru za povremene izložbe Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, u utorak, 20.8. u 17 sati te poslije promocije na vodstvo po izložbi i druženje s umjetnicom povodom zadnjeg dana izložbe. S veseljem Vas očekujemo!

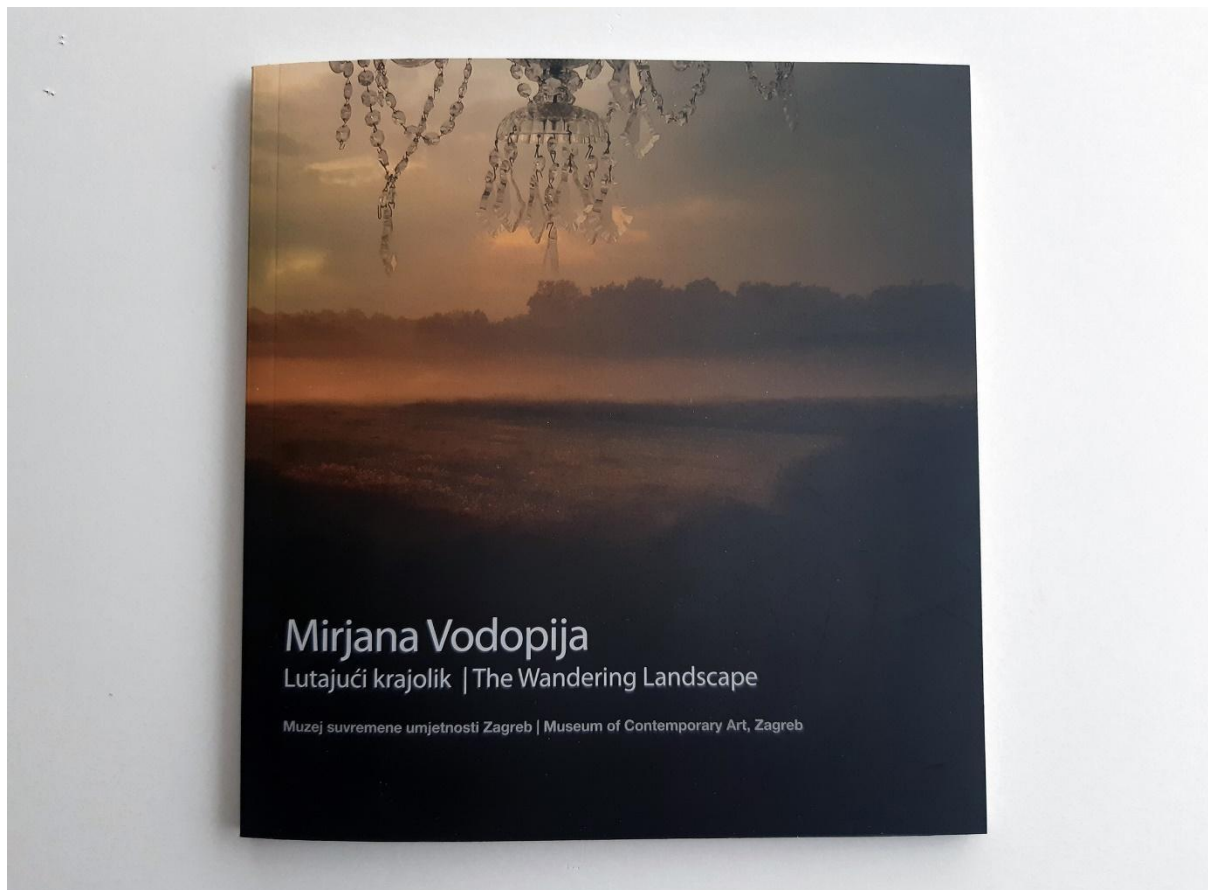

Foto: D. Žižić
Mirjana Vodopija: Gungula TV i šuma / Gungula TV and forest

Slika 74. Pozivnica za promociju kataloga izložbe

Slika 75. Promocija kataloga u prostoru izložbe (foto. D. Žižić)

Slike 76. i 77. Katalog izložbe *Lutajući krajolik*

IZLOŽBA /
EXHIBITION

msu

muzej suvremene umjetnosti /
museum of contemporary art
zagreb

Mirjana Vodopija: Lutajući krajolik /
The Wandering Landscape
18/6/ – 18/8/2019

Muzej suvremene umjetnosti /
Museum of Contemporary Art
Avenija Dubrovnik 17
10010 Zagreb, Hrvatska
Tel.: + 3851 605 2700
Fax: + 3851 605 2797
e-mail: msu@msu.hr
www.msu.hr

KUSTOSICA / CURATOR
Martina Munić

LIKOVNI POSTAV / EXHIBIT DESIGNERS
Mirjana Vodopija, Martina Munić

TEHNIČKA REALIZACIJA IZLOŽBE / TECHNICAL SUPPORT
Zdenko Zvalić, Davor Filipčić, Aleksandar
Milošević, Silvio Strelar, Ivan Tudek, Dušan
Stupar, Vedran Relja, Damir Fatur

Izložba je ostvarena uz financijsku podršku Grada
Zagreba Ministarstva kulture Republike Hrvatske
/ This exhibition has been made possible by the
financial support of the City of Zagreb and the
Ministry of Culture of the Republic of Croatia.

KATALOG /
CATALOGUE

IZDAVAČ / PUBLISHER
Muzej suvremene umjetnosti /
Museum of Contemporary Art
Avenija Dubrovnik 17
10010 Zagreb, Hrvatska

ZA IZDAVAČA / ON BEHALF OF THE PUBLISHER
mr. sc. Snježana Pintarić

UREDNICIA KATALOGA / CATALOGUE EDITOR
Martina Munić

TEKST / AUTHOR OF THE TEXT
Martina Munić, Mirjana Vodopija

FOTOGRAFIJE / PHOTO CREDITS
Damir Žižić, Jasenko Rasol, Mirjana Vodopija

LEKTURA / PROOFREADING
Dunja Aleraj Lončarić

PRIJEVOD NA ENGLISKI I KOREKTURA ENGLISKOG / ENGLISH
TRANSLATION AND PROOFREADING
Mirta Jurilj

GRAFIČKO OBLIKOVANJE / GRAPHIC DESIGN
Luka Gusić

TISAK / PRINT
Kerschhoffset d.o.o.

NAKLADA / PRINT RUN: 300
ISBN: 978-953-8146-59-6

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod
brojem 001034171 / A CIP catalogue record for
this book is available from the National and
University Library in Zagreb under no. 001034171

Katalog je ostvaren uz financijsku podršku
Grada Zagreba i Ministarstva kulture Republike
Hrvatske. / This catalogue has been made
possible by the financial support of the City
of Zagreb and the Ministry of Culture of the
Republic of Croatia.

ZAHVALE /
ACKNOWLEDGEMENTS

TEHNIČKA PODRŠKA SVAKE VRSTE I PRIJEVOZ / OVERALL
TECHNICAL SUPPORT AND TRANSPORT

Damir Fatur

MONTAŽA SVIH VIDEO MATERIJALA / EDITING OF VIDEO
MATERIALS

Janet Beriša

IZRADA ŠATORPLANINE / CONSTRUCTION OF THE
TENT-MOUNTAIN

Ivana Stećuk, Ana Vinković, Sunčana Vran,
Sara Grubić, Manuela Gospočić, Ružica Dobranić,
Tea Ivković

ZRCALNI PEJZAŽ I POKRETNI LUSTERI / MIRROR LANDSCAPE
AND ITINERANT CHANDELIER

Vedran Relja

VIDEO

Gungula, sviranje i ples / Gungula
players and dancers

GUNGULAŠICE / GUNGULA MEMBERS

Sonja Domitrović, Duga Bovoljak, Janet Beriša,
Matilda Fatur, Margareta Sinković, Mira Čupić,
Sara Debić, Laura Tandarić

SVIRANJE, TRANZICIJA / PLAYERS, TRANSITION

Sara Debić, Matilda Fatur

SVEKOLIKA POMOĆ I SAVJETI / INVALUABLE ASSISTANCE
AND ADVICE

Aleksa Đokić, Ines Krasić, Iva Čurić

SOBA / THE ROOM

Iva Patareć

ANIMACIJA PLANINA / ANIMATION OF THE MOUNTAINS

Tomislav Krajcer

ŠIVANJE / SEWING

Marina Čurković

Slika 78., stranica iz kataloga s impresumom i zahvalama

Predgovor izložbi u katalogu, Martina Munivrana

LUTAJUĆI KRAJOLIK

Mirjana Vodopija, jedna od najosebujnijih i najznačajnijih medijskih umjetnica, svojom najnovijom izložbom recentne produkcije nazvane *Lutajući krajolik* vodi nas na nova putovanja i opet nas iznenađuje. U svojem sada više od tri desetljeća dugom umjetničkom radu, kao jedna od najvažnijih predstavnica i pripadnica generacije umjetnika i umjetnica koji su se formirali krajem osamdesetih i početkom devedesetih, a u svojim su radovima prezentirali povezivanje likovnih disciplina i medijske umjetnosti, Mirjana Vodopija nastavlja s osobnim propitivanjima i novim iskoracima u umjetničkoj produkciji. U svojem umjetničkom radu pomiruje različite discipline stvarajući jedinstveni opus koji obuhvaća različite medije — grafiku, instalacije, video, crtež, ambijent, fotografiju. Kao što je Janka Vukmir apostrofirala, „Vodopijina sloboda kretanja među raznim medijima kontinuirano je prisutna i na formativnoj razini građenja radova, ali prije svega na sadržajnoj.”²⁴ Njezin opus usmjeren je na istraživanje svjetlosnih manifestacija, promatranje prirode i percepcije prostora i vremena, kao i na istraživanje osobnih manifestacija stanja vlastitog uma i duše, uvjetovanih svakodnevnim životom i promjenama koje donosi vrijeme.

Umjetničin je doprinos suvremenoj hrvatskoj likovnoj umjetnosti velik, posebice u definiciji i kontekstualizaciji ženske umjetničke scene. Njezin pristup ne zazire od ženskog principa, koji na svoj način vrlo decentno, poetično i vrlo osobno progovara i ukazuje na neke bitne momente suvremenog doba, koji se možda na prvi pogled ne daju iščitati kao kritički diskurs, ali u sebi nose razumijevanje i svjesnost o društvenim fenomenima i kritiku stvarnosti. Mirjanini radovi sa sobom donose auru bezvremenosti i teme koje obuhvaća nisu isključivo vezane za sadašnjost, već su primjenjive u kontekstu protočnosti vremena. Poetičnost njezinih radova kroz ljepotu prikazanog ukazuje i razotkriva mnogo više nego što je vidljivo na samoj površini, njezini radovi pozivaju nas da uronimo dublje te promatrajući i osluškajući dopremo do naznačenog.

Projekt koji je rezultirao upravo ovom izložbom, radnog naziva *Horizont*, nastajao je u protekle tri godine, koliko i traje naša suradnja, u cilju da po prvi put u Muzeju suvremene umjetnosti predstavimo presjek recentnog opusa i najnoviju produkciju umjetnice Mirjane Vodopije, što me posebno veseli, jer je njezin rad oduvijek za mene bio fascinantan i čudesan, inspirativan i blizak.

Proces pripreme izložbe započeo je prvotno kao istraživački projekt, koji je u svojem središtu imao prostor pejzaža kao određenog fizičkog prostora te istodobno i kao prostora uma, odnosno svijesti. Umjetnica je kroz projekt nastavila s istraživanjem percepcije trodimenzionalnog prostora uključujući različita osjetila: vizualna, koja uključuju perspektivu i optiku, zvučna, kroz lociranje zvuka u prostoru te prostorni osjet gibanja i topline.

Godine 2014. Mirjana Vodopija surađivala je s fizičarom izv. prof. Davorom Horvatićem sa Zavoda za teorijsku fiziku čestica i polja Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na umjetničko–znanstvenom projektu *Strukture nevidljivog* koji je povezoao francuske, finske i hrvatske umjetnike i znanstvenike. Nastavljajući suradnju s prof. Horvatićem, temelji svoj umjetnički rad na povezivanju različitih disciplina i na spajanju znanstvenog pristupa s unutarnjim, iracionalnim i osjetilnim. Pomirujući dvije krajnosti, umjetnica kreira stvarnost, omogućujući prostor doživljaja i vlastite percepcije. Tijekom istraživanja i produkcije izložba je mijenjala svoj prvotni koncept, koji je u jednoj pročišćenoj fazi, uvjetovanoj i financijskim ograničenjima, dobio svoj konačni oblik. Manji dio radova zbog financijskih nemogućnosti nije realiziran, no radovi na ovoj izložbi prikazuju se po prvi put te predstavljaju jedno novo osjetilno i vizualno iskustvo.

U svojoj definiciji izložba *Lutajući krajolik* konceptijski tematizira prostor i njegove manifestacije kao fizičkog polja mogućnosti djelovanja i kao prostora uma, odnosno svijesti. O osobnoj percepciji i manifestaciji prostora umjetnica u svojim bilješkama pri realizaciji izložbe navodi sljedeće:

„Ograđivanje prostora, osobnih i grupnih teritorija radi sigurnosti i ugone. Granice teritorija. Ograđivanje u svakom smislu, gubitak jedinstva i gubitak svijesti o postojanju onoga izvan teritorija. Siguran i ugodan teritorij u raznim značenjima. Mentalne ograde. Ograde, ljuške... Civilizacijski, nastambe su u prvo vrijeme služile za zaštitu od vremenskih uvjeta i od predatora, a poslije i za obavljanje poslova, ali je ograđivanje hipertrofiralo i sve se manje boravi na otvorenom. Dapače, ne samo da se boravi u zatvorenim prostorima

---

²⁴ Vukmir, Janka. 2013. „*Nepovratno*“, 2013. Zagreb: Umjetnički paviljon

nego i u virtualnoj stvarnosti, gdje su čak i događaji prilagođeni željama korisnika.”²⁵

Vrlo je svjesna današnjih prioriteta pojedinaca koji su prostor prirode zamijenili umjetnim tvorevinama u oblicima trgovačkih centara, u kojima je sve prilagođeno pojedincu, stvarajući umjetni osjećaj ugone i zaštićenosti. Biramo umjetno stvoreni ograđeni prostor radi sigurnosti i ugone. Svijest o usamljenosti, ograđivanju i otuđenju prisutna je danas više nego ikada. Svjedoci smo promjena u poimanju osobnih i teritorijalnih granica - s jedne strane želimo se otvoriti i biti dostupni, dok se s druge stvarane zatvaramo u vlastite ljuštore zanemarujući sve što biva i postoji izvan onog što smo sami postavili kao granicu preko koje se ne može ili ne možemo prijeći. Konstanta bivanja i dalje ostaje priroda, krajolik koji nas okružuje, velika moćna priroda koja ne mari za granice, umjetne ili virtualne, koja postoji i pruža utočište. Ona nas određuje, određuje naše poimanje samih sebe, kao i poimanje onog vanjskog, određuje naše identitete i osjećaj pripadnosti. Pruža nam utočište i daje nam mir, toliko potreban mir da proniknemo sami u sebe i oslušujemo svoje unutarnje ja, koje toliko puta zaboravljamo nesusjesni vlastitog postojanja.

Kroz predstavljanje novih i ranije realiziranih radova Mirjana Vodopija preispituje osobni doživljaj prostora ukazujući na osjećaj slobode, ali i izloženosti u otvorenim prostorima naspram osjećaja zaštićenosti u ograđenim prostorima, interijerima, koji služe kao fizički i mentalni teritoriji osobne sigurnosti i ugone.

Ova izložba vodi nas na putovanje kroz različite krajolike, otvarajući potencijale za osobne doživljaje i percepciju granica vlastite slobode i našeg poimanja same biti slobode.

Sastavljena od pet tematskih cjelina s ukupno četrdesetak radova na temu pejzaža, izložba prikazuje različite aspekte jedinstvenog pejzaža. Umjetnica unutar jedinstvenoga izložbenog prostora gradi i nastavlja svoje male intimne interijere i eksterijere, koristeći se medijem fotografije, montaže, grafike i crteža, kao i instalacije.

Na izložbi se tema pejzaža pojavljuje kao beskrajna ravnica, velika planina, litica, jezero, plato, mikropejzaž... „U neke od ovih prikaza pejzaža ugrađeni su interijeri kao prostori intenzivnog obitavanja, dok su neki pejzaži, inverzno, ugrađeni u interijere. Zbivanja su u pejzažima nadrealistična, proizlaze iz snova, podsvijesti i djetinjstva ili su temeljena na nadnaravnim pričama umjetničke prabake, a kroz njih se proteže jedinstveni horizont čežnje za cjelovitošću beskrajja.”²⁶

Kako opisati doživljaj?

Svaki put pri izletu u prirodu, planiranom ili slučajnom, iznova se iznenadim i oduševim ljepotom i tim osjećajem mira koji pružaju krajolici uhvaćeni pogledom. Slična je situacija i s umjetničkim radovima Mirjane Vodopije, koji me uvijek iznova oduševi i unesu u mene neki pozitivni nemir različitih emocija koje me u trenucima promatranja i tišine vode u različite prostore moje intime, dozvoljavajući mi da se oslušujem i da uđem duboko u svoju nutrinu. Jedna od najljepših interpretacija i meni blisko čitanje Mirjanina rada dala je u tekstu kataloga izložbe *Zapuh, zamah, smicalica* Marina Viculin:

„Ne gledajte Mirjanu! Ne radi se o njoj. Radi se o nama, o recipijentima. Mi smo točka ka kojoj je usmjeren Mirjanin vektor. Pitanje kojim se bavi je kako zabilježiti doživljaj, kako prenijeti doživljeno? Kako govoriti o doživljajnom? Postoji li ta doživljena spoznaja izvan samoga doživljaja? I možemo li ponovno doživjeti doživljaj ili se samo možemo sjetiti nekog sličnog već doživljenog. Ako se samo sjećamo ostajemo u sferi racionalnog, iako su i tjelesna sjećanja vrlo moćna, ali su inertna i svojevlava.

Naime, nažalost, čini se da svako bilježenje pretpostavlja prelazak u drugi medij. Ne radi se ni o glazbi ni o arhitekturi, govorimo o doživljaju, njega je - čini se - nemoguće prenijeti, moguće ga je spoznati samo vlastitom kožom. Doslovno! Je li moguće zadržati puninu toga doživljaja, njegovu tjelesnost i sveobuhvatnost neposredne spoznaje koju je proizveo? Mirjanini radovi su beskrajno uzbudljivi jer pokušavaju odgovoriti na to pitanje. Oni se suočavaju s tom nemogućom misijom.”²⁷

I doista, njezini nas radovi na uzbudljiv način vode kroz različita iskustva, različite doživljaje uhvaćene u sveobuhvatnu neposrednu spoznaju. Birajući različite elemente iz svakodnevnog života koji ponajbolje personificiraju svijest unutar nekog ograđenog prostora, Vodopija odabire lustere kao ponavljajući element izložbe, smještajući ih u konstruirane i zadane okvire.

„Tijelo je ljuška duhu. Zašto baš luster? Jer je raskošan, jer njegovi kristalići lome to naše svjetlo svijesti u

²⁵ Mirjana Vodopija, korespondencija e-poštom.

²⁶ Ibid

²⁷ Viculin, Marina. 2017. „*Zapuh, zamah, smicalica*“, Novigrad: Galerija Rigo

tisuću komada, ne vidimo izvor, komplicirane smo ličnosti. Nepročišćeni, puni šećera, lažnih odraza — otkuda zapravo ta svjetlost dolazi? Ne vidi se centar i nije jedan, kao da smo svi pomalo shizofrenični.”²⁸

U jednu od izložbenih cjelina umjetnica postavlja četiri različita lusteru od kojih dva smješta u zadane drvene okvire postojećeg komada namještaja: jedan je obavijen maglom, smješten u pravokutnu kutiju, spljošten u skućenom prostoru, a drugi titra na zvuk. Treći se vrti i panično reagira na približavanje: kada se osoba približi, on ubrzava vrtnju i pojačava svjetlo, a četvrti je u ormariću, samozatajan, miran, a opet primjetan. Različito pozicioniranje lusteru predstavlja i različita unutarnja stanja i doživljava pretočene u vidljive objekte. Kao što je i sama umjetnica naglasila: „krajolik, to sam ja, ali i luster, to sam ja”. Vlastita osobnost promjenjiva je kao i krajolik koji se mijenja s vremenom, kao i luster koji se mijenja ovisno o poziciji unutar koje ga smještamo; naši osjećaji, misli i stavovi mijenjaju se kao prirodni procesi.

U radu *Zrcalni pejzaž* prikazan je putujući luster, koji prelazi iz jedne prostorije u drugu kao svijest koja misli da se pomaknula, ali prelazi samo iz jedne u drugu jednaku prostoriju, iz jednog stanja u drugo identično stanje. U svakoj prostoriji na stolu stoji po jedna knjiga. Na svakoj stranici knjige utisnut je datum i vrijeme fontom kao sa žigova na proizvodima koji označavaju istek valjanosti, vjetar okreće stranice s jedne na drugu stranu. „Označeno je 12 savršenih minuta u kojima sam, sjedeći na prvom proljetnom suncu uz rijeku, pomislila da mogu trajati vječno. Gledatelj otpušta svoju volju za listanjem, odnosno odabiranjem stranice koju će gledati i prepušta se vječnim minutama iz knjige kako mu ih donosi vjetar.”²⁹ Pozicioniranjem u dvije male prostorije naglašen je dojam klaustrofobije, zid kroz koji prolazi luster obojen je valjkom s uzorkom bilja.

Rad *Unutra* — *Vani* sastoji se od videa u printu i printa u videu, kao u znaku *Jin* i *Jang*. U deskripciji rada umjetnica navodi sljedeće:

„Video u printu sklonište je u velikoj prirodi - mentalno sklonište, moja rezonantna kutija poželjnih eha, utočište ugone. U videu su djevojke obučene u moje haljine na cvjetice - haljine su autocitat iz rada *Mimikrija* iz 2004. izloženog u Galeriji Križić–Roban. Haljine su većinom naslijeđene od moje mame i ima ih puno više nego 14, koliko ih je u tom radu. U tom sam radu bila tražila livade gdje ima cvijeća sličnog onome na haljini i onda se slikala u toj haljini među cvijećem. Htjela sam reći da je vani i unutra isto, da sam sve to ja, da se okolina projicira u mene i da se ja projiciram u okolinu. Osjećam da:

1. sve sam to ja, da ne postoji ništa što nisam ja
2. sve je iluzija
3. sve je živo, a jednako je sve mehaničko.

Ništa zapravo nije „stvarno“, to su samo vibracije, a mi to oblačimo u neka nama prilagođena obličja, kao da sve oblačimo u sebe. Pa se ja oblačim u haljine na cvjetice.

Djevojke sviraju, plešu, smiju se. Šest mladih djevojaka su zapravo koncentrirano veselje, život i plodnost.

U drugom je dijelu rada obrnuto, priroda je u kretanju (od vjetra), a fotografija je iste sobe, ali prazne. Ovo je očišćenje od sve te samo ugone, kao da apstiniram od šećera kako bih osjetila okus druge hrane. Do praznine i hladnoće koja donosi nove spoznaje. Oslobođam prostor (budisti bi rekli da samo prazna posuda može primiti) za nove vidike i shvaćanja. Jer što ne znam, to nisam ja i to ne postoji.

Privlače me praznine, oslobođanje od prenatrpanih interijera, oslobođanje od posjedovanja, jer posjedovanje oduzima vrijeme i energiju. Za stvari koje imamo treba se brinuti, one daju neku ugodu, ali bildaju ego, oduzimaju vrijeme, a vrijeme je jedino čime ne možemo baratati, nego ide kako ide. Baratamo prostorom, vremenom ne. Imamo ga koliko imamo, nitko ne zna koliko će ga imati još dok ga ima.

Nastojim gledati u praznine i, ako se koncentriram, tamo ću sigurno nešto naći. Ne postoji mjesto gdje stvarno nema ničega, samo to *još* nisam ja. Tamo je tamna tvar ili ne znam kako bi to znanstvenici rekli. To je malo zastrašujuće. Jer tko zna koliko još tih ograda ima oko nas i u nama kojih nismo svjesni, a iza kojih je nešto čega nismo svjesni.”

Ukazujući na prostore interijera kao skloništa od vanjskog, umjetnica ujedno ukazuje na potrebu za bijegom iz zatvorenih prostora opterećenih predmetima, nataloženih podsjetnicima i sjećanjima, materijalnim stvarima koje zagušuju prostor potreban za dah i udisaj. Želju za bijegom u otvoreni, neograničavajući prostor prirode, ujedno prostor slobode, omogućava auto, koji, prema mišljenju Mirjane Vodopije, postaje simbol

²⁸ Mirjana Vodopija, bilješke o izložbi, korespondencija e-poštom 26.3.2019.

²⁹ Mirjana Vodopija, korespondencija e-poštom.

slobode, mali putujući interijer prilagodljiv trenutačnim potrebama i željama, bez nepotrebnih stvari, s najnužnijim elementima potrebnima za preživljavanje. Postali smo robovi vlastitih loših navika, formiranih u potrošačko doba, kao da smo prestali uviđati ono što je istinski potrebno za život, natrpavamo se različitim materijalnim stvarima, ograničavamo si prostor slobode jer se vežemo uz nepotrebno. Na suptilan način umjetnica kritički analizira stvarnost današnjeg čovjeka ukazujući na realne probleme ovoga društva. Sve navedeno prikazano je u radu *Tranzicija*, realiziranom 2017. godine.

„Reljefna instalacija je prikaz putovanja. Ako im se približimo, iz nekih litica možemo čuti skladbe kojih se sjećam iz djetinjstva u slobodnoj klavirskoj odnosno saksofonskoj improvizaciji. Neke su stijene spojene cestama. Jednom od njih auto, kao mostom, prelazi preko ponora, iznad područja praznine koja označava gubitak oslonca u smislu sigurnosti i komoditeta, nužnog da se ostvare prednosti što ih nudi ono s druge strane.

[...] Moglo bi se zaključiti kako su brojna putovanja zapravo izvedba konceptualne zamisli, manifestno obrazložene izborom odlaska, odnosno njegovim razlozima. Zato što je te razloge moguće i univerzalno prevesti kao svjetonazorsku platformu koja preporučuje izlaz iz svakodnevice, promjenu cjelokupna konteksta, ponovno osvajanje već zaboravljena doživljaja slobode, propitivanje odnosa spram onog što nam navodno nužno treba, pri čemu civilizacija neprestano mijenja taj odnos, povećavajući broj nužnosti. Ovakav izlazak znači otpor prema tom porastu i vraćanje na, reklo bi se, nekakvu početnu razinu.”³⁰

Navedenom radu umjetnica dodaje tri videa putujućih planina, odnosno skenirane stare analogne fotografije minulih putovanja. Fotografije su animirane i putuju iznad ceste, putujući ne putujemo samo mi, nego planine putuju pokraj nas, prate nas te ulaze u naš obzor i izlaze iz njega.

Rad *Prozori II* nastavlja se na rad iz 2001. godine izložen u galeriji Karas.

„Voajerski snimljene fotografije osvijetljenih interijera dokumentiraju prostorno–svjetlosnu stvarnost grada. Ti su interijeri i personifikacije ljudi koje u tim prostorima žive. Svaki je interijer organizam sa svojim stanjem svijesti, a zajedno tvore unutarnji organizam grada. Svjetla su u interijerima šarolika, ali statična, kao što su i navike ljudi koji u tim prostorima žive. Hodamo po cestama apsolutno nesvjesni prostorija od kojih nas dijeli samo zid. Prostor je jedinstven, ali tik do nas može se događati velika drama ili smrt ili bilo što, ali je ograđen pa mi to ne znamo. Milijuni sudbina žive jedne pokraj drugih, nesvjesne jedne drugih. Ljudi prolaze jedni pokraj drugih nesvjesni tuđih misli.”³¹

Uz same prostore umjetnica postavlja makete raznih interijera različitih mjerila, unutar kojih smješta njoj bliske situacije i osobe koje sa sobom donose sjećanja, važne momente sadašnjice, različite osjetilne doživljaje povezane s glazbom, evocirana sjećanja na djetinjstvo povezana s mirisom.

U posljednjoj izložbenoj prostoriji smješten je rad Šator planina koji simbolički zaokružuje cijelu izložbu. Planina kao simbol slobode i pročišćenja, koja je s vremenom postala nedostižna zbog obveza i ritma svakodnevice, postaje imaginarna i utočište Mirjanine čežnje, čežnje za slobodom, za prostorom. Planina je čvrsta, stamena, nepokretna, velika u svojoj monumentalnosti, zastrašujuće divna u svojoj ljepoti. Umjetnica je izgradila šuplju i prevaljenu lažnu planinu od pjenastog polietilena, materijala od kojeg se rade plastične vrećice i ostala ambalaža, koji se teško razgrađuje. Izvana planina, iznutra šupljina koja podsjeća na scenografsko rješenje nekog trgovačkog centra. Pozicionirajući dvije suprotnosti objedinjene u jednom entitetu, umjetnica opet propituje sebe, svoju stvarnost svoju osobnu poziciju te navodi: „Izvana je planina, iznutra je utočište, špilja, planina je postala sklonište. Planina je bila stvarna kad sam bila na Mangartu, Krnu, Ojstrici, Triglavu... Onda je bila kamena. Onda sam to bila ja. Sada je samo reklama mene meni samoj.”

U svojim radovima Mirjana Vodopija na suptilan način progovara o vrlo osobnim temama i pitanjima vlastitog identiteta, konstruiranog kroz dekonstrukciju stvarnog života u interakciji s prirodom kao važnim čimbenikom svijesti o samoj sebi. Primjenjujući osobne introspekcijske narative, Vodopija mijene prikazuje kroz prizore i predmete iz svakodnevice, u fokus svojeg rada stavlja elemente prirodnog okruženja povezane s inti- mom sjećanja i osjećaja. Unatoč naglašenoj estetici i minimalizmu njezina rada, umjetnica govori o važnim temama vlastitog postojanja i osobnog položaja pojedinca unutar vrtloga života

Kroz svoje umjetničke radove, kroz lutajući krajolik i naše pozicioniranje u njemu, Mirjana Vodopija usmjerava nas i vodi kroz osobne refleksije nas samih.

³⁰ Greiner, Boris. 2017. „*Tranzicija*“, Zagreb: Ateljei Žitnjak

³¹ Mirjana Vodopija, korespondencija e-poštom.

5.1.4. Posjećenost i odjeci

Izložba je privukla mnoštvo posjetitelja od kojih je bila izvrsno primljena, u rasponu od očekivane stručne publike, umjetnika, kustosa i studenata umjetničkih akademija, do znanstvenika te građanstva svih profesija i uzrasta, dajući im priliku da kroz doživljaj svim osjetilima i interakciju prošire svoje razumijevanje suvremene umjetnosti. Prodano je 1445 ulaznica, no posjetitelja je bilo puno više od navedenog broja prodanih ulaznica budući da u to nisu ubrojani posjetitelji otvorenja izložbe, njih oko 300, niti povlašteni ulazi. Također, u to nisu uključeni ni posjetitelji vodstva po izložbi, te promocije kataloga kada je ulaz bio besplatan, niti posjetitelji koncerata u sklopu Ljeta u MSU.

Zbog ljetnog termina izložbe, izložbu je posjetio i velik broj inozemnih turista koji su se time upoznali s ovim segmentom suvremene hrvatske umjetničke scene.

Izložba je ostala otvorena do 20. kolovoza 2019. godine.

Projekt *Između/Vrijeme preokreta*, proizašao iz radova izloženih na izložbi *Lutajući krajolik*, prijavljen je na poziv Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske za *Isticanje kandidature za povjerenika hrvatskog nastupa na Venecijanskom bijenalu - 59. Međunarodnoj izložbi vizualnih umjetnosti* prema konceptu kustosice Cecilie Alemani *The Milk of Dreams*, 2022., od strane povjerenice Martine Munivrane i kustosice Janke Vukmir.

Dio izložbe *Lutajući krajolik* predstavljen je u rujnu 2020. godine na samostalnoj izložbi Mirjane Vodopije *Odrzi u snijegu, jezeru i kristalima* u Gradskoj galeriji Crikvenica u Crikvenici.

Slika 79. Pogled na dio postava u Gradskoj galeriji Crikvenica u Crikvenici 2020., Beskonačno – jezero, Beskonačno – korijenje, Terasa i Šator u snijegu, (foto. S. Švec Španjol)

Poziv u svijet potencijalnih mogućnosti poziv je na putovanje prostorom i vremenom koje nam omogućuje širenje, probijanje i dokidanje samonametnutih fizičkih i psihičkih barijera. Mirjana Vodopija uvodi nas i upoznaje s vlastitim svijetom koji ubrzo postaje i naš svijet na putu prema upoznavanju i otkrivanju samog sebe dok se zrcalimo u snijegu, jezeru i kristalima.³²

---

³² Švec Španjol, Sonja. 2020. „Odrzi u snijegu, jezeru i kristalima“, Umjetnost bez okvira, str. 29-30, Crikvenica: Centar za kulturu Dr. Ivan Kostrenčić, Gradska galerija Crikvenica

5.2. Nagrade

Izložba Lutajući krajolik nagrađena je dvjema najznačajnijim nagradama u Hrvatskoj:

Godišnjom Nagradom Vladimir Nazor Ministarstva kulture i medija RH za najbolju izložbu u 2019. godinu, 2020. godine

Godišnjom likovnom nagradom Hrvatskog društva likovnih umjetnika za najbolju izložbu u 2019. godini, 2019. godine.

5.2.1. Godišnja Nagrada Vladimir Nazor Ministarstva kulture i medija RH za najbolju izložbu u 2019. godinu, 2020.

Objava na stranici Ministarstva kulture i medija

<https://min-kulture.gov.hr/o-ministarstvu/djelatnosti/nagrade-u-kulturi/nagrada-vladimir-nazor/dobitnici-nagrade-vladimir-nazor-za-2019-godinu/19656>

Naslovnica > O Ministarstvu > Djelatnosti > Nagrade u kulturi > Nagrada Vladimir Nazor > Dobitnici Nagrade „Vladimir Nazor“ za 2019. godinu >

Dobitnici Nagrade „Vladimir Nazor“ za 2019. godinu

Odbor Nagrade „Vladimir Nazor“ pod predsjedanjem akademika Zvonka Kusića na sjednici održanoj 8. lipnja 2020. godine, donio je odluke o dobitnicima za najbolja umjetnička ostvarenja u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu u području književnosti, glazbe, arhitekture i urbanizma, filmske i kazališne umjetnosti te likovnih i primijenjenih umjetnosti.

Dobitnici Nagrade „Vladimir Nazor“ za 2019. godinu

Arhitektura i urbanizam

Ivan Čižmek, nagrada za životno djelo
Studio 3LHD, godišnja nagrada za projekt *Urania*

Filmska umjetnost

Vera Zima, nagrada za životno djelo

Dana Budisavljević, godišnja nagrada za režiju filma *Dnevnik Diane Budisavljević*

Glazba

Valter Dešpalj, nagrada za životno djelo

Ivan Repušić, godišnja nagrada za koncert *Fuoco di gioia* s Orkestrom Münchenskog radija i Zborom Bavarskog radija u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu u ciklusu *Lisinski subotom 2. veljače 2019. godine*

Kazališna umjetnost

Helena Buljan, nagrada za životno djelo

Jadranka Đokić, godišnja nagrada za uloge Nastasje Filipovne u predstavi *Idiot* F. M. Dostojevskog i Maše u predstavi *Tri sestre* B. Jelčića u HNK-u u Zagrebu

Književnost

Andriana Škunca, nagrada za životno djelo

Maša Kolanović, godišnja nagrada za zbirku priča *Poštovani kukci i druge jezive priče*

Likovne i primijenjene umjetnosti

Mihajlo Arsovski, nagrada za životno djelo

Mirjana Vodopija, godišnja nagrada za samostalnu izložbu *Lutajući krajolik* u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu

Obrazloženje Nagrade Vladimir Nazor, iz publikacije Nagrada Vladimir Nazor za 2019. godinu, Ministarstvo kulture RH, 2020.

LIKOVNE
I PRIMIJENJENE
UMJETNOSTI

GODIŠNJA
NAGRADA

za samostalnu izložbu
Lutajući krajolik u Muzeju
suvremene umjetnosti u Zagrebu

Mirjana Vodopija

**OBRAZLOŽENJE
NAGRADE** Izložba LUTAJUĆI KRAJOLIK, dosad najopsežnija samostalna izložba višestruko nagrađivane umjetnice MIRJANE VODOPIJA, nastala je na temelju kompleksnog umjetničkog istraživanja na temu odnosa fizičkog i mentalnog prostora na kojem je autorica surađivala sa znanstvenicima, glazbenicima i stručnjacima s različitih područja. Izložba nas vodi na putovanje unutarnjim i vanjskim krajolicima, osvježavajući pritom stvarne i iluzorne granice vlastite slobode.

U prostranim eksterijerima prirode i ograđenim utočištima, ogledalima svijesti o vlastitom identitetu, nadnaravne situacije poigravaju se s našom percepcijom, potičući stanje neposredne spoznaje u kojem je sve moguće. Kroz suptilnu i zaokruženu priču krajolik prirode stapa se s mentalnom predodžbom u bezvremeni doživljaj, u službi kojeg MIRJANA VODOPIJA suvereno i inovativno koristi širok raspon medija, združujući ih u neočekivane kombinacije.

Na izložbi je predstavljeno pet tematski povezanih cjelina s četrdesetak radova u mediju fotografije, videa, ambijenta, instalacije, grafike i crteža. U službi izazivanja doživljaja, neopterećena formalno-stilskim kategorijama, MIRJANA VODOPIJA s lakoćom prelazi granice uobičajenih medija.

Njezini radovi prepoznatljivi su po inovativnosti postupka i odnosa prema materijalu. Upravo u odmaku od uobičajenih i korištenjem potencijalnih osobina novih, suvremenih, ali i tradicionalnih materijala i postupaka, na neočekivanoj i osobnoj razini ona pronalazi uporište za nastanak novih forma. Njezin je likovni rad tehnički, tehnološki i izvedbeno eksperimentalan i inovativan, a tematski intiman i kontemplativan. Njezin opus usmjeren je na istraživanje svjetlosnih manifestacija i percepcije prostora i vremena, povezujući pritom različite znanstvene discipline s unutarnjim, iracionalnim i osjetljivim.

Izložba Lutajući krajolik postavljena je u PROSTORU ZA POVREMENE IZLOŽBE MUZEJA SUVREMENE UMJETNOSTI U ZAGREBU u razdoblju od 18. lipnja do 20. kolovoza 2019. godine. Svojom osebnjuošću artikulacije ideje i njezine izvedbe neupitno pripada najvišoj razini ostvarenja u kontekstu likovnog izričaja suvremene hrvatske i europske likovne umjetnosti.

— TOMISLAV BUNTAK

BIOGRAFIJA MIRJANA VODOPIJA (ZAGREB, 1963.) diplomirala je 1987. godine na GRAFIČKOM ODSJEKU AKADEMIJE LIKOVNIH UMJETNOSTI SVEUČILIŠTA U ZAGREBU. Članica je HRVATSKOG DRUŠTVA LIKOVNIH UMJETNIKA od 1987. godine. Od 2007. godine zaposlena je na AKADEMIJI LIKOVNIH UMJETNOSTI U ZAGREBU, trenutno u umjetničko-nastavnom zvanju redovite profesorice. Tijekom akademskih godina 2012. – 2014. obnaša dužnost prodekanice za nastavu i studente. Od 2018. godine voditeljica je poslijediplomskog doktorskog studija grafike. Članica je brojnih povjerenstava i operativnih tijela ALU-a i SVEUČILIŠTA. Kontinuirano izlaže od 1985. otkada je ostvarila 35 samostalnih izložbi i sudjelovala na više od 220 skupnih izložbi ili kustoskih koncepcija u zemlji i inozemstvu te na više od dvadeset međunarodnih umjetničkih simpozija, rezidencijskih projekata i stručnih usavršavanja. Dobitnica je četrnaest likovnih nacionalnih i međunarodnih nagrada, od kojih se mogu izdvojiti GODIŠNJA LIKOVNA NAGRADA HRVATSKOG DRUŠTVA LIKOVNIH UMJETNIKA za najbolju izložbu u 2019., Plaketa HAZU na 4. HRVATSKOM TRIJENALU GRAFIKE U ZAGREBU 2006., 1. nagrada na INTERNATIONAL TRIENNIAL OF GRAPHIC ARTS U PRAGU 2001. i GODIŠNJA NAGRADA HDLU-a mladom umjetniku 2000. godine. Djela su joj uvrštena u zbirke svih važnijih hrvatskih muzeja i galerija te u više privatnih zbirki umjetnina. Opsežna monografija o njezinu umjetničkom djelovanju s tekстом BRANKA FRANCESCHIJA objavljena je 2004. godine u izdanju izdavačke kuće FRAKTURA. Uz samostalan umjetnički rad, od 1988. godine do danas kontinuirano djeluje i u ulozi vanjske suradnice HRT-a kao autorica brojnih scenografija, špica, jinglova i ilustracija te vizualnih identiteta emisija. Također je oblikovala glazbene, plesne i promidžbene videe te koncertne i kazališne scenografije.

Svečanost dodjele Nagrade Vladimir Nazor za 2019. godinu održana je 7. srpnja 2020. godine na ljetnoj pozornici Hrvatske radiotelevizije u Zagrebu

Slika 80. i 81. Dodjela Nagrade Vladimir Nazor za 2019. godinu (foto. M. Ercegović)

5.2.2. Godišnja likovna nagrada Hrvatskog društva likovnih umjetnika za najbolju izložbu u 2019. godini

Pozivnica na svečanu dodjelu Godišnjih likovnih nagrada

SVEČANA DODJELA
GODIŠNJIH
LIKOVNIH NAGRADA
Hrvatskog društva
likovnih umjetnika
18. prosinca 2019.
u 13:00 sati.

2019.

Pozivamo Vas na svečanu dodjelu
godišnjih nagrada HDLU-a
za postignuća u 2018. godini
pod pokroviteljstvom
Gradske skupštine Grada Zagreba
u srijedu, 18. prosinca 2019. u 13:00 sati
u Staroj gradskoj vijećnici, Dvorana A,
ulica sv. Ćirila i Metoda 5, Zagreb.

DOBITNICI NAGRADA:

Nagrada za životno djelo
akademiknja **MARIJA UJEVIĆ - GALETOVIĆ**,
akademska kiparica

Nagrada za najbolju izložbu
MIRJANA VODOPIJA, akademska grafičarka
Izložba **LUTAJUĆI KRAJOLIK**,
Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

Nagrada za mladog umjetnika
JELENA LOVREC, akademska grafičarka

Posebno priznanje za doprinos likovnoj umjetnosti
TOMISLAV VUIĆ

Odbor za dodjelu likovnih nagrada HDLU-a:
Zlatan Vrkljan, Robert Šimrak, Danko Friščić,
Ivana Jurić i Fedor Vučemilović.

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNIKA

Obrazloženje Godišnje likovne nagrade Hrvatskog društva likovnih umjetnika za najbolju izložbu u 2019. g., preuzeto s: <https://www.hdlu.hr/2019/12/dodjela-godisnje-nagrade-hdlu-a-2019/>

Početna O nama Za članove Događanja Izložbe Publikacije Dom Hdlu EU projekti

Ivana Andabaka, Martina Munivrana, Mirjana Vodopija, Tomislav Buntak

Obrazloženje nagrade za najbolju izložbu u 2019. godini **Mirjani Vodopiji**, za izložbu *Lutajući krajolik* u Muzeju suvremene umjetnosti, u Zagreb;

Mirjana Vodopija prisutna je na hrvatskoj umjetničkoj sceni više od tri desetljeća, a njezina zadivljujuća samostalna izložba *Lutajući krajolik* održana 2019. u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu svojevrstni je koncentrat autoričnih intrigantnih umjetničkih istraživanja započetih luminoobjektima ranih 1990-ih godina. *Lutajući krajolik* je kompleksni interdiskurzivni i intermedijski projekt u kojemu je umjetničin temeljni predmet interesa, a to je svjetlo, preveden u znak vizualiziran u pojavnosti začudnog lajtmotiva – raskošnog kristalnog lusteru koji doslovce putujući iz prizora u prizor briše granicu između retinalne slike i mentalne predodžbe, a time i granicu između razina svjesnog i nesvjesnog. U tom se brisanju eksterijer, odnosno vizualno percipibilni krajolik stapa s onim interijernim koje postoji ispod razine vidljivosti – krajolikom sjećanja i imaginacije. Uz tehničko majstorstvo koje je Mirjana Vodopija pokazala u svojoj suverenoj šetnji kroz različite medije u rasponu od fotografije, videa, grafike i prostorne instalacije, a koje je pritom hibridizirala, izložba *Lutajući krajolik* odlikuje se istančanim i slojevitim narativnim tkanjem koje smjera aktivaciji najskrivenijih i najfinijih emocija kod promatrača.

Red.prof.dr.sc. Leonida Kovač

Preslika Godišnje likovne nagrade Hrvatskog društva likovnih umjetnika za najbolju izložbu u 2019. godini

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika pod pokroviteljstvom Gradske skupštine Grada Zagreba dodjeljuje

MIRJANI VODOPIJI akademskoj grafičarki

likovnu nagradu HDLU-a za najbolju izložbu u 2019. godini

za izložbu
Lutajući krajolik, Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

Predsjednik Hrvatskog društva likovnih umjetnika
prof. art. Tomislav Kostak

Predsjednik Gradske skupštine Grada Zagreba
prof. dr. sc. Drago Prgomet

Zagreb, 16. prosinca 2019.

5.3. Objave u medijima

Izložba je najavljena u brojnim medijima. O njoj je objavljeno više duljih osvrti i pozitivnih kritika stručne javnosti, izbor kojih je priložen ovom radu. O izložbi su snimljena i emitirana dva televizijska i jedan radijski prilog.

5.3.1. Tiskani mediji o izložbi i nagradama za izložbu

Greiner, Boris. „Lutajući krajolik“, Osvojena područja volumen 7, str. 178-187, Zagreb: Petikat), Tekst je objavljen na stranici Petikat, Dossier 19:

<http://dossier19.petikat.com/dossier/73/15/lutajuci-krajolik>

Kiš, Patricija. „Meditativni radovi koji gledatelje navode da zaborave svakodnevicu“, osvrt na izložbu, Jutarnji list, 25. lipnja 2019.: <https://www.jutarnji.hr/kultura/art/meditativni-radovi-koji-gledatelje-navode-da-zaborave-svakodnevicu/9042314/>

Car, Maja. „Novac od Nazorove nagrade potrošit ću na novu kupaonicu ili put u Indiju kad se malo smiri korona“, razgovor s M.V. povodom Nagrade Vladimir Nazor, Večernji list, 24. srpnja 2020.: <https://www.vecernji.hr/kultura/novac-od-nazorove-nagrade-potrosit-cu-na-novu-kupaonicu-ili-put-u-indiju-kad-se-malo-smiri-korona-1419760>

Kiš, Patricija. „Grafika je svuda oko nas, na haljinama s uzorkom, čak i na računu u kafiću“ razgovor s M.V. povodom nagrade Vladimir Nazor i Godišnje nagrede HDLU, Jutarnji list, 23. srpnja 2020.: <https://www.jutarnji.hr/kultura/art/grafika-je-svuda-oko-nas-na-haljinama-s-uzorkom-cak-i-na-racunu-u-kaficu-15009691>

Samac, Snježana. „Ne mogu više raditi u kuhinji“, razgovor s M.V. povodom Nagrade Vladimir Nazor, Vijenac 693, 24. rujna 2020.: <https://www.matica.hr/vijenac/693/ne-mogu-vise-raditi-u-kuhinji-30759/>

Švec Španjol, Sonja. 2020. „Odrazi u snijegu, jezeru i kristalima“, Umjetnost bez okvira, str. 29-30, Crikvenica: Centar za kulturu Dr. Ivan Kostrenčić, Gradska galerija Crikvenica, također i na: <https://perceiveart.com/mirjana-vodopija-odrazi-u-snijegu-jezeru-i-kristalima/>

5.3.1.1. Greiner, Boris. Osvojena područja, volumen 7, str. 178-187, Zagreb: Petikat. Tekst je objavljen i na stranici Petikat, Dossier 19. <http://dossier19.petikat.com/dossier/73/15/lutajuci-krajolik>

siječanj
veljača
ožujak
travanj
svibanj
lipanj
rujan
listopad
studeni

MIRJANA VODOPIJA

LUTAJUĆI KRAJOLIK

MSU, Zagreb, 18. 6. - 18. 8. 2019.

Izložbu većeg formata na čitavom gornjem katu Muzeja, bez obzira na nekolicinu radova što ih od ranije poznajemo, ni u kojem slučaju ne možemo nazvati retrospektivnom. Iako se i ovdje uglavnom pojavljuju Mirjanini karakteristični motivi, cvjetni uzorak, priroda, zima i luster, kao ključne vertikale njena narativa, sada su, reklo bi se, konačno dobili dovoljno prostora da se u potpunosti pokažu. Pa čak i da međusobno komuniciraju, dapače, da njihovim ispreplitanjem nastane jedinstvena mreža što se, poput neke naročite paučine, raširila po čitavom prostoru. Upravo njihova povezanost i atmosfera što prevladava većinom prizora kao da nas smješta u sredinu neke kugle koja se vrlo polako pomiče, kao da iznutra pratimo jedva vidljivo gibanje Vodopijina svijeta. Čak bi se mogli zamisliti i unutar jedne od bezbrojnih svjetiljaka luster a i posvjedočiti komunikaciji jednog elementa i čitava plana, dijaloza iz kojeg i proizlazi dojam organičnosti cjelokupne izložbe.

Primjerice, ako bismo krenuli od fotomontaže koja prikazuje brojne Mirjane u haljinama raznih cvjetnih uzoraka koje šeću cvjetnom livadom, kao jedan najstarijih, ovdje predstavljenih radova, ona svog sugovornika nalazi dvadesetak godina kasnije, i to u sasvim drugačijem mediju, pa i osobi, odnosno njenoj kćeri koja svira u sastavu "Gungula", njihov video promatramo na tabletu, osim nje u grupi je još pet djevojaka, dakako, sve odjevene u haljine cvjetnog uzorka, a nastupaju u interijeru čiji su zidovi takođe prekriveni cvjetnim uzorkom. Jasno da kćer nije osnovala band zato da bi ga majka mogla uklopiti u svoj mozaik, nego su se niti same razrasle, pa onda kao takve i zaplele, pa se čak i na prigodnom koncertu nakon otvorenja, majka priključila kćerinom bandu, *stage* joj uostalom i nije nepoznat, svojedobno je bila članica grupe "Naturalna mistika". Poveznice se nastavljaju, u imenu te grupe moguće je naslutiti prostor njena buduća interesa, to je priroda, njena tajnovitost, njeni dijelovi koji istodobno smiruju i uznemiruju, impozantni ili neznatni, panorame ili detalji, tragovi u snijegu, predgrade zbivanja ili njene posljedice. Iako pomalo stilizirani (ali ne i 'frizirani'), vizualno posve dostatni, ipak se predstavljaju kao poprišta priča koje postoje, ali su prešućene. Nije, međutim, stvar niti u njihovoj prešućenosti, nego o simulaciji postojanja narativa. Takav nagovor eksplicitno je najavljen fotografijom "Mlaka", prizor na dio šume - o granu jednog drveta obješen je raskošni luster koji i osvjetljava taj dio šume. On se diskretno odražava i u lokvi vode ispod mjesta gdje je obješen. Svakako nestvaran prizor, čija začudnost ne proizlazi iz činjenice da u šumi nema struje, nego je

raskošni luster, kao svojevrsan uljez, samim sobom replicirao raskoši šume. Svojim svojstvom kao da je naglasio to isto, ali šumom prevedeno svojstvo. No, istodobno, svjetlo u skrovitom dijelu šume pretpostavlja tajnu koju neka bajka u sebi sakriva, tu se prepričavaju snovi, tu se događalo i djetinjstvo obojano nadnaravnim pričama Mirjanine prabake.

Potvrdu činjenici da luster označava prisustvo narativa nalazimo u seriji fotografija pod imenom "Prozori", postavljenoj u formi mozaika što se prostire na većoj zidnoj površini a čine ga fotografije raznih formata, koje redom prikazuju interijere snimljene izvana, kroz prozor, a u čijim kadrovima uvijek pronalazimo luster, pa čak i onda kad ga ne vidimo jasno, kad je to tek izvor svjetla. Dakako, uvijek je mrak, lusteri se pojavljuju poput svjetionika tih unutarnjih prostora, ta svjetla na kraju tunela ili onkraj noći zapravo su svjedoci, mogli bismo ih protumačiti i kao mikrofone koji vjerno bilježe suze, smijeh, pa i sve ono između, kao da posredstvom njih prisluškujemo, možda i ne razabiremo sadržaj, ali svjesni smo njegove prisutnosti.

Osim kao simbol narativa ili kao njegov svjedok, pojavljuje se i u glavnoj ulozi, instalaciji "Luster u ormaru" - drvena simulacija ormara čija je prednja strana otvorena, o njegov je strop obješen luster a ispod su jastuci i razni pokrivači cvjetnog uzorka. Luster je u svom idealnom izdanju, reklo bi se njegov 'egzemplar', vrlo razveden, s pet zasebnih lampica na svojim, viticama bogato ornamentiranim, nosačima, ispod kojih vise kristalni ukrasi u obliku brušenih kapljica. Sličnost njegova raskošna uzorka i onog cvjetnog na tkaninama više je nego očita, no oni ne pripadaju tek istom svjetonazorskom modelu interijera, nego na razini izostavljena narativa, oni duhovito, posve formalnom, vizualnom vezom, spajaju ključne Mirjanine likove, konvencionalno interpretirane motive prirode.

Velika prostoriji gdje se instalacija nalazi gotovo je prazna, čini se da postoji samo još 'glavno' svjetlo, koje dolazi iz lusteru što se polako okreće oko sebe, naglašavajući centralnost koju u prostoriji i inače ima. Ali, osvjetljava tek jedan dio, stoga se polumračan ambijent doima prigodno svečano, pa čak pomalo i posvećeno, pri čemu u dubini prostora, spomenuta instalacija izgleda poput oltara.

Ili je u pitanju mauzolej lusteru, naime, u istoj se prostoriji nalazi još jedan 'ormarić', u kojem je spljošteni luster. Svako toliko puni se maglom, a kad se napuni, svjetlo se raspršuje po cijelom prostoru unutrašnjosti ormarića, pa se luster unutra sa svjetiljkama u formi gorućih svijeća, doima poput onostrana prikaza, ili njegove vječne slave.

Luster se pojavljuje i kao linijski crtež bijelom bojom na prozirnoj podlozi, kao zavitan nevidljivim vjetrom, ispred fotografijom fiksirana šumskog prospekta, pa zatim i u glavnoj ulozi složene instalacije što obuhvaća dvije, za ovu priliku izgrađene sobe, a koje zahvaljujući cvjetnom uzorku na zidovima, kao da predstavljaju onaj isti interijer u kakvom su orkestrirale djevojke, a čiji smo nastup vidjeli na tabletu, sada je taj prostor u punoj veličini. U zidu što razdvaja te dvije prostorije izdubljen je oblik što isprva podsjeti na izduženo sidro, a potom shvaćamo da je to prolaz, predviđen kako bi obješeni luster, u svom polaganom putovanju, mogao prijeći iz jedne sobe u drugu. Poput usporena metronoma što odvaja noć i dan, poput kazaljke što se pomiče jednom dnevno, luster putuje iz sobe u sobu. Ono što daleko brže proljeće su tanki listovi debelih bilježnica na stolovima unutar svake sobe. Na bočnim stranama stolovi imaju po tri ventilatora, pa kako luster uđe u jednu prostoriju, kad u njoj bude 'dan, tada i listovi zalepršaju poput sekundi ili zavijore poput misli.

Poput tih listova odnešeni, lepršamo izložbenim prostorom i zamjećujemo kako, bez obzira na mnoštvo sadržaja, i njime vlada određena praznina, kao da je postav uspio dočarati široke prospekte, bezmalo horizonte, povremene instalacije poput rijetkih biljaka, nalazimo se u unutar prostranstva o čijem nas izgledu informiraju fotografije i video projekcije. Primjerice, to je multimedijalna instalacija pod imenom "Jezero", velikog panoramskog formata, pri čemu dvije trećine prizora na jezero predstavlja digitalni ispis fotografije, a izravno se na nju, bez ikakva prekida nadovezuje video snimka istog prizora. Prolazimo kraj serija fotografija maglovitog, blijedim svjetlom osvjetljenog prestranstva potopljene šume, zatim serije snježnih pejzaža, dolazimo do pravog horizonta, "Nepovratnost, uzaludnost - vjetar", panoramska fotografija ravnice i oblaka i brojnih lebdećih papira. Beskonačnost tog prizora moguće je usporediti s onim stolom gdje ventilatori vitlaju bilježnicom, što je bilo prvo, ne zna se, no postavom posve razdvojeni, dapače suprotstavljeni, kao da, poput dvije krajnosti istog pravca, obujmljuju sve ono između.

A između se, dakako, nalazi "Tranzicija", složena multimedijalna instalacija, što je premijeru imala u Galeriji AŽ, a sada, osim što je novim radovima upotpunjena i raširena na dovoljan prostor, svoje značenje s osobna iskustva proširuje i na univerzalnu ravan. Istodobno doslovno i vrlo duhovito: započevši od platforme koja preporuča izlaz iz svakodnevice, promjenu cjelokupna konteksta,

ponovno osvajanje već zaboravljena doživljaja slobode, propitivanje odnosa spram onog što nam navodno nužno treba, pri čemu civilizacija neprestano povećava taj broj, pa izlaz u prirodu znači otpor tom porastu i vraćanje na nekakvu početnu razinu, što otvara mogućnost osvajanja novih područja, onih što se prostiru između pojedinca i njegovih mogućnosti, vidika na područja što ih svakodnevice zakriliju. Sada su ti vidici i materijalizirani, iznad reljefne instalacije ceste kojom prolazi njen Kangoo između jedne i druge točke, obilježene gipsanom simulacijom stijene, je dvokanalna projekcija planinskih vrhova, pa ispada da instalacija vijuga njenim obroncima, izmjenom projekcija planine oživljuju. Osim fotografije šatora s upaljenim svjetlom, tu je sada i taj šator. Tu je i skulptura većih dimenzija "Šatorplanina", stožasta oblika, bijele boje, može biti i šator i zaleđeni planinski vrh.

Zaključujući prolazak, ispada da smo se vratili na početak, samo s druge strane, zato što ideja te skulpture zapravo konkretizira naslovni pojam, kovanica uključuje i lutanje i krajolik.

[prethodna](#) | [✉](#) | [f](#) | [t](#) | [slijedeća](#)

5.3.1.2. Samac, Snježana. Vijenac 693, 24. rujna 2020.

<https://www.matica.hr/vijenac/693/ne-mogu-vise-raditi-u-kuhinji-30759/>

1/16/2021

Matica hrvatska - Vijenac 693 - Ne mogu više raditi u kuhinji

Vijenac 693

Likovna umjetnost, Razgovor

Mirjana Vodopija , likovna umjetnica, dobitnica godišnje nagrade *Vladimir Nazor*

Ne mogu više raditi u kuhinji

Razgovarala Snježana Samac

Nedostaje mi mrak u kojem mogu vidjeti zvijezde, tišina u kojoj mogu čuti pad lista i vrijeme u kojem se ne događa gotovo ništa

Gotovo u isto vrijeme kao i prethodne godine, Mirjana Vodopija održala je izložbu *Lutajući krajolik* u MSU-u u Zagrebu. Za tu je izložbu dobila dvije prestižne nagrade: godišnju nagradu *Vladimir Nazor* u sekciji za likovnu i primijenjenu umjetnost te nagradu HDLU-a. Na pitanja je li iznenađena, skromno je odgovarala da jest. Znajući Mirjanu, ništa neobično, jer njezin je karakter usklađen s njezinom umjetnošću – prije svega nadnaravni mir koji emitira. Navedene nagrade samo su neke u nizu što ih je ugledna likovna umjetnica dobila na domaćem i međunarodnom planu.

Snimio Mirko Cvjetko

Kakav je osjećaj dobiti *Nazora*? Ipak je to jedna od, ako ne i najveća, nacionalna nagrada?

Tijekom zadnje tri godine, radeći na izložbi, prolazila sam kroz uobičajene faze sumnji i preispitivanja. Povremeno sam mislila da ne postizem što sam namjeravala, da nisam dovoljno hrabra ili da se vrtim u krugu nekih svojih bezazlenih estetika. S nekim sam radovima bila zadovoljna jer mi se činilo da bitko komuniciraju, a neki su i samu mene iznenadili. Ti su mi najdraži. Nakon otvaranja bila sam gladna iskrenih kritika i svi su mi komentari bili važni, a pogotovo negativni. To što sam dobila dvije velike nagrade od dva različita povjerenstva

potvrda mi je da sam uspjela izazvati doživljaj, a to ohrabruje. Svaka mi nagrada mnogo znači, a ova je usto i stvarno velika i bila mi je čast naći se u društvu ostalih dobitnika, velikana.

Diplomiravši, zakoračili ste u svijet tržišta i kritike, odlučno se suočili s nepoznatim. A pred nama su bila vrlo neizvjesna vremena. Mnogi su umjetnici rat doživljavali ekstatično i bili vrlo produktivni. Je li i u vama vladao taj osjećaj?

Godine 1987, kad sam diplomirala, nismo ništa slutili, bili smo bezbrižni. Te godine održavala se Univerzijada i sjećam se da smo s tim povodom radili neke zabavne i smiješne spotove. Mnogo sam radila i puno sam se zabavljala. Tržišta nije bilo, a kritike su mi odmah bile sklone. Kako nije bilo interneta, teško se dolazilo do informacija. Pokušala sam otići izvan Jugoslavije na usavršavanje, ali to nije bilo lako, pa sam na kraju odustala i ostala ovdje. Ubrzo sam počela raditi scenografije na Televiziji Zagreb, što mi je bilo i zabavno i izazovno. A onda je počeo rat i sve se promijenilo. Odselila sam se iz roditeljskog doma pod prijetnjom snajpera... sjećam se da me policija upozoravala da se sklonim dok sam nosila crtaču dasku ulicom u stan gdje ću živjeti. Nismo vjerovali da se to događa nama i ovdje. Moja generacija provela je najplodnije godine u ratu i poslijeratnom razdoblju. Mnogi su prijatelji emigrirali. Ali ja sam u toj tišini i zamračivanjima napravila jednu od prvih važnijih izložbi, onu u Galeriji Josip Račić. Nije bilo posla ni novaca, ali je zato bilo vremena za razmišljanje i izradu radova. Moji radovi naizgled nisu bili povezani s mrakom u kojem smo se našli, što ne znači da me rat nije pogadao. Jest, itekako, ali sam nastojala gledati prema svjetlu.

Otkako pratim vaš rad, uvijek je tu priroda, što ostavlja dojam intime i potrebe za oslobođenjem. U protekla tri desetljeća, mijenjajući različite klasične i suvremene medije izražavanja, uvijek se vraćate nekoj refleksiji vanjskog svijeta, čije su projekcije imale zadaću da istaknu fenomen reda i staloženosti. Jesu li red i mir preduvjet slobode?

U stvarnom životu nastojim provoditi što više vremena u prirodi jer me priroda umiruje, oslobađa odgovornosti i potrebe svjesne ili nesvjesne valorizacije. Taj mir, koji se možda osjeća u mojim pejzažima, ne dolazi od uređivanja, već od prihvaćanja stvari i pojava. Često sanjam kako dugo lutam po natrpanim interijerima kao da je to sav moj svijet, a onda nalazim prozor u vanjski svijet prirode, veću dimenziju sebe.

Lutajući krajolik govori o ograđivanju prostora u osobne i grupne, fizičke i mentalne teritorije sigurnosti i ugođe i o zaboravu svijesti o prostoru izvan njih. Iako me privlači raščlanjivanje, istovremeno čeznem za izgubljenim jedinstvom. Zamislila sam prostor izložbe kao raspuknut, loše sastavljen interijer koji se sastoji od nedovršenih ili raspuknutih mentalnih soba, odnosno neutvrđenih i promjenjivih stavova i mišljenja. Devet mjeseci poslije, nakon potresa, s užasom sam gledala scene slične zamišljenima, ali u stvarnosti i u sasvim drugom svjetlu – ogoljene privatne prostorije srušenih i napuklih zidova u središtu Zagreba.

Prije nekog vremena, 2013, u Umjetničkom paviljonu bila je postavljena izložba *Nepovratno*. Tad ste istaknuli fenomen mijene te ulogu prostora i vremena, odnose i između subjekta (vas) i objekta (izložaka). Da se ne vraćamo od Grka do Heideggera, zanima me kako se dogodio taj vidno naglašeniji odmak od prijašnjih radova?

I vrijeme i prostor oduvijek su u mojim radovima. U radove iz devedesetih bilo je ugrađeno vrijeme potrebno da gledalac obiđe rad kako bi doživio mijene njegova izgleda s promjenom rakursa. Jedan od njih se čak i zove *Mijene*. S novim milenijem radovi su se, posredovanjem elektromotora, počeli sami micati, najčešće kružiti pred očima gledaoca. Zatim sam počela pokretati radove s pomoću vjetra iz ventilatora. Već su se izložbe iz serije *Zapuh, zamah, smicalica* iz 2011. i 2012. bavile upravo ljudskom percepcijom vremena. Izložbom *Nepovratno* tu sam temu samo zaokružila i predstavila kroz priče i snove, iz osobnije perspektive.

S obzirom na preferiranje kretanja unutar vaših eksponata, vrlo je zanimljivo kako upotrebljavate fotografiju, svojevrstan friz trenutka koji uspijemo zabilježiti. Kako se igrate sa *životom* takva, figurativno rečeno, statičnog medija?

Kao dijete sam se zabavljala mišlju da, ako se koncentriram na trenutak i kažem *klik*, mogu snimiti prizor koji vidim u neki drugi, trajniji svijet slika i postojanja. Bio je to, kao i fotografija, zapis trenutne vizualne informacije jednog prizora u trajanju ekspozicije.

Medij fotografije također koristim u svrhu promišljanja o fenomenu doživljaja vremena, pokušavajući u njega na razne načine unijeti vrijeme. Primjerice rad *Stara Drava* iz 2009. fotografija je spojena od mnogo trenutaka snimljenih tijekom dana, a zatim spojenih u jedinstven prizor. U kasnijim radovima fotografija je često statični dio višemedijskog ambijentalnog rada. Njezini dijelovi ispražnjeni od sadržaja otvaraju prostor za utapanje drugog medija, najčešće pokretne slike – videa.

Posljednjih nekoliko godina, za razliku od prijašnjih faza, koje su bile pretežno monokromne (govorim o pejzažu kao motivu) i ako se ne osvrćemo na svjetlosne koncepcije vaših ranijih radova, čini mi se da se dogodila propusnost kromatike. Nekako, kao da ima više boje, bliže slike prirodi u doslovnom smislu riječi!?

Prva veća serija radova, luminoobjekata, nastala je na temelju razmišljanja o svojstvima i geometriji rasapa i loma svjetla, a priroda je bila tek naznačena kroz sjene lišća, mjesta nedostatka svjetla na nekoj plohi. Iz te sam faze potonula u mrak crteža žarnim nitima, da bih zatim otkrila stvarnost kao svojevrsni *ready made* svega što sam htjela reći, samo sam trebala izabrati prizor koji govori moju priču. Posljednjih desetak godina priroda u mojim radovima obično je prikaz prostora kao polja za pokret, odnosno mijenu.

Unijeti prirodu u fizički prostor, a da to nije puko izlaganje videa, fotografija, grafika i sličnog, na poseban se način doima promatrača. U kombinaciji s lusterima i drugim izvorima svjetlosti, te s naglašenim zvučnim efektima, konceptijski je vrlo zahtjevno. Što se u tom procesu događa u Mirjaninoj glavi?

Život je uzbudljiv i želim podijeliti te osjećaje, a oni imaju puninu koju ne znam izraziti rešetkom riječi.

Zadnjih sam godina intuitivno stvorila slikovni jezik motiva koji se pojavljuju u mojim radovima. U središtu je uvijek svjetlo. Oko svjetla je opna na koju se projiciraju slike, a sve se to događa u nekom interijeru ili eksterijeru. Interijer, koji može, na primjer, biti i skriveni šumarak, ali i soba s televizorom, ima prozor u eksterijer. U onome što smatram eksterijerom ne osjećamo se sigurno, pa se ponekad tu nalazi malo prenočište, šator, sa svojim malim svjetlom. Litice su također mjesta privremene sigurnosti i povezane su cestama iznad provalija. I, da se opet vratim svjetlu, lusteri se, osim što se vide kroz prozore stanova, pojavljuju i u šikarama nad barom, u snježnim ravnicama, zatvoreni u natrpane ormare ili zamagljene vitrine, vrte se i ubrzavaju vrtnju ako im se tko približi, titraju na zvuk ili pak putuju iz prostorije u prostoriju.

U moru različitih materijala i sredstava za likovno izražavanje, u vremenu kad nam je gotovo sve dostupno, čini mi se da se sve više okrećemo minimalizmu!?

Zatrpali smo gomilom predmeta, informacija i zbivanja, sve nas to napada iz mnoštva medija. Nedostaje mi mrak u kojem mogu vidjeti zvijezde, tišina u kojoj mogu čuti pad lista i vrijeme u kojem se ne događa gotovo ništa. U sporosti i minimalizmu povećava se rezolucija percepcije. Tamo gdje vidimo stvari i pojave jest poznato, a u praznini su nepoznate stvari, pa ih tamo treba tražiti. Praznina nije ništa, samo to *još* nisam ja. Privlače me praznine, oslobađanje od prenatrpanih interijera i posjedovanja, jer posjedovanje oduzima energiju i vrijeme, a vrijeme je jedino čime ne možemo baratati već smo prema njemu bespomoćni.

Svoj zen-svijet, nazvat ću ga tako jer ga u razgovoru s vama i vašim djelima uvijek doživljavam, projicirate li i na svoje studente na Akademiji?

Nadam se da ne. Oni grade svoje svjetove koji su svakakvi, što individualniji i različiti od svega viđenog, to bolje. U fazama kad su još nesigurni i traže se najlakše bi im bilo poći nekim tuđim, već utabanim putem, uhvatiti se prvog uspjeha i ne tražiti dalje, ali to bi bila šteta, jer je to vrijeme kada najlakše otkrivaju nešto sasvim novo. To je vrijeme kada još ništa nemaju pa su slobodni! Posao mentora nije pokazivanje puta nego poticanje i skretanje sa stranputica, a to su upravo te „provjerene metode“. Mi smo istraživači, iako se uspješnost naših djela teško može izmjeriti. Ona se osjećaju i individualno je s kojim će se djelom tko povezati.

Za kraj, iako bih mogla razgovarati s vama još satima, što sljedeće pripremate?

Mnogo toga, za 2021. planiram izložbu u galeriji 90-60-90 i još nekoliko projekata, što mojih, što studentskih. Jedan od projekata mi je i napokon se skrasiti u nekom atelijeru. Pola atelijera na Žitnjaku koji sam donedavno koristila nije bilo trajno rješenje i već godinama čeknem za prostorom za rad, za policom s materijalima za rad, radnim stolom i skladištem radova. Nakon 35 godina i tristotinjak izložbi, ne mogu više raditi u kuhinji, što me ipak neće spriječiti da i 301. izložbu napravim tamo.

Jako me mnogo stvari zanima, ideja i projekata je mnoštvo, a vrijeme je ograničeno. Ništa ne stižem što nema egzaktan rok. Ali takav je duh vremena, vještina korištenje vremena sve je važnija.

5.3.1.3. Kiš, Patricija. Jutarnji list, 25. lipnja 2019.

<https://www.jutarnji.hr/kultura/art/meditativni-radovi-koji-gledatelje-navode-da-zaborave-svakodnevicu/9042314/>

IZLOŽBA MIRJANE VODOPIJE

Meditativni radovi koji gledatelje navode da zaborave svakodnevicu

AUTOR: Patricia Kiš OBJAVLJENO: 25.06.2019. u 22:08

Ronald Goršić / CROPIX

Mirjana Vodopija snimala je izvana, pomalo i voajerski, kao da nekoga uhodi, unutrašnjost nekih od zagrebačkih stanova koji se nalaze uz velike prometnice ili čitavu noć osvijetljene reklame, kako bi fotografijom pokazala koliko je mrak u tim stanovima uzmakao pred javnom, halogenom rasvjetom, koliko je zapravo nemoguće, ako vam je stan tako nezgodno smješten, sakriti se i u vlastitom dnevnom boravku pred agresijom sveprisutnih reflektora te kako je takvih situacija sve više.

Malo po malo, mrkla noć postaje luksuz, poručuje se ovim radovima. Fotografije su raznih dimenzija, pomalo zamučene, gotovo barokne, slikarske rasvjete. Taj se ciklus zove "Gradski moćnici". Na izložbi, pak, "Lutajući krajolik", otvorenoj u Muzeju suvremene umjetnosti, mogu se vidjeti na sličan način snimljene fotografije, no, dok je izvana mrak, one bilježe razna osvijetljenja interijera.

Vodopija je Likovnu akademiju završila krajem osamdesetih godina u klasi **Miroslava Šuteja**, odmah po diplomi stupa na scenu te je njezin rad brzo primijećen. Napravila je tijekom svoje karijere poprilično zapaženijih špica i scenografija za razne emisije Hrvatske radiotelevizije. Predaje na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Dobila je niz nagrada, spomenimo onu Trijenala grafike u Pragu. Imala je i mnoštvo samostalnih izložbi, npr. u Umjetničkom paviljonu, kolege ju iznimno cijene, a tiskana joj je i monografija u izdanju Frakture kojoj je predgovor napisao **Branko Franceschi**.

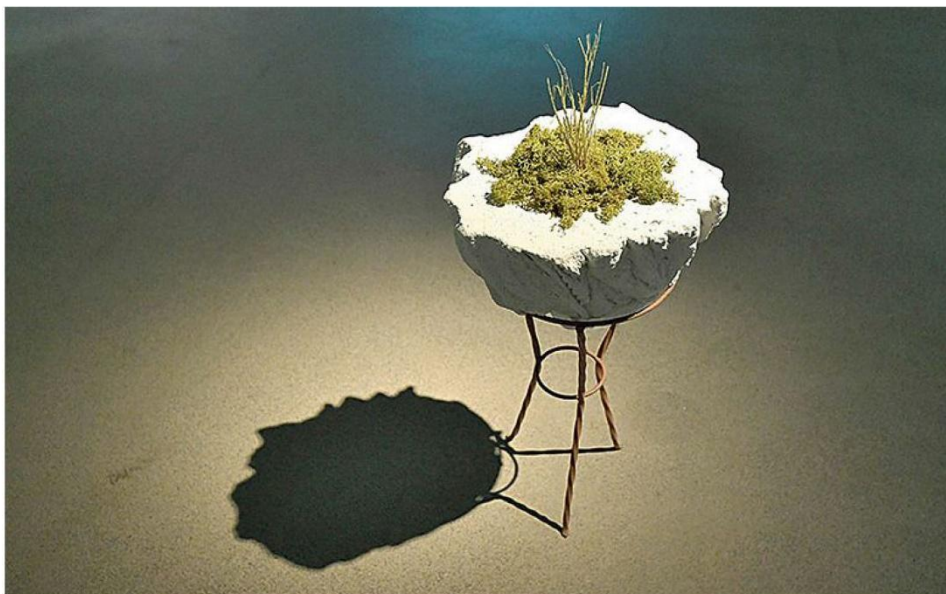

Ronald Goršić / CROPIX

Ipak, izložba čija je kustosica **Martina Munivrana**, a proteže se čitavim izlagačkim dijelom na katu MSU-a, iako je otvorena prošli tjedan nekako je, čini mi se, u široj javnosti prošla manje zapažena. Šteta, jer je riječ o izuzetno kvalitetnoj autorici. Razloge vjerojatno treba tražiti u određenoj neprohodnosti, ali tako se čini samo na prvi pogled, na umjetničkoj okrenutosti samoj sebi, larpurlartizmu, umjetnosti radi umjetnosti, što njeguje od samih početaka. Franceschi to u spomenutoj Frakturinoj monografiji tumači i duhom vremena, umjetničnim stasanjem na sceni osamdesetih godina kada, uopćeno gledajući, aktivizam sedamdesetih zamjenjuje, među ostalim, i apolitična estetika.

Riječ je, u svakom slučaju, o izložbi koja će vas dulje vrijeme zadržati u izložbenom prostoru, brzo će vas uvući u svoj poetski svijet, gotovo da je meditativna, neko ćete vrijeme zaboraviti na svakodnevicu. Umjetnica podjednako vlada mnogim medijima, fotografije, grafike, crteža, videa, i tu leži jedna od njezinih mnogih specifičnosti. Njezini se radovi bave odnosom prema prirodi, sjećanjima, osjećajima...

U prvoj izložbenoj prostoriji tako ćete vidjeti luster koji se kreće iz jedne sobe u drugu, pa opet natrag; dvije su prostorije odvojene zidom, a u zidu je napravljen prorez točno za taj luster. Kako "izađe" iz prostorije, u njoj će zavladata mrak. U tim prostorijama su i otvorene knjige, a na zidu tapete sa starinskim uzorcima. Puše umjetno proizveden vjetar, tako da se luster dodatno njiše. Taj se luster ponavlja i u drugim radovima, primjerice, snima ga u snježnom krajoliku.

Ronald Goršič / CROPIX

Također će se moći pronaći na umanjenoj verziji i iznad sitnog lišća postavljenog na postolju u muzejskom prostoru. Potom se na jednoj fotografiji ponavlja isti ženski lik desetak puta, u travi, u raznim haljinama na cvjetove, rad se zove "Mimikrija" i zapravo je, čini mi se, riječ o autoportretima same umjetnice. Zanimljivo kombinira razne medije, na romantičarski, panoramski snimljenom prizoru pejzaža, izrezan je dio u sklopu kojeg se projicira video. Sve je to kod ove umjetnice vrlo usklađeno, a atmosfera je takva da ćete poželjeti što dulje ostati.

5.3.1.4. Kiš, Patricija. Jutarnji list, 23. srpnja 2020.

<https://www.jutarnji.hr/kultura/art/grafika-je-svuda-oko-nas-na-haljinama-s-uzorkom-cak-i-na-racunu-u-kaficu-15009691>

1/16/2021

Jutarnji list - Grafika je svuda oko nas, na haljinama s uzorkom, čak i na računu u kafiću

MIRJANA VODOPIJA

Grafika je svuda oko nas, na haljinama s uzorkom, čak i na računu u kafiću

Na izložbi su bile fotografije, video, grafike, tehnički vješte instalacije. Na samom početku izložbe bio je i "putujući" luster

Piše: Patricija Kiš   Objavljeno: 23. srpanj 2020. 11:27

Mirjana Vodopija
Boris Kovačev/Cropix

Za izložbu "Lutajući krajolik" u MSU prošlog ljeta, **Mirjana Vodopija** dobila je godišnju nagradu Hrvatskog društva likovnih umjetnika za izložbu godine, a nedavno joj je uručena i godišnja nagrada "Vladimir Nazor" za likovne umjetnosti. U obrazloženju nagrade HDLU **Leonida Kovač** napisala je kako je izložba "zadivljujuća" te budi "najfinije emocije kod promatrača".

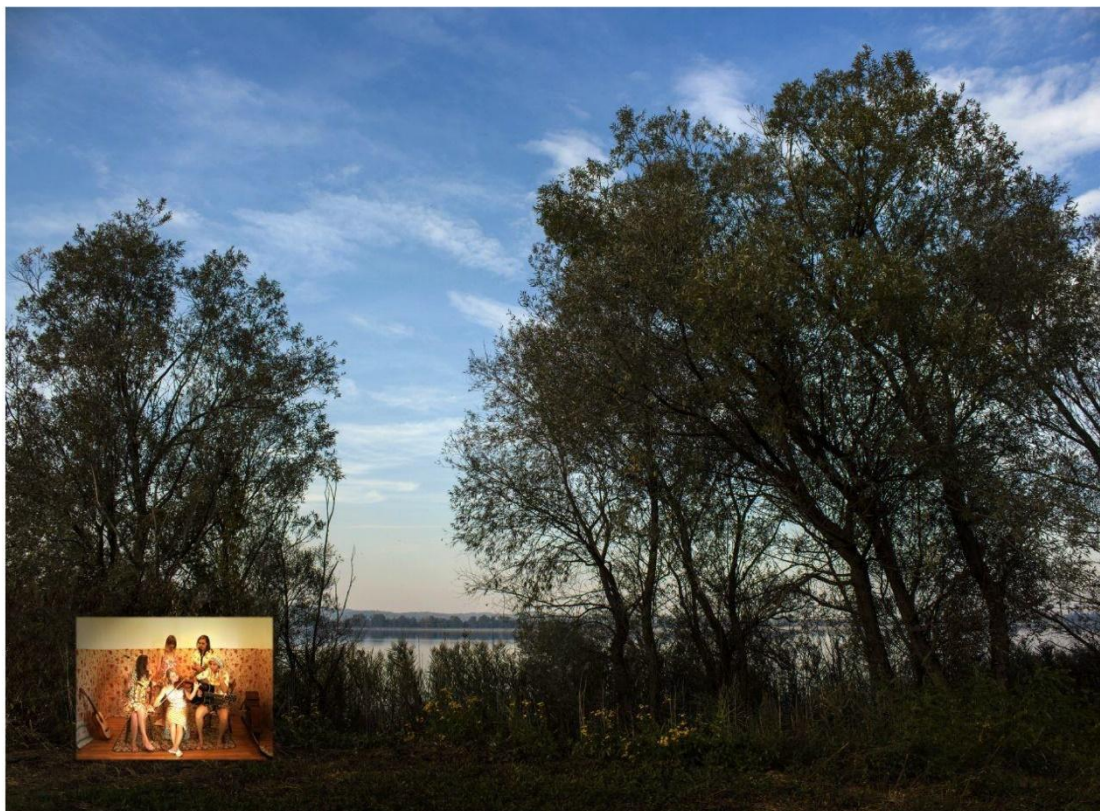
Mirjana Vodopija objašnjava koliko joj znače priznanja: "Ohrabrujuće je biti prepoznat od struke jer su nesigurnosti pri stvaranju stalno prisutne, čak i nakon toliko godina djelovanja. Bila je to velika izložba koju sam pripremala tri godine i zahtijevala je konstantnu koncentraciju. Nisam više bila sigurna je li bila previše osobna da bi komunicirala s posjetiteljima ili ne. Stoga su mi, kad sam je otvorila, silno trebale povratne informacije. Srećom, odmah su bile pozitivne, a stigle su i nagrade."

Unutarnji prostori

Temeljni interes ove umjetnice je svjetlo. Na izložbi je prikazano nekoliko fotografija na kojima su izvana snimljeni lusteri u dnevnim boravcima nekih zagrebačkih stanova. “Rad ‘Prozori’ je najstariji rad koji sam izložila u MSU, a dopunila sam ga novosnimljenim fotografijama.

Mirjana Vodopija: Krajolik s glazbom
Mirjana Vodopija

Zanimljivo mi je gledati unutarnje prostore izvana, cijeli grad je sastavljen od tih intimnih prostora. Znatiželjna sam po prirodi pa uvijek nastojim vidjeti što je iza zida i iza prozora, što je stvarnost grada. Poslije sam snimala obrnuto, javnu rasvjetu koja prodire u intimu stanova pokraj velikih trgova i prometnica gdje nema mraka dok se ne spuste rolete.”

Na izložbi su bile fotografije, video, grafike, tehnički vješte instalacije. Na samom početku izložbe bio je i “putujući” luster: “Oko izrade te instalacije pomogao mi je **Vedran Relja**. Luster u instalaciji putuje naizmjenično iz sobe u sobu prolazeći kroza zid. U prostoriji u koju luster ulazi i donosi svjetlo počinje puhati vjetar koji lista stranice knjige.”

Rad “Mimikrija” prikazivao je umjetnicu snimljenu u cvjetnoj haljini u cvijeću. “To je još jedan stariji rad koji sam uklopila u novu temu. Za ovu izložbu napravila sam fotografiju nizinskog pejzaža dugačku devet metara. Fotografija s jedne strane neprimjetno prelazi u pokretnu sliku, videoprikaz istog mjesta tijekom vjetrovitog dana. Ispred fotografije postavljena su dva manja prikaza interijera, jedan prazan i statičan, a drugi pun i u kretanju.

Interijer koji je u pokretu prostorija je prepuna djevojaka, mladosti, cvijeća i energije. Snimila sam jazz grupu Gungula, među kojima i moju kćer, kako sviraju, pjevaju i zabavljaju se. Bile su odjevene u cvjetne haljine moje mame. Taj stariji rad u kojem se ja u istim haljinama stapam s pejzažom oko sebe izložen je pokraj i priča i o vremenu i prolaznosti”, objašnjava Mirjana Vodopija.

Mirjana Vodopija: Zimski krajolik
Mirjana Vodopija

Scenografije

Godinama je, od 1987. kada je diplomirala do 2007., radila scenografije i jingleove za HRT kao vanjska suradnica i od toga je i živjela. Nakon toga se zaposlila i otad predaje na Likovnoj akademiji. “Ne stižem više sve, ali nastavila sam raditi neke meni najdraže projekte kao što je ‘Čarobna ploča’ redateljice **Ide Tomić**. Radila sam scenografiju i vizualne identitete za više od 50 emisija i jednom ću, nadam se, prikupiti i srediti dokumentaciju o svim tim emisijama.”

Mirjana Vodopija je, kaže, diplomirala kod **Miroslava Šuteja**: “Bio je divan, svi smo ga obožavali. Grafiku je promatrao jako otvoreno, nismo se osjećali opterećeni medijem.

Grafika je svugdje oko nas, na haljini s uzorkom, na računu u kafiću, grafika se ne može izbjeći. Takvo je vrijeme, sve se multiplicira”.

5.3.1.5. Car, Maja. Večernji list, 24. srpnja 2020.

<https://www.vecernji.hr/kultura/novac-od-nazorove-nagrade-potrosit-cu-na-novu-kupaonicu-ili-put-u-indiju-kad-se-malo-smiri-korona-1419760>

1/16/2021 Novac od Nazorove nagrade potrošit ću na novu kupaonicu ili put u Indiju kad se malo smiri korona - Večernji.hr

HRVATSKA BIH E-NOVINE POSLOVNI.HR ORDINACIJA.HR DIVA.HR VP LIVING DIGITALNA HRVATSKA MOJA HRVATSKA

Vijesti Rukometni SP Sport Večernji TV Zagreb Više rubrika ▾ Najnovije -5°C ☀️ 🔍 👤

Film Igre Glazba Kazalište Knjige Vizualna umjetnost Kratka priča Dani satire vijesti 120

Showbiz Lifestyle Biznis

Naslovnica > Kultura > Vizualna umjetnost

PLANOVI NAJB...

Novac od Nazorove nagrade potrošit ću na novu kupaonicu ili put u Indiju kad se malo smiri korona

Umjetnica Mirjana Vodopija afirmirala se kao jedna od najvažnijih umjetnica čiji opus obuhvaća grafiku, instalacije, video, crtež, ambijent, svojom bajkovitom izložbom "Lutajući krajolik" održanom lani u MSU dobila je godišnju državnu nagradu Vladimir Nazor

🕒 26. SRPNJA 2020. U 08:19 💬 0 KOMENTARA 👁️ 1086 PRIKAZA 📌 Svida mi se

Foto: Marko Lukunic/PIXSELL

POGLEDAJTE GALERIJU 1/5

AUTORI
Maja Car

PODIJELITE
ČLANAK

U više od tri desetljeća dugom umjetničkom radu **Mirjana Vodopija** afirmirala se kao jedna od najvažnijih umjetnica čiji opus obuhvaća grafiku, instalacije, video, crtež, ambijent, fotografiju. Kontinuirano usmjerena na promatranje prirode i percepciju prostora i vremena, svojom bajkovitom izložbom "Lutajući krajolik" održanom lani u MSU, oborila je s nogu i publiku i struku i ako se pita nas, nismo iznenađeni što je upravo njoj dodijeljena prvo nagrada Hrvatskog društva likovnih umjetnika za najbolju izložbu u 2019., a zatim i godišnja državna **nagrada Vladimir Nazor** u kategoriji likovne i primijenjene umjetnosti.

No nju samu iznenadile su nagrade i činjenica da je nagrada Vladimir Nazor novčana pa kad ju pitate na što će "potrošiti zasluženi džeparac", poput zaigrane djevojčice kaže:

ZAKON O OBNOVI ZGRA...

Vijesti
Rukometni SP
Sport
Večernji TV
Zagreb
Više rubrika
Najnovije
-5°C
🔍
👤

Film
Igre
Glazba
Kazalište
Knjige
Vizualna umjetnost
Kratka priča
Dani satire
vijesti
120

PODIJELITE ČLANAK

– Obje su me silno razveselile! E sad, što ću s nagradom? Rekla sam prijateljici da ću preurediti kupaonicu, na što mi je rekla "ma neeee, idi na neko putovanje!" To u ovom trenutku nije moguće zbog korone, a kasnije, vidjet ćemo. O destinaciji bih se trebala dogovoriti sa svojim dragim, a ako se njega pita, reći će Indija u kojoj je na doktoratu proveo najljepše godine svojeg života. I sama sam je posjetila jednom, u povodu izložbe i jest, lijepo je, sve je gusto i mirisno. Indija nije loša ideja – kaže Mirjana Vodopija pa o izložbi za koju je nagrađena, a kojom tematizira prostor i njegove manifestacije kao fizičkog polja mogućnosti djelovanja i kao prostora uma, odnosno svijesti, kaže:

– Tijekom svojih početaka, devedesetih godina, istraživala sam prostorne i simboličke aspekte svjetla, kao fenomena koji uopće omogućuje vizualnost. Svjetlo kao svijest i danas je često u centru mojih radova. No, pred petnaestak godina radovi su se počeli kretati. Krenula sam istraživati i ljudsku percepciju vremena. Bilo je to u periodu kad sam svoj život počela sagledavati u cjelini, poput velikog krumpira koji sam već polovicu prešla. Naime, vrijeme volim shvaćati prostorno, kao da ga sagledavam iz četvrte dimenzije. Nakon dviju izložbi iz serije „Zamah, zapuh smicalica“ i izložbe „Nepovratno“, koje su se bavile prolaznošću, u radovima za ovu zadnju izložbu koncentrirala sam se na prostore, fizičke i mentalne, prisutne ili potencijalne. Osim prostora koje vidimo i možemo izmjeriti, postoje i mentalni prostori naših razmišljanja, stavova i shvaćanja, koji mogu biti ugodni, poznati i sigurni ili čudni, nesigurni i iznenađujući. Mnogi radovi na izložbi potekli su iz mojih snova: prostori u snovima najčešće su oboje, samo su naizgled fizički prostori, a zapravo su mentalna stanja i osjećaji. Često u snovima prolazim kroz razne prostore kao da prolazim kroz samu sebe. Ponekad u tim prostorima gubim voljene osobe i dugo ih tražim, spoznajući što sam sve ja... ti su snovi jako lucidni. Osim snova, na moje su radove utjecale i čudnovate priče moje prabake. Bile su to pomalo sablasne priče, na primjer o lebdećim svjetlima koja su je noću s groblja pratila do ulaza u selo, o čuku koji nagoviješta smrt... – govori Vodopija koja se za multimediju, kaže, odlučila iz želje da s publikom podijeli svoj doživljaj i osjećaj. Tako je i na ovoj izložbi bilo svega, od videa i zvučnih radova i instalacija, lusteru koji se vrte i kreću iz prostorije u prostoriju, do fotografija, crteža i grafika. U konačnici, likovna umjetnost i jest komunikacija mimo riječi i razuma.

Vodopijini radovi nalaze se u kolekcijama svih eminentnih muzeja i galerija, po obrazovanju je grafičarka, a grafiku je diplomirala na **ALU u Zagrebu** na kojoj danas radi kao profesorica i predaje grafiku i oblikovanje scenskog prostora.

– Studenti su divni, obožavam ih! Mladi su, entuzijastični i puni ideja i planova. Ono što je meni kao profesorici važno je da su, kad završe akademiju, već izašli na put. Na njemu će se neki bolje snaći od drugih, ali glavno je da krenu i vide koji je užitak izražavati se i komunicirati na taj način. Jednom kad se krene stvarati, ne može se stati. Važno je da ne odustanu prije no što su probali – kaže Vodopija. Iako je i umjetnički i privatno ovisnica o prirodi, sada, u vrijeme pandemije, ne osjeća se sputano jer, kaže, nitko nam zapravo ne brani da idemo van.

U MANJE OD 24 SATA

LIVING DIGITALNA HRVATSKA MOJA HRVATSKA

malom-smiri-korona-1419760 2/6

Vijesti **Rukometni SP** Sport Večernji TV Zagreb Više rubrika ▾ Najnovije -5°C ☀️ 🔍 👤

Film Igre Glazba Kazalište Knjige Vizualna umjetnost Kratka priča Dani satire **vijesti 120**
Showbiz Lifestyle Biznis

– Odlazim u šumu, na brda, u planine. Jedina razlika je što ne idem u **Alpe**, nego na Velebit i drugdje po **Lijepoj Našoj**. U Hrvatskoj imamo sve što nam treba – kaže pa u kontekstu ljubavi prema domovini prisjeća se 80-ih godina prošlog stoljeća kada je iz svojevrsnog patriotizma nakon diplome odbila pozive da se okuša u inozemstvu, konkretno u **Parizu**.

– Tri godine nakon što sam diplomirala izbio je rat i imala sam taj neki patriotski osjećaj da moram ostati. Nismo znali kako će se situacija razvijati, hoće li kome trebati pomoć, koliko će sve to trajati. Nije mi žao što sam ostala, ali ipak žalim što barem nekoliko godina kao mlada nisam živjela negdje u inozemstvu. A i da sam otišla, sigurno bih se vratila jer u Hrvatskoj je jednostavno prelijepo, čak i uz ovako slaba izdavanja za kulturu.

Diplomirala je u klasi **Miroslava Šuteja** i od njega je, kaže, naučila sve, a studentske dane zavodljivih 80-ih provodila je u prostorima HDLU-a na Starčičevu trgu u društvu velikana poput **Mladena Stilinovića, Vlade Marteka i Željka Jermána** koji su utjecali i na nju.

– Šutej je bio divan profesor! Bio je tih, samozatajan, inteligentan, iznimno poticajan i jako se brinuo o svojim studentima. To što sam bila njegova studentica bilo je presudno za moje početke i formiralo me. 80-e su pak bile krasno vrijeme, no tako je valjda svakome kada se sjeća svojih mladenačkih dana. Visjeli smo na tim kulturnim mjestima i raspravljali o umjetnosti, pili, divljali, bilo je užasno zabavno i nismo bili neslobodni ni na koji način. Jedino si danas ne mogu više ni zamisliti kako je izgledao život bez mobitela, kompjutera i danasve bez interneta! – smije se umjetnica.

↑
NA VRH

5.3.2. Elektronički mediji o izložbi

Bačić, Snježana. 2019. prilog o izložbi u emisiji *Dobro jutro Hrvatska*, emitirano 18. srpnja 2019., dostupno na HRT Magazin: <https://magazin.hrt.hr/528785/lutajuci-krajolik-mirjane-vodopije>

Bačić, Tina. 2019. „Mirjana Vodopija o životu umjetnika u Hrvatskoj, snovima i aktualnoj izložbi u MSU“, intervju s umjetnicom i osvrt:, *portal Super 1*, 23. srpnja 2019.:
<https://super1.telegram.hr/snaga/mirjana-vodopija-o-zivotu-umjetnika-u-hrvatskoj-snovima-i-aktualnoj-izlozbi-u-msu/>

Greiner, Boris. likovna kritika, emisija *Triptih*, emitirano 16. srpnja 2019., 3. program Hrvatskoga radija, arhiv HRT. (također i *Osvojena područja* volumen 7, str. 178-187, Zagreb: Petikat)

Ričko, Oka. 2019. prilog o izložbi u emisiji *Vijesti iz kulture*, emitirano 20. lipnja 2019., dostupno na HRTi

Vujović, Olga., 2019. „Krajolik kao dom“, *portal Wish*, likovna kritika:
<https://www.wish.hr/krajolik-kao-dom/?fbclid=IwAR1aHChgOLXTo7kyO71fm1MPtjFq53C05MfpSXbZJQAIeY6NMCD4Hu13ww>

5.3.2.1. Vujović, Olga., portal Wish, 2019. <https://www.wish.hr/krajolik-ka-dom/?fbclid=IwAR1aHChgOLXTo7kyO71fm1MPtjFq53C05MfpSXbZJOAieY6NMCD4Hu13ww>

Krajolik kao dom

Kategorija: Olgine recenzije

Među najljepšim, ako ne i najljepša zagrebačka izložba u ljeto 2019. jest ona slikarice i grafičarke Mirjane Vodopije (1963.) pod nazivom „Lutajući krajolik“ postavljena u izložbenom prostoru Muzeja suvremene umjetnosti od 18.6.-18.8. 2019.

Iako je godine 1987. diplomirala na Grafičkom odjelu zagrebačke Akademije likovne umjetnosti u klasi Miroslava Šuteja (a za svoj istraživački senzibilitet nije mogla bolje izabrati), Vodopija se relativno kratko zadržala u doslovnoj domeni grafike.

S druge strane možemo bez dvojbe reći da nikada nije istinski napustila taj medij, budući da je posegnula za fotografijom i videom, nesumnjivo srodnicima grafike.

Ukratko, uvijek je na neki način boravila u velikoj obitelji raznolikih otisaka, promišljajući teme i tragajući za novim jezicima.

Njezin se likovni pristup razlikuje i nije ju teško uočiti na skupnim izložbama

Ujedno mi se čini da je u domišljatosti pri odabiru tema i izraza rese osobine poput fragilnosti, produhovljenosti i proživljenosti.

Nije da baš, poput pjesnika, poistovjećuje život i smrt, ali joj očito nije nepoznanica združivati san i javu, maštu i realnost.

Uostalom, zašto se ne bi luster smio objesiti na drvo, osvjetljeni sobičak uglaviti u šaš ili dozvoliti nestvarnosti da se predstavlja kao moguća pojava?!

Izložba „Lutajući krajolik“ puna je neočekivanih kombinacija, ali se mogu vidjeti i neki kvazi - warholovski motivi poput autorice u cvjetnoj haljini kako korača sljedeći samu sebe.

Osim fotografija, na izložbi se nalaze i objekti, uključujući doslovce šator. Ipak, meni su osobno najupečatljivije i najljepše fotografije na kojima se slažu nelogično odabrani predmeti odnosno motivi.

Naime, tu se ne sljubljuju samo različiti prizori, već se snažno nameće odnos tamnog i svijetlog, istovremeno na razini doslovnog i metaforičkog.

Taj susret ili sukob, ovisno kako o tome razmišljamo, između mračnog i jasnog, ne zadržava se samo unutra fotografija, već prelazi i u prostor (ipak valja obasjati objekte, ali to se može učiniti silno maštovito).

Hodajući od jednog do drugog izložka, fotografije ili objekta, odjednom sam spoznala da mi na toj izložbi ništa nije čudno ili strano, da mi je svaki od krajolika pomalo kao dom.

Dapače, da sam u suštini ja također lutajući krajolik.

Piše: Olga Vujović
Povjesničarka umjetnosti i komparatistica
književnosti

Like Share

5.3.2.2. Bačić, Tina. portal Super 1, 23. srpnja 2019.

<https://super1.telegram.hr/snaga/mirjana-vodopija-o-zivotu-umjetnika-u-hrvatskoj-snovima-i-aktualnoj-izlozbi-u-msu/>

INTERVJU

Mirjana Vodopija je intrigantna hrvatska umjetnica. Razgovarali smo s njom o aktualnoj izložbi u MSU

BY TINA BAČIĆ · RELAX · 21.07.2019. · PREPORUKA

FOTO: ALEKSANDAR SELAK

f **Mirjana Vodopija samozatajna je umjetnica koja djeluje na hrvatskoj sceni preko trideset godina**

in Kada se popnete stepenicama MSU-a i zakoračite na izložbu Mirjane Vodopije, ako poznajete njezin rad bit ćete sretni što se ponovno susrećete s njenim bajkovitim svijetom, a ako se još niste susreli s njim, pripremite se na nježnost, maštovitost i utonuće u snove.

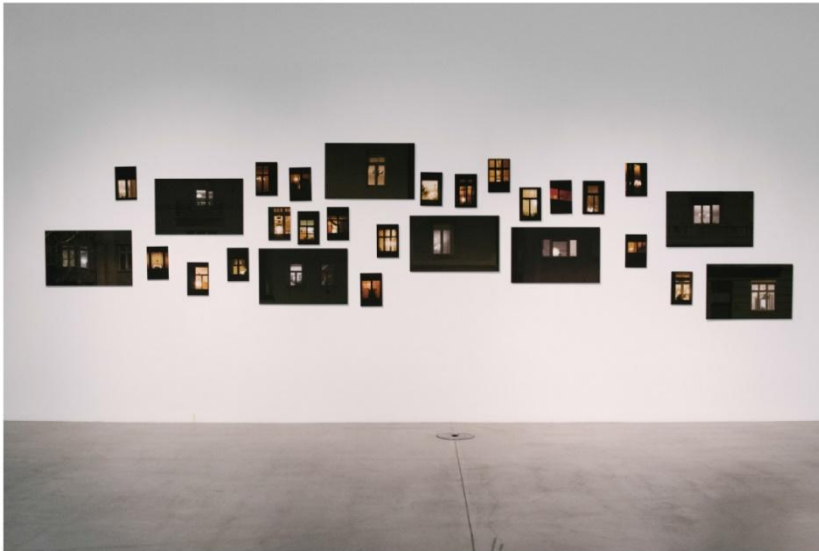

ALEKSANDAR SELAK

U svojoj karijeri imala je tridesetak samostalnih izložbi, a sudjelovala je na dvjestotinjak skupnih u Hrvatskoj i inozemstvu. Kustosica njezine prve samostalne izložbe u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu je Martina Munivrana. "Martina i ja se znamo jako dugo, a ona je uvijek naginjala ženskim umjetnicama koje su malo više samozatajne. Meni je naravno bilo jako drago kada me pozvala, i evo pripremale smo ovu izložbu tri godine."

POČETAK KARIJERE U OSAMDESETIMA

ALEKSANDAR SELAK

Mirjana Vodopija na hrvatskoj je umjetničkoj sceni preko 30 godina. Njeni počeci događali su se tijekom 80-ih godina, studirala je na grafičkom odjelu Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu kod profesora Miroslava Šuteja, provodila vrijeme u prostorima HDLU-a na Starčičevom trgu u društvu Mladena Stilinovića, Vlade Marteka i Željka Jermana koji su utjecali i na nju. Kao i njezin tadašnji profesor Šutej.

"Ono što je danas sasvim drugačije, naravno, je činjenica da tada nije bilo interneta. Teško mi je sada zamisliti kako nam je bilo tada, pa nije bilo ni mobitela. Imali smo nula informacija, a danas imamo toliko mogućnosti. Istina je da vas i ta količina mogućnosti može stresti. Ono što je bitno reći za moju generaciju je da se tada dogodio rat, pa je mnogo njih otišlo raditi van zemlje. Ja sam osjećala da moram ostati, iako sam imala ponuda.

ALEKSANDAR SELAK

Osamdesete su bile jako zabavne, bio je taj kasni socijalizam i nije nam bilo loše zapravo.

Imali smo sve te alternativne projekte, pa Grupu šestorice s kojima smo se čak i družili. Drugačije je, danas vas kao umjetnika može povući prodaja, što je sasvim u redu. No, mi nismo ni imali iskušenje početi raditi nekakve 'lijepe sličice'. U svakom slučaju se teže moglo snaći, ali moglo se."

Danas predaje na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. "Imamo jako puno talentiranih mladih umjetnika i ima mjesta za sve. Treba samo imati dovoljno energije i svako može pronaći svoje mjesto. U Hrvatskoj je opstati kao umjetnik stvar financijske prirode, zato je pametnije otići van, zbog brojnih stipendija i mogućnosti. Ja bi rado da mladi ostanu, ali ne mogu ih kriviti što odlaze.", komentira Mirjana mladu umjetničku scenu kod nas.

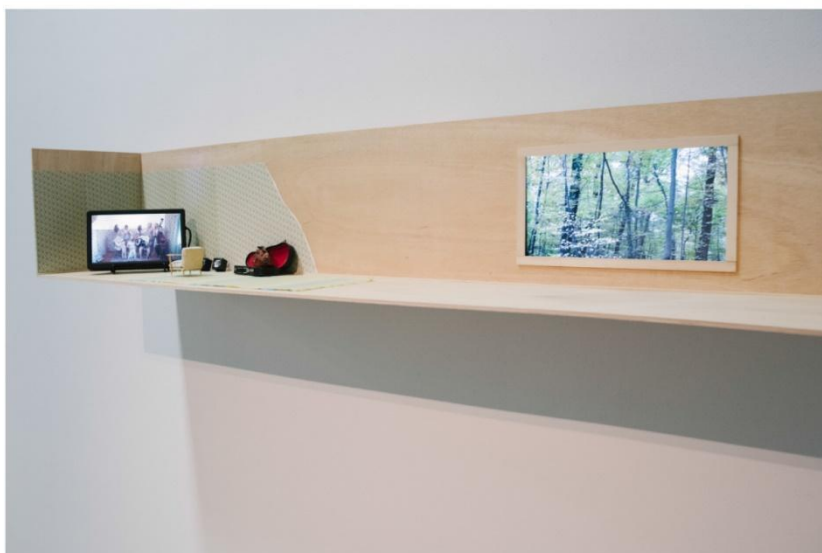
PRIRODA I KRAJOLICI VJEČNA SU TEMA MIRJANE VODOPIJE

ALEKSANDAR SELAK

Samozatajna, Mirjana je u svoje radove uvijek unosila svoju fascinaciju krajolicima, prirodom, dalekim horizontima i snovima. I sama često putuje i provodi vrijeme u prirodi pod zvjezdanim nebom. "Moja zadnja izložba u Umjetničkom paviljonu bila je potpuno posvećena vremenu. Iako sam ovdje htjela prikazati fizičke i mentalne prostore, ubrzo sam shvatila da su oni i vrijeme nerazdvojivi.

Zapravo sam htjela prikazati taj neki unutarnji prostor, prostor u kojem se svi ograđujemo.", opisuje Mirjana svoju aktualnu izložbu 'Lutajući krajolik'. "Činilo mi se da postoje ti neki prozori u našem mentalnom stanju kroz koje kada pogledamo, vidimo cijeli svijet, za koji nismo ni znali da postoji. Često se i sama osjećam kao da otkrijem nove nivoe stvarnosti za koje nisam ni znala da su tamo. I to je svaki put čudesno iskustvo, kao neko otkrivenje. Od tuda sam i krenula s ovom izložbom. Htjela sam prikazati nama poznate prostore koje smo si možda i sami izgradili radi sigurnosti, i potpuno zaboravili da postoji sve ono vani."

ALEKSANDAR SELAK

Najčešće nadahnuta snovima, pa i pričama svoje prabake, ova umjetnica zapisuje ono što sanja. "Osobito one koji su me posebno potresli, oni često znaju bit jako čudni i nadrealni, i kad malo bolje razmislim vrlo lucidni. Jako su mi značajni, mnoge stvari koje sam napravila u umjetnosti zapravo proizlaze iz mojih snova.", dodaje.

Mirjana se kao umjetnica izražava fotografijom, instalacijama i grafikom, a posljednjih 8 godina sve češće i videom, kojeg smatra odličnom svojevrsnom nadogradnjom umjetničkog djela. No njezine izložbe uvijek uključuju sve navedeno. Ovaj put koristi i reljefe u interijerima, poput pukotine u fotografijama ili litice u interijerima. Po prvi put kao motiv koristi i šatore, i to one prave.

ČEŽNJA ZA SLOBODOM I 'LUTAJUĆI KRAJOLIK'

ALEKSANDAR SELAK

"Oni su se pojavili kao čežnja za slobodom, odmor od zagušenosti svakodnevnim životom." Naime, Mirjana često kampira ili samo pokupi stvari i, kako sama kaže, 'nestane u prirodu'. To je i inspirira, odlazak na Velebit ili u šumu.

"Moj svaki kreativni proces je sličan. Možda kada sam bila mlada, tamo negdje u devedesetima, sam više racionalizirala, ali od tada više radim prema svojoj intuiciji, idem tamo gdje mi je najzbudljivije. I nemam problema s time što ću raditi, više imam problema obraniti se od svih tih ideja. Padaju mi na pamet velikom brzinom, čim krenem razmišljati. Postoji ta neka moja stalna čežnja za otvorenim prostorima ili prema ravnici, u ovoj izložbi to su krajnosti, vidici i horizonti koji se pružaju te kamo se još može stići."

ALEKSANDAR SELAK

Njezinu samostalnu izložbu možete pogledati u Muzeju suvremene umjetnosti do 20. kolovoza. "Htjela bi da je za početak posjetitelji dožive na bilo koji način, a ne da samo uđu

i kažu 'a ok'. Da ih natjera na razmišljanje i barem malo otvori, i donese neke nove ideje, da se malo zapitaju gdje se nalazi njihova sloboda, da idu istraživati. Jer uvijek ima nešto iza, uvijek ima dalje." dodaje za kraj.

ALEKSANDAR SELAK

ALEKSANDAR SELAK

ALEKSANDAR SELAK

Prati S1 i na našim društvenim profilima:

5.4. Dokumenti

5.4.1. Preslika potvrde o radnom mjestu

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI, Ilica 85,
OIB: 95847257607, koju zastupa dekan, red.prof.art. Aleksandar Battista Ilić (u daljnjem tekstu: **poslodavac**)

i
MIRJANA VODOPIJA, iz Zagreba, Savska cesta 1A, OIB: 09149469229 (u daljnjem tekstu: **zaposlenik/ca**),
sklopili su u dana 11. travnja 2017. godine, u Zagrebu, sljedeći:

ANEKS UGOVORA O RADU na neodređeno vrijeme

Članak 1.

Utvrđuje se da su ugovorne strane dana 20. veljače 2007. sklopile osnovni Ugovor o radu na neodređeno vrijeme (Broj: 01-1748/2006), dana 03. listopada 2011. Aneks ugovora o radu na neodređeno vrijeme (KLASA: 640-03/11-01/5, URBROJ: 251-77-01/5-11-17) te dana 01. ožujka 2013. Ugovor o radu na neodređeno vrijeme (KLASA: 112-02/13-01/2, URBROJ: 251-77-01/6-13-104).

Članak 2.

Ovim Aneksom mijenja se članak 1., stavak 2. Ugovora o radu sklopljenog dana 01. ožujka 2013. te isti sada glasi:

"Zaposlenik/ca će za poslodavca obavljati poslove na radnom mjestu: **redovita profesorica, u umjetničkom području, polje: likovne umjetnosti, grana: grafika** i ostale poslove u skladu s nalogima poslodavca. Opis poslova za navedeno radno mjesto utvrđen je Pravilnikom o ustroju i sistematizaciji poslova ALU."

Članak 3.

Sve ostale odredbe iz Ugovora o radu na neodređeno vrijeme sklopljenog 01. ožujka 2013. (KLASA: 112-02/13-01/2, URBROJ: 251-77-01/6-13-104) ostaju nepromijenjene.

Članak 4.

Ovaj Aneks ugovora o radu stupa na snagu **11. travnja 2017. godine.**

Članak 5.

U znak suglasnosti obje strane potpisuju ovaj Aneks ugovora o radu sastavljen u četiri (4) istovjetna primjerka od kojih jedan (1) zadržava zaposlenica, a tri (3) poslodavac.

Zagreb, 11. travnja 2017.
KLASA: 112-02/17-01/02
UR. BROJ: 251-77-01/6-17-8

ZAPOSLENICA:

red.prof.art. Mirjana Vodopija

POSLODAVAC:

red.prof.art. Aleksandar Battista Ilić, dekan

5.4.2. Preslika izbora u zvanje redovite profesorice

Sveučilište u Zagrebu

REPUBLIKA HRVATSKA

Na temelju članka 21. i 84. Statuta Sveučilišta u Zagrebu,
sukladno članku 93. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju,
na prijedlog Povjerenstva za utvrđivanje kriterija i potvrdu izbora u zvanje,

Senat Sveučilišta u Zagrebu potvrđuje da je

art. **MIRJANA VODOPIJA**

izvanredna profesorica

Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu
izabrana na vrijeme od pet godina u umjetničko-nastavno zvanje

REDOVITE PROFESORICE

u umjetničkom području,
umjetničko polje: likovne umjetnosti, umjetnička grana: grafika

Klasa: 640-03/17-07/69
Urbroj: 380-020/081-17-2
Zagreb, 11. travnja 2017.

REKTOR

prof. dr. sc. Damir Boras

6. ŽIVOTOPIS

Biografski podaci

Mirjana Vodopija rođena je 24. rujna 1963. godine u Zagrebu. Državljanica je Republike Hrvatske. 1982. godine maturirala je u Školi primijenjene umjetnosti u Zagrebu. Iste godine upisuje Grafički odsjek Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu.

1987. diplomirala je na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, u klasi prof. Miroslava Šuteja i stječe zvanje akademski slikar - grafičar. Tijekom studija, dvije godine za redom, 1985. i 1986. godine nagrađena je Rektorovom nagradom Sveučilišta u Zagrebu.

1987. postaje članicom Hrvatskog društva likovnih umjetnika. Od 1987. do 2007. članica je Zajednice umjetnika Hrvatske i djeluje kao samostalna umjetnica.

Kontinuirano izlaže od 1985. Do danas je ostvarila 38 samostalnih izložbi i sudjelovala na preko 230 izložbi ili kustoskih koncepcija u zemlji i inozemstvu te na više od dvadeset međunarodnih umjetničkih simpozija, rezidencijalnih projekata i stručnih usavršavanja.

U svom umjetničkom radu bavi se pitanjima svijesti i percepcije svjetla, vremena i prostora, često prožimajući različite umjetničke discipline i medije: crteže, grafike, fotografije, objekte, instalacije, videoinstalacije i ambijente.

Opsežna monografija o njenom umjetničkom radu s tekstom povjesničara umjetnosti Branka Franceschija objavljena je 2004. godine u izdanju nakladničke kuće Fraktura.

Dobitnica je 13 likovnih nagrada nacionalnog i međunarodnog karaktera. Djela su joj uvrštena u zbirke važnijih hrvatskih muzeja i galerija.

Od 1990. do danas sudjeluje u radu mnogih organizacijskih i prosudbenih tijela u području likovne umjetnosti. Od 2015. godine članica je stručnog savjeta Galerije SC Sveučilišta u Zagrebu.

Uz samostalni umjetnički rad, od 1988. godine do danas kontinuirano djeluje i kao vanjski suradnik HRT-a kao autorica stotinjak scenografija, špica, jinglova i ilustracija te vizualnih identiteta emisija u njihovoj produkciji. Također je oblikovala glazbene, plesne i promidžbene videe te koncertne i kazališne scenografije.

2002. u sklopu rezidencijalnog projekta „Connections” pri Tamarind Institute, Albuquerque, New Mexico, SAD održava više predavanja na Santa Fe Art Institute, University of New

Mexico, Sante Fe, New Mexico, SAD. 2004. godine u sklopu rezidencijalnog projekta “Re Connections” održava seriju predavanja na Santa Fe Art Institute, University of New Mexico, Sante Fe, New Mexico, SAD.

U zimskom semestru akademske godine 2006./2007. angažirana je kao gost predavač na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Rijeci.

2007. godine izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje docent te se zapošljava na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. 2011. godine izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje izvanredni profesor, a 2017. u umjetničko-nastavno zvanje redoviti profesor.

Od 2007. do danas djeluje u radu brojnih povjerenstava pri Akademiji i Sveučilištu u Zagrebu. Od 2009. do 2012. članica je Vijeća umjetničkog područja Sveučilišta u Zagrebu, a od 2007. – 2012. godine je ECTS i Erasmus koordinatorica ALU.

Akademskih godina 2012./2013. i 2013./2014. obnaša dužnost prodekanice za nastavu i studente Akademije.

2014. – 2016. godine predstojnica je Katedre za grafiku. Od 2018. godine voditeljica je poslijediplomskog doktorskog studija grafike. Od 2022. pročelnica je Grafičkog odsjeka

Od 2007. do danas nositeljica je i voditeljica velikog broja predmeta obavezne i izborne nastave, i voditeljica i mentorica brojnih izvannastavnih aktivnosti i umjetničko-istraživačkih projekata. Osmislila je nove predmete koji su potvrđeni od strane Sveučilišta i osuvremenila postojeće predmete sukladno novim tehnologijama i uvodeći eksperimentalne metode rada u umjetničkom izrazu. Sadržaji predmeta koje predaje u širokom su rasponu od tradicionalnih preko suvremenih grafičkih tehnika do eksperimentalnih metoda rada u umjetničkom izrazu, a uključuju i širenje područja grafike sukladno novim tehnologijama, a također i sinergiju grafike s drugim medijima (grafički objekti, instalacije i drugo).

Pod njezinim mentorstvom do sada je diplomiralo 20 studenata. Njezin pedagoški rad rezultirao je izvanrednim uspjesima njenih studenata od kojih mnogi već tijekom studija izlažu na značajnim izložbama.

Govori engleski jezik i služi se francuskim jezikom.

Kontakt

adresa: Savska cesta 1a, 10000 Zagreb

mobitel: +385 91 50 88 666, +385 99 2681593

e-mail: mv.mirjana@gmail.com

Dobitnica je 13 nagrada za umjetnički rad:

2020. **Nagrada Vladimir Nazor**, godišnja nagrada za 2019. godinu, za samostalnu izložbu Lutajući krajolik u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, Ministarstvo kulture i medija RH
2019. **Godišnja likovna nagrada HDLU** za najbolju izložbu u 2019. godini: Lutajući krajolik, Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu, Hrvatsko društvo likovnih umjetnika, Zagreb
2016. **Nagrada Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice**, 7. hrvatski trijenale grafike, Zagreb
2015. **Nagrada posjetitelja** – Centar Kaptol, XII. trijenale hrvatskoga kiparstva, Zagreb
2008. **Otkupna nagrada MMSU Rijeka**, 4. hrvatsko trijenale crteža, Zagreb
2006. **Plaketa Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti**, 4. hrvatski trijenale grafike, Zagreb
2003. **Posebna nagrada**, Međunarodni grafički biennale SPLITGRAPHIC, Split
2001. **1. nagrada**, 3rd International Triennial of Graphic Arts, Prag
2000. **Godišnja nagrada HDLU-a mladom umjetniku**, HDLU, Zagreb
1999. **Nagrada Kabineta grafike HAZU**, 2. hrvatski trijenale crteža, Zagreb
1997. **Nagrada Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice**, 1. hrvatski trijenale grafike, Zagreb
1988. **Nagrada Fonda za unapređivanje likovne umjetnosti “Moša Pijade”**, XI međunarodna izložba originalnog crteža, Rijeka
1987. **Otkupna nagrada**, 9. trijenale savremenog jugoslovenskog crteža, Sombor

Održala je 38 samostalnih izložbi / izbor:

2022. **Ukiseljene bajke: unutar kapaka, ispod sna**, Lexart skladište, Zagreb, s Marianom Nardini
2022. **Vrijeme preokreta**, Galerija 90-60-90, Pogon Jedinstvo, Zagreb, s Ivom Ćurić,
2020. **Odrzi u snijegu, jezeru i kristalima** Gradska galerija Crikvenica, Crikvenica
2019. **Lutajući krajolik**, Prostor za povremene izložbe, Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb
2017. **Tranzicija**, Galerija AŽ, Atelijeri Žitnjak, Zagreb
2016. **Beskonačne unutrašnjosti**, Galerija Kula, Split
2016. **Mirjana Vodopija - Miroslav Šutej**, Mentalni sklop 2, Galerija Kranjčar, Zagreb
2016. **Pet godišnjih doba**, Kabinet grafike HAZU, Zagreb
2015. **Damir Babić / Mirjana Vodopija**, ciklus „Jedan na jedan“, Galerija umjetnina, Split
2014. **Galerija sv. Toma**, Rovinj
2013. **Nepovratno**, Umjetnički paviljon, Zagreb
2012. **Zapuh, zamah, smicalica, II dio**, Galerija Waldinger, Osijek
2011. **Zapuh, zamah, smicalica**, Galerija Rigo, Novigrad
2009. **Dah**, Kabinet grafike HAZU, Zagreb
2006. **Galerija SC**, Zagreb
2006. **Hortus Conclusus**, Galerija Karas, HDLU, Zagreb, s Kristinom Lenard
2006. **Puls**, Kula Lotrščak, Klovićevi dvori, Zagreb
2004. **Galerija Križić Roban**, Zagreb
2001. **Galerija Karas**, HDLU, Zagreb
2001. **Gradski moćnici**, Galerija Kristofora Stankovića Gradske skupštine Grada Zagreba, Zagreb
2000. **Galerija Galženica**, Velika Gorica
2000. **Galerija Nova**, Zagreb, s Ivanom Franke
1997. **Espace Arts Plastiques de la Maison du Peuple**, Vénissieux, (Francuska), s Vladom Martekom
1997. **Mali Salon**, Rijeka
1997. **Galerija "Otok"**, Dubrovnik
1996. **Galerija Miroslav Kraljević**, Zagreb
1995. **Studio Moderne galerije „Josip Račić“**, Zagreb
1990. **Galerija CEKAO "Zagreb"**, Zagreb
1989. **Studio Galerije Forum**, Zagreb
1987. **Galerija Vladimir Nazor**, Zagreb

Ostvarila je 4 samostalne grafičke mape

Autorica je brojnih umjetničko-istraživačkih projekata / izdvojeni recentni:

2020. – 2022. **Vrijeme preokreta**, s Ivom Ćurić. Projekt je završen samostalnom izložbom u Galeriji 90-60-90 2022. godine. Financiran je sredstvima za poticanje stvaralaštva vizualnih umjetnika Ministarstva kulture i medija u 2021. godini.

2017.- 2019. **Lutajući krajolik**, projekt je završen samostalnom izložbom u prostoru za povremene izložbe MSU, Zagreb, 2019. godine. Financiran je sredstvima Ministarstva kulture i Grada Zagreba. Izložba **Lutajući krajolik** je nagrađena:

2020. **Godišnja nagrada Vladimir Nazor** za najbolju izložbu u 2019. godinu, Ministarstvo kulture i medija RH

2020. **Godišnja likovna nagrada HDLU** za najbolju izložbu u 2019. godini, Hrvatsko društvo likovnih umjetnika, Zagreb

2018.- 2019. **Vibrirajući pejzaž**, u suradnji s: udruga Kontejner, biro suvremene umjetničke prakse, Zagreb, WRO Art Center/WRO Media Art Biennale, Wrocław i Musica Electronica Nova Festival, Wrocław. Financiran je sredstvima udruge Kontejner, Ministarstva kulture i medija RH i Grada Zagreba.

Rezultat projekta je prezentiran na Device_Art 6.018 festivalu, MSU, Zagreb, 2018. / 2019., na 18th WRO Media Art Biennalu “Human Aspect” i Musica Electronica Nova Festival u National Forum of Music, Wrocław 2019., te na Device Art 7.021, u MKC, Split, 2021.

Djela su joj uvrštena u 15-tak zbirki važnijih hrvatskih muzeja i galerija i u tri izvan Hrvatske:

Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb, Moderna galerija, Zagreb, Kabinet grafike HAZU, Zagreb, Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Zagreb, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka, Tamarind Institute, Albuquerque, New Mexico, SAD i druge.

Sudjelovala je na 16 umjetničkih i stručnih simpozija i stručnih usavršavanja u zemlji i inozemstvu / izdvojeni recentniji:

2022. **Prostorna akademija**, radionica primijenjenih studija temeljena na teoriji, diskursu i praksi zvuka, MOMA i MSU Zagreb, voditelji Jan St. Werner & Michael Akstaller, Njemačka
2022. Masterclass program radionica "**X je lijevo-desno, Y je gore-dole**" u sklopu priprema za Vector Hack festival 2022, Tehnički muzej Zagreb, voditelji radionica Derek Holzer, Hansi Raber, Hrvoje Radnić i Ivan Marušić Klif.
2019. **18th WRO Media Art Biennale "Human Aspect" i Musica Electronica Nova Festival**, National Forum of Music, Wroclaw 17.5.-25.5.2019. kustosice Dominika Kluszczuk i Olga Majcen Linn

Sudjelovala je na 16 rezidencijalnih projekata i studijskih boravaka

Među ostalim, 2002. sudjelovala je na jednomjesečnoj rezidenciji **Connections** u Tamarind Institute, Albuquerque, University of New Mexico i Santa Fe Art Institute, New Mexico, SAD, te 2004. na jednomjesečnoj rezidenciji **Re Connections** u u Tamarind Institute, Albuquerque, University of New Mexico i Santa Fe Art Institute, New Mexico, SAD

Od 1997. do danas sudjelovala je na 230 skupnih izložbi, izdvojeno:

2022. **Vector Hack festival 2022.**, Galerija 90-60-90, Velika dvorana Pogona Jedinstvo, Zagreb
2021. **Device Art 7.021**, MKC, Split
2020. **Zagreb, grad umjetnica**, Umjetnički paviljon, Zagreb
2019. **18th WRO Media Art Biennale "Human Aspect" I Musica Electronica Nova Festival**, National Forum of Music, Wroclaw
2018. **11. HT nagrada za hrvatsku suvremenu umjetnost, MSU, Zagreb**
2017. **Comme les chutes d'eau déjà tremblent dedans la source**, artistes de la collection, Espace arts plastiques Madeleine- Lambert, Vénissieux (Francuska)
2016. **T-HT nagrada@msu.hr**, MSU, Zagreb
2015. **In the Absence of Self**, Wood Street Galleries, (Astala, Franke, Ragnarsdottir, Vodopija), Pittsburgh USA

2015. **Nepokorena šuma i Radovan Ivšić**, MSU Zagreb
2014. **Structures de l'invisible**, Fondation Vasarely, Aix-en-Provence
T-HT nagrada@msu.hr, MSU, Zagreb
2013. **Nulta točka značenja. Nefunkcionalna, neprikazivačka, elementarna, eksperimentalna i konceptualna fotografija u Hrvatskoj**, Camera Austria, Graz
2010. **T-HT nagrada@msu.hr**, MSU, Zagreb
2009. **Echigo-Tsumari Art Triennial 2009.**, Echigo - Tsumari region, Japan
2007. **Contemporary Croatian Art**, Lalit Kala Academy, New Delhi, India
Kinetizam od početaka do danas, Umjetnički paviljon, Zagreb
2006. **10th International Cairo Biennale**, Kairo
2005. **Linear Structures**, Drawing in Contemporary Croatian Art, Riga Gallery, Riga
2005. **MATERIKA** – Mostra Internazionale di Scultura, Aspetti della scultura contemporanea tra Austria, Croazia, Italia e Slovenia, Gorizia, Italija
2004. **Exhibition of prize winners of the 3rd International Triennial of Graphic Arts** Prague 2001, 5th International Triennial of Graphic Arts Prague 2004, Czech Museum of Fine Arts, Prague
2004. **RE- Connections**, University of New Mexico Art Museum, Albuquerque, New Mexico, SAD
2002. **Monokromi**, umjetnički paviljon, Zagreb
2001. **8th International Cairo Biennale**, Kairo
2001. **3rd Print Triennial Inter-Kontakt-Grafik**, Adria Palace, Prague 2001, Prag
1997. **Cherchez la Femme**, Szombathely Keptar, Kunsthalle Szombathely, Mađarska
1997. **Nova hrvatska umjetnost**, Museo del Arte Contemporaneo, Santiago Chile, Čile / Museo del Arte Contemporaneo, Valdivia, Čile / Sao Paulo
1996. **Natura Naturans** (konceptija Marija Campitelli), Museo del Mare, Trst
Natura Mortua - 5. Mednarodni trienale ekologija in umetnost, Umetnostna galerija Maribor, Maribor
1995. **Checkpoint**, godišnja izložba Soros centra za suvremenu umjetnost u Zagrebu; Moderna galerija, Zagreb
1993. **Nova hrvatska umjetnost**, Moderna galerija, Zagreb

Scenografije i video

Autorica je više od 50 scenografija, špica, jinglova i ilustracija te vizualnih identiteta emisija u produkciji Hrvatske televizije. Izdvojene emisije:

Najbolji dan, Prijatelji, Čarobna ploča, Brojalice, Veliki odmor, Kuća na kraju ulice, Ivana Brlić Mažuranić, Žutokljunac, Mogu ja, Vikendica, Nulti sat, Tikvići, Bojimo boje, Ninin kutak, Lidrano, Interijeri, Karte na stol, K.U.L.T. kronike, Kratki susreti, Zvučnjak, K.U.L.T., Knjižnica, Rock-puls, Kolo sreće, Kulturni krajolik, Radio Njanja, Riznica, Modri biser Rovinja, Kviskoteka, Hrtić-hitić, Ekran bez okvira, Dobro jutro, Hrvatska, Turbo limach show, Mali božićni koncert, Hrvatski kompozitori, Muzička zbivanja i Supervizija.

Autorica je desetak kazališnih i koncertnih scenografija.

Oblikovala je set design i video animacije za petnaestak glazbenih, plesnih i promidžbenih videa, kampanja ili prostora.

Voditeljica je brojnih edukacijskih nastavnih i vannastavnih projekata:

Izdvojeni recentni projekti:

Uz Ines Krsić i Ivu Ćurić, osmislila je i od 2016. godine do danas vodi višegodišnji edukacijski umjetničko-istraživački projekt **Matrice**, tematski vezan uz istraživanje pojma matrice u proširenom polju umjetnosti i znanosti. U projektu sudjeluju studenti, umjetnici i profesori s više Sveučilišta i više sastavnica Sveučilišta u Zagrebu.

2020./2021. mentorica je na osmišljavanju i izradi scenografije, rekvizita i videa za izvedbu opere **Animal Farm**, opere-basne Igora Kuljerića povodom 100. obljetnice osnutka Muzičke akademije, u suradnji MUZA, ADU, TTF i ALU. U režiji Krešimira Dolenčića i dirigenta Mladena Tarbuka, izvedene u KD Vatroslav Lisinski. Projekt je dobitnik triju nagrada 2022. godine:

Nagrada “Vatroslav Lisinski” Hrvatskog društva skladatelja za 2021. godinu,

Diploma „Milka Trnina“ Hrvatskog društva glazbenih umjetnika, za 2021. godinu

Rektorova nagrada za veliki timski znanstveni i umjetnički rad, Sveučilište u Zagrebu.